

پای صحبت‌های هم‌زمان مرحوم سردار حاجی محمدزاده اولین مسئول دفتر سیاسی سپاه

مجاهد همیشه در خط انقلاب

صادق

سالروز تشکیل بسیج مستضعفان گرامی باد

هفته‌نامه داخلی | سیاسی، فرهنگی و اجتماعی | سال بیستم | شماره ۹۲۳ | دوشنبه ۴ آذر ۱۳۹۸ | ۲۷ ربیع‌الاول ۱۴۴۱ | ۲۵ نوامبر ۲۰۱۹ | ۱۶ صفحه

سیدمحمد مهدی مرتضوی
سه گام اساسی

پرونده ۸

دکتر محمد رضا مهدیار اسماعیلی

دیدگاه ۲

هزینه درآمدها پیش چشم مردم

علی حیدری

سرمقاله ۲

بهای امنیت

مطالبه‌گری فرصت طلبانه!

۳

منطق حمایت

۲

صدای مردم گم نشود

۳

بازی به نفع شایعات

۱۴

کانال آشوب

۲

بازنگاه صبح صادق به حوادث پس از اصلاح قیمت بنزین و تلاش دشمنان برای ناامن‌سازی ایران

شکست پروژه شرارت آمریکایی

۴ راهبرد

سرمقاله

بهای امنیت

علی حیدری

مدیر دبیر

تجمع، اعتراض، بیان مطالبه یا ابراز نظر مخالف تا زمانی که با رعایت اصول و چارچوب‌ها باشد، محترم و قابل پذیرش است. بر اساس ماده ۲۷ قانون اساسی جمهوری اسلامی حق اعتراض و اجتماع با رعایت دو قید پذیرفته شده است؛ اول اینکه سلاحی حمل نشود و دوم اینکه مخل مبانی اسلام نباشد. در واقع هرگونه اعتراضی که امنیت روحی، روانی، اجتماعی و اقتصادی مردم را با خطر و تهدید مواجه نکند و به ارزش‌ها و مقدسات جامعه آسیب نرساند، منعی برای عرضه در ساحت اجتماع ندارد. این پیش‌بینی‌ها در قانون، علاوه بر تأکید شرح به ایجاد و گسترش و حفظ امنیت، از نیاز جامعه انسانی و ساحت بنیادی امنیت برای ایجاد سایر خصایص حیات انسانی نشئت می‌گیرد؛ از این رو به همان میزان بلکه بیشتر از آنکه حکومت برای تأمین شرایط آزادی بیان مسئول است، برای تأمین امنیت و آرامش آحاد جامعه هم مسئولیت دارد. در واقع امنیت زیربنای توسعه جامعه آزاد، مرفه، پیشرفته و امن است؛ از این رو با تحول در مفاهیم حکمرانی و ظهور و بروز گفتمان‌های حقوق بشری و الگوهای جدید امنیت انسانی، دولتمردان و حاکمان متعهد به تأمین امنیت فردی و اجتماعی برای همه افراد هستند. محاسبه هزینه در برگرداندن امنیت به دلیل اهمیت زیربنایی آن، هر قدر که باشد به چشم نمی‌آید.

دکتر یدالله جوانی

مدیر مسئول

مصوبه سران قوای سه‌گانه در زمینه مدیریت مصرف سوخت و افزایش قیمت بنزین، پس از اعلام با واکنش‌هایی مواجه شد که احتمال لغو این مصوبه را تقویت می‌کرد. بیانیه‌های تعدادی از مراجع عظام تقلید، طرح‌های دوفوریتی و سه‌فوریتی در مجلس شورای اسلامی، واکنش‌های رسانه‌ای و مهم‌تر از همه ناراضی‌های مردمی که بستری برای شرارت‌ها و آشوب‌ها شد، نمونه‌هایی از این واکنش‌ها بود. در این میان، رهبر حکیم انقلاب اسلامی یکشنبه ۲۶ آبان ماه، در ابتدای درس خارج با بیان نکات بسیار مهم و راهبردی، مصوبه سران سه قوه را حمایت و بر اجرای آن تأکید کردند. این حمایت با اما و اگرهایی مواجه شد که منطق آن به شرح نیاز دارد؛ چرا که عده‌ای تصور می‌کردند اگر رهبری ورود پیدا نمی‌کرد بهتر بود و با لغو این مصوبه، هم فشارها از مردم برداشته می‌شد و هم آرامش به جامعه باز می‌گشت؛ البته کسانی که ولایت‌مدار بوده و رهبر معظم انقلاب اسلامی را به دلایل اعتقادی و تجربه بیش از سه دهه خضر زمان یافته بودند، بدون لحظه‌ای تردید، اتخاذ این موضع را، راهبرد بهینه دیدند و علاوه بر تبعیت به تبیین و تشریح آن همت گماشتند. اکنون با گذشت زمان

و آشکار شدن زوایای آنچه گذشت، روشن است اگر رهبر معظم انقلاب اسلامی چنین ورودی پیدا نمی‌کردند، کشور درگیر یک بحران جدی در حوزه‌های سیاسی، اجتماعی و امنیتی می‌شد و نقشه دشمنان در سال ۱۳۹۸ و در آستانه انتخابات، با اهداف کانونی ایجاد هرج و مرج، بی‌ثبات‌سازی سیاسی و راه انداختن جنگ داخلی امکان اجرا پیدا می‌کرد. مهم‌ترین نکات شرح‌دهنده منطق رهبر معظم انقلاب اسلامی در حمایت از این مصوبه عبارت است از:

۱ اصلاح سبک کنونی مصرف سوخت در کشور؛ با توجه به یارانه سنگین پنهان، مصرف بی‌رویه، قاچاق سوخت و افزایش روند مصرف در هر سال، یک ضرورت اجتناب‌ناپذیر بود. هر چند اگر دولت، طبق قانون با همراهی مجلس، این اقدام را با یک شیب ملایم طی سال‌های گذشته انجام می‌داد، نیازی به وارد کردن این شوک به قیمت بنزین در این حد نبود؛ بنابراین مصوبه سران، مصوبه‌ای بود برای انجام یک اصلاح ضروری که اگر انجام نشود، در آینده نه چندان دور کشور را با مشکلات جدی مواجه می‌کند.

۲ دشمنان شکست خورده در چهل سال گذشته می‌دانستند که جمهوری اسلامی برای عبور از فشارهای حداکثری آنان، به ناچار باید اقداماتی را انجام دهد که در کوتاه‌مدت ناراضی‌بخشی از جامعه را به دنبال خواهد داشت. بر اساس این، آنان با سازماندهی آشوب

منطق حمایت

رمزگشایی چرایی تأیید مصوبه سران قوا از سوی رهبر معظم انقلاب

راهبردارسازی نظام به عقب‌نشینی از مصوبات گره‌گشا را از طریق شرارت، تخریب، کشته‌سازی و آتش‌افروزی و همچنین ایجاد دوگانه‌سازی‌های سیاسی در سطح حاکمیت و نخبگان در دستور کار خود قرار داده بودند؛ بنابراین لغو مصوبه سران تحت فشار و آشوب، آغاز دومین عقب‌نشینی می‌شد و از این پس، مسئولان به دلیل ترس از پدیدآیی آشوب و ناراضی‌ها، هرگز در مسیر اصلاح امور در حوزه‌های راهبردی قدم نمی‌گذاشتند.

۳ رهبر معظم انقلاب اسلامی برای اتخاذ چنین موضع و تصمیمی، با یک نگاه سیستمی و جامع‌نگر به همه ابعاد، عناصر و زوایای موضوع نگرینسته است. از یک طرف ضرورت حفظ انسجام سیاسی، حمایت از سران و کارگزاران عالی کشور، رعایت حقوق تمامی مردم، مصالح و منافع عمومی با نگاهی دوراندیشانه را مدنظر قرار داده، از طرف دیگر نقشه‌های دشمنان و فتنه‌انگیزی‌های آنان را اخشی کردند.

۴ رهبر معظم انقلاب، هر نوع اصلاح و تغییر را از مسیرهای قانونی مجاز دانسته، حرکت‌های خارج از ساختار را مضر می‌داند. بر همین اساس، حمایت از مصوبات قانونی را (از جمله این مصوبه)، یک قاعده و اصل می‌داند. معظم‌له پیش از این فرموده بودند، اگر سران قوا برای حل مشکلات و معضلات کشور، مبتنی بر بررسی‌های کارشناسانه به تصمیم برسند، از آن تصمیم حمایت خواهند کرد؛

بنابراین حمایت از این مصوبه، حمایت از یک اقدام قانونی و گره‌گشا و بسر مبنای یک موضع عقلانی و از پیش اعلام شده است.

۵ حمایت از مصوبه سران، با موارد زیر همراه بود:

الف- تأکید بر رعایت حقوق مردم از طریق واریزهای نقدی طبق برنامه اعلامی دولت؛ بد جلویی از بالا رفتن قیمت‌ها به بهانه افزایش قیمت بنزین و کنترل بازار؛

ج- جداسازی صف مردم معترض از اشاری که طبق نقشه دشمنان دنبال شرارت هستند.

۶ حمایت از جزئیات، شیوه و روش پیاده‌سازی نیست. حمایت از اصل مصوبه برای اصلاح مدیریت سوخت یک اقدام ضروری است. اکنون همه کارشناسان روی اصل اینکه باید سوخت و قیمت‌ها از این حالت خارج شده و به صورت دقیق و متناسب با شرایط روز مدیریت شود، اتفاق نظر دارند. برخی از مشکلاتی که در هفته گذشته پدید آمد، عمدتاً ناشی از روش نادرست دولت در پیاده‌سازی مصوبه بود. اگر دولت از قبل به صورت مدبرانه نخبگان و توده‌های مردم را نسبت به این مهم با تبیین و تشریح ضرورت‌های انجام اصلاح مدیریت سوخت همراه می‌کرد، به طور قطع آشوب سازمان‌یافته و دشمنان در کمین نداشتند، امکان موج‌سواری بر بستر ناراضی‌ها و اعتراضات مردمی را پیدا نمی‌کردند.

هزینه درآمدها پیش چشم مردم

نگاهی به ابعاد و زوایای طرح مدیریت سوخت

قیمت سبب شد از طرفی منابع مالی بسیاری که می‌توانست صرف امور ضروری اقتصاد شود، مثلاً مشکل نقدینگی بخش‌های تولیدی را تا حدی پوشش دهد یا صرف گسترش و ترمیم ناوگان حمل و نقل عمومی شود، یا در جهت بهبود کیفیت خودروهای تولید داخل مصرف شود و...، به سوختی اختصاص یابد که به نوعی ثروتمندان بهره آن را می‌برند. هر کس اتومبیل بیشتری یا اتومبیلی با مصرف سوخت بالاتر داشته باشد، از این یارانه بیشتر بهره‌مند می‌شود.

از سوی دیگر، بهره‌برداری کامل از سه فاز پالایشگاه ستاره خلیج فارس که از آن با عنوان خودکفایی در تولید بنزین یاد می‌شود، مهم‌ترین عامل قطع وابستگی کشور به واردات بنزین بوده است. با تکمیل این پروژه، مجموع تولید بنزین کشور به ۱۰۵ میلیون لیتر در روز رسید. با وجود ثبت این موفقیت در تولید روزانه بنزین، قیمت غیر واقعی سوخت که سال‌ها از نرخ تورم عمومی کشور و نرخ جهانی این کالا عقب مانده و شدت میل به مصرف و قاچاق این کالا را هر سال بیشتر می‌کرد، عاملی برای از بین بردن این دستاورد به حساب می‌آید.

قیمت پایین بنزین در کشور موجب شده است مصرف آن به صورت بی‌رویه و خارج از عرف بین‌المللی افزایش پیدا کند. به صورتی که رکورد مصرف حدوداً ۱۳۶ میلیون لیتر بنزین در یک روز

دکتر محمدرضا مهدیار اسماعیلی

استاد دانشگاه اقتصاددان

اصلاح ساختار پرداخت یارانه به حامل‌های انرژی موضوع جدیدی نیست. سال‌های سال کارشناسان و دولتمردان کشور دغدغه هدفمند کردن پرداخت یارانه در کشور را داشتند تا اینکه در دولت نهم این کار در قالب طرح تحول اقتصادی و با تصویب مجلس شورای اسلامی عملیاتی شد.

بررسی این طرح خارج از موضوع این نوشتار است؛ اما آنچه قابل ذکر است افزایش قیمت سوخت بنزین با اجرای این طرح است که با استفاده از تخصیص کارت سوخت به مالکان خودروها انجام شد. در واقع، افزایش مجدد قیمت بنزین اگرچه این روزها حواشی بسیاری را در پی داشته و آن نیز مربوط به شیوه اعمال این سیاست است، به نفسه موضوع جدید و دور از ذهنی نیست. طی این سال‌ها و با مسکوت ماندن و اجرای ناقص طرح هدفمندسازی یارانه‌ها و از طرفی حذف کارت‌های سوخت مربوط به اجرای آن طرح، به مرور با افزایش تورم، قیمت بنزین در کشور با نرخ واقعی آن فاصله زیادی پیدا کرد.

یارانه پرداختی به بنزین برای پایین نگه داشتن

در آخرین روز اسفند سال گذشته شکسته شد. نکته قابل توجه اینجاست که آمارها نشان می‌دهد استان‌های کم برخوردار به دلیل خودروی کمتر، مصرف بنزین کمتری دارند و از این یارانه کمتر برخوردار می‌شوند.

این موضوع اتفاقی است که هشدار وابستگی دوباره به واردات بنزین را بیش از پیش جدی کرد. واردات بنزین از مهر سال گذشته و با افزایش تولید داخلی این کالای اساسی تزئین قطع شد و در ردیف‌های بودجه‌ای نیز رقمی به واردات بنزین در سال ۱۳۹۸ اختصاص داده نشد؛ اما این افزایش بی‌رویه مصرف در شرایطی کشور را به سمت واردات بنزین سوق می‌دهد که کشورمان تحت تحریم و در شرایط حساس جنگ اقتصادی قرار دارد. از سوی دیگر، تفاوت فاحش قیمت بنزین در داخل کشور با کشورهای همسایه موجب قاچاق آن را به خارج از مرزها فراهم می‌کند. در این شرایط یارانه پرداختی برای پایین نگه داشتن قیمت بنزین به جای صرف شدن برای اشتغال جوانان، کاهش بیکاری و رونق تولید، به جیب دلالان و قاچاقچیان سوخت می‌رود.

به طور مسلم این شیوه مصرف و قیمت‌گذاری بنزین در وضعیت کنونی کشور مورد تأیید هیچ یک از کارشناسان و صاحبان نظر نبوده و با شرایط آرایش جنگ اقتصادی و اقتصاد مقاومتی نیز هماهنگ

درنگ

کانال آشوب

بر فکر و فرهنگ جامعه، حتی در روستاهای دور که اکنون به اینترنت دسترسی دارند، تأثیرات شناختی- ادراکی غیر قابل انکاری داشته است.

هرگاه به دلایل اقتصادی ناراضی‌ها از دولت افزایش می‌یابد، تلگرام، اینستاگرام و دیگر سرویس‌ها و خدمات این فضا به بستری برای هماهنگی و دعوت به تجمعات خیابانی تبدیل می‌شوند. همچنین سرویس‌های شرکت گوگل مانند سرویس جست‌وجو، ترجمه، مسیر یاب گوگل و مسیر یاب صهیونیستی ویز با امکان تبدیل شدن به پیام‌رسان و تعیین نقاط تجمع و مسیرهای فرار برای آشوبگران نقش ویژه‌ای در فتنه آبان ۱۳۹۸ بازی کردند که برخی از نقشه‌های آنان تاکنون در دو فتنه ۱۳۸۸ و ۱۳۹۶ مشاهده نشده بود؛ بنابراین با در نظر گرفتن اینکه

کشور خط قرمز خود در مواجهه با اینترنت رها شده بین‌المللی در داخل و شبکه‌های اجتماعی خارجی را بروز آشوب‌های خیابانی دانسته بود، اکنون به عین می‌توان دید از این خط قرمز نیز عبور شده که در نهایت به قطع اینترنت و جلوگیری از دسترسی به این سرویس‌ها انجامیده است. پس از گذشت چند روز از این حوادث از این شبکه رفع فیلتر شد؛ اما بعید نیست در فرصتی دیگر دشمنان ملت ایران آزموه را بیازمایند و با استفاده از همین شبکه و نفوذ در لایه‌های مختلف اقدام به تحریک و توطئه و... کنند؛ از این رو لازم است مسئولان امر به طور جدی موضوع شبکه ملی اطلاعات را مدنظر قرار دهند و با پرهیز از مواجهه سیاسی با این موضوع با بومی‌سازی آن بستری امن و مطمئن برای کاربران در داخل کشور فراهم کنند.

سیدعلیرضا آل داود

فعال رسانه‌ای

فضای مجازی مفهومی است که تبادل اطلاعات در بستر شبکه‌های رایانه‌ای را شکل می‌دهد. هر چند در فارسی از آن به عنوان «مجازی» یاد شده؛ اما از نظر تمرکز بر ذهن و اندیشه و تأثیرگذاری عمیق شناختی بر آنها به یک معنی از دنیای فیزیکی هم واقعی‌تر است. این فضا ماهیتی چندبعدی دارد و نمی‌توان تنها از یک منظر فنی، سیاسی، اجتماعی، فرهنگی یا... به آن نگرینست، بلکه فضای مجازی یک فضای زیست‌جدید با ابعادی معادل زندگی

گام دوم

اقتصاد

سومین توصیه به نسل جوان

حسن خدای

پژوهشگر مسائل سیاسی

سومین توصیه رهبر معظم انقلاب به نسل جوان در بیانیه گام دوم انقلاب اسلامی، همانند موضوع شعار سال در سال‌های اخیر، مسئله اقتصاد است. اقتصاد به منزله حوزه کلیدی در چهل سال اول انقلاب اسلامی، که دشمنان در یک دهه اخیر بر آن تمرکز کرده‌اند تا به جمهوری اسلامی ایران ضربه بزنند، در اندیشه معظم‌له از جایگاه ارزشمندی برخوردار است؛ به همین دلیل در چند سال اخیر، به دلیل مشکلات معیشتی و اقتصادی در جامعه هم‌زمان با تحریم‌های گسترده غرب، ایشان مهم‌ترین توصیه خود به مسئولان و مردم را توجه به حوزه اقتصاد مقاومتی می‌دانند. در بیانیه گام دوم نیز ایشان با تأکید بر اهمیت موضوع اقتصاد می‌فرمایند: «اقتصاد یک نقطه کلیدی تعیین‌کننده است. اقتصاد قوی، نقطه قوت و عامل مهم سلطه‌ناپذیری و نفوذناپذیری کشور است و اقتصاد ضعیف، نقطه ضعف و زمینه‌ساز نفوذ و سلطه و دخالت دشمنان است. فقر و غنا در مادیات و معنویات بشر اثر می‌گذارد. اقتصاد البته هدف جامعه اسلامی نیست؛ اما وسیله‌ای است که بدون آن نمی‌توان به هدف‌ها رسید. تأکید بر تقویت اقتصاد مستقل کشور که مبتنی بر تولید انبوه و باکیفیت و توزیع عدالت‌محور و مصرف به‌اندازه و بی‌اسراف و مناسبات مدیریتی خردمندانه است و در سال‌های اخیر از سوی این‌جانب بارها تکرار و بر آن تأکید شده، به‌خاطر همین تأثیر شگرفی است که اقتصاد می‌تواند بر زندگی امروز و فردای جامعه بگذارد.»

اقتصاد هدف غایی و نهایی انقلاب اسلامی نیست؛ ولی ابزاری است که وجود قدرتمندانه‌اش مایه عزت و سربلندی همراه با تسلط بر دشمن است. نبود اقتصاد ضعیف نیز نه تنها مایه ضعف داخلی است، بلکه روزه‌ای برای تسلط و نفوذ دشمن در داخل کشور محسوب می‌شود. اقتصاد در اندیشه معظم‌له تنها یک شعار نیست، بلکه راهبردی است که در سال‌های اخیر کاملاً مشخص و دارای چارچوب تحلیلی روشنی است که دکترین اصلی آن مبتنی بر اقتصاد مقاومتی است. در این نوع اقتصاد، رویکرد اصلی مسئولان و مدیران اقتصادی درون‌گراست و بدون توجه به تکان‌های بین‌المللی سعی دارد بر توانمندی‌ها و قابلیت‌های داخلی تکیه کند. در این نوع اقتصاد دو ویژگی برجسته دیگر وجود دارد که مدیریت اقتصادی کشور و نظام پولی و بانکی باید به آن توجه ویژه‌ای داشته باشد؛ یکی مولد بودن و دیگری عدالت محور بودن است. در حال حاضر غلبه سوداگران، سفته‌بازان و سرمایه‌داری غیر مولد بر اقتصاد کشور تهدیدی جدی و خطیر است که تنها با رویکرد اقتصاد مولد می‌توان از آنها خلاص شد؛ در اقتصاد مقاومتی تنها رشد کمی و توسعه مادی مدنظر نیست، بلکه رویکرد توزیعی با هدف برقراری عدالت در جامعه و جلوگیری از شکاف طبقاتی در جامعه از جمله وظایف مهمی است که قوای سه‌گانه باید به آن توجه داشته باشند و این تنها راهی است که می‌تواند کشور را در گام دوم انقلاب اسلامی، در مقابل هرگونه تهدید و تحریم اقتصادی واکنش‌ناپذیر کند.

مطالبه‌گری فرصت‌طلبانه!

نگاهی به بیانیه ۷۷ چهره اصلاح طلب درباره آشوب‌های اخیر

خارجی که حاصل آن معطل شدن کشور پای تنظیم و تدبیر بر جام و مذاکره با غرب بود، خود امروز باید پاسخگوی وضع موجود باشد؛ نه آنکه وضع موجود را طلبکارانه بر سر دیگران بگوید!

۴- ملاحظه دیگر در این نوشتار اغواگری ناجوانمردانه است که نویسندگان نامه برای اثرگذاری بر اذهان عمومی جامعه اختیار کرده‌اند. نویسندگان جای علت و معلول را عوض کرده و مدعی هستند سیاست‌های غلط جمهوری اسلامی در مذاکره نکردن با آمریکا موجب اوضاع نابسامان اقتصادی شده است. این در حالی است که در طول شش سال گذشته مدعیان مذاکره و برجام هر چه خواسته‌اند در این مسیر یک‌تازی کرده و تاخته‌اند و اتفاقاً آنچه امروز آشکار شده، آن است که مذاکره با دشمن دستاوردی برای کشور نداشته است و ملت افسوس می‌خورند که کاش به جای فرصت‌سوزی توان دولت به تقویت ساخت درون و اقتصاد داخلی کشور گذشته بود.

۵- نکته پایانی آنکه آش آنقدر شور شده که صدای دوستان و همراهان این افراد را نیز در آورده است. محمدرضا جلالی پور امضای خود پای این بیانیه را تکذیب می‌کند و «حسین مرعشی» سخنگوی حزب کارگزاران با انتقاد جدی نسبت به اقدام خودسرانه این جمع و ایجاد تردید نسبت به اعتبار امضاکنندگان و ۷۷ نفر بودن آنها، اعلام کرد «بیانیه ۷۷ نفره، صدای اصلاح طلبان نیست.» اعلام برائتی که در روزهای آتی باید شاهد گسترش آن باشیم!

مبتنی بر فرهنگ اسلامی- ایرانی برای تحقق پیشرفت سیاسی جامعه ارائه دهند این مدعیان امروز، در آن روز به شش‌های سیاسی و دعوای جناحی و ساختار شکنی و اباحه‌گری سیاسی گذشت و اختلافات مفتضحانه اعضای شورای شهر اول تهران که نام برخی از آنان در میان امضاکنندگان این بیانیه نیز هست، به تعطیلی چهار ساله اداره پایتخت و شورای شهر تهران منجر شد! به گونه‌ای که مردم تهران ترجیح دادند در چهار سال بعد به رقیب سیاسی این مدعیان اصلاح طلبی رأی دهند!

۳- «فرار به جلو» عنوان دیگری است که می‌توان بر رفتار نویسندگان بیانیه فوق نهاد! این افراد کسانی هستند که خود حامی جدی به قدرت رسیدن دولت اعتدال در سال ۱۳۹۲ و تکرار آن در سال ۱۳۹۶ بوده‌اند و در طول سال‌های اخیر همواره حمایت خود را از عملکرد آن حفظ کرده‌اند! به واقع خود باید پاسخگوی عملکرد دولت مورد حمایت‌شان باشند! اما با فرار به جلو ژست مخالف و اپوزیسیون گرفته‌اند و در تلاشند خرج خود را سوا کنند! گویا فرار رسیدن فصل انتخابات حس مافیایی و فرصت طلبی این جریان را فعال کرده است و قصد دارند با صدور چنین بیانیه‌هایی افکار عمومی را فریب داده و سبب رأی‌شان را سنگین کنند! در حالی که حقیقت این است که اصلاح طلبان با حمایت تمام قس‌د ز راهبرد خام و بی‌ثمر «حل مشکلات اقتصادی کشور از طریق حل مشکلات سیاست

خود از فعالان دستگاه‌های امنیتی در سال‌های ۱۳۶۰ و ۱۳۷۰ بوده و با ابعاد آشوب‌های اجتماعی و... آشنا هستند! آنان به خوبی می‌دانند، بین آشوب‌گری که با سلاح گرم و سرد به مردم حمله کرده و مراکز نظامی و امنیتی را هدف قرار می‌دهد با مردمی که نسبت به گرانی اعتراض دارند تفاوت فاحش وجود دارد!

خطاب به این آقایان باید گفت، شما اگر جای آن افسر جوان نیروی نظامی بودید که وظیفه حفاظت از مخازن نفتی کشور که سرمایه ملی به حساب می‌آید، دارد، در مقابله با هجوم ضدانقلاب مسلحی که قصد انفجار این مخازن را داشته، چه عکس‌العملی انجام می‌دادید؟! البته طبیعی است که اگر در این میان تخلفی از سوی نیروهای نظامی صورت گرفته و مستندات وجود دارد، باید به آن رسیدگی شود، اما تخریب چهره حافظان امنیت کشور در این شرایط حساس خیانتی بزرگ است!

۲- در بخش دیگری از این سیاهه نویسندگان چنین خود را غمگسار ملت نشان می‌دهند و می‌نویسند: «در داور است که با گذشت دهه‌ها از استقرار عدالت‌خانه و قانونی که حق و تکلیف مردم و حکومت در کشور ما را معین می‌کند، همچنان حق طبیعی و خداداد هموطنان ما برای اعتراض به تصمیم‌های حکومتی چنین پامال شود.»

جالب آنجاست که این جریان در دوران هشت ساله حاکمیت دولت دوم خرداد، مدعی توسعه سیاسی بودند؛ اما هیچ‌گاه نتوانستند طرح جامعی

مهدی سعیدی

کارشناس سیاسی

حوادث اخیر و آشوب ایجاد شده به بهانه گرانی بنزین ابعاد امنیتی، اقتصادی، سیاسی و... دارد که درباره آن باید تأمل کرد. در این میان، مواضع احزاب و گروه‌های سیاسی که خود را تحلیلگر اجتماع و سیاست می‌دانند، قابل توجه و تأمل است. در روز یکشنبه (۲۶ آبان) متنی با عنوان «بیانیه جمعی از فعالان سیاسی در دفاع از حق اعتراض و محکومیت خشونت» از سوی بخشی از اصلاح‌طلبان که در میان آنان محکومان فتنه ۸۸ و برخی خارج‌نشینان فراری نیز مشاهده می‌شود، صادر شده که جای نقد و بررسی و توجه دارد.

۱- نویسندگان در بخشی از بیانیه به به کارگیری خشونت در برابر محاربین و اشرار اعتراض کرده و چنین آورده‌اند: «شلیک بی‌محابای تفنگی که از محل بیت‌المال برای دفاع از مردم فراهم شده به سوی شهروندان عادی و غیرمسلح که برای ابراز اعتراض و یا خشم خود به خیابان آمده‌اند، مطلقاً و فارغ از موضوع اعتراض غیرقابل توجیه و جنایتی است که قانون و دستگاه قضا نباید حتی لحظه‌ای در تعقیب بانیان، آمران و عاملان آن تعلل کند.»

در بررسی این ادعا باید یادآور شد، بخش عمده‌ای از مدعیان اصلاح طلبی که اسامی برخی از آنان در میان امضاکنندگان این بیانیه است، کسانی هستند که

دریچه

صدای مردم گم نشود

بهره برده و به خواسته‌ها و مطالبات مردم توجه کند. همچنین باید در عمل همراه مردم شود و شعار دادن را کنار بگذارد. دولت باید اعتماد مردم را با صداقتش کسب کند، نه واریز کردن پول به حساب‌شان. دولت باید اعتماد مردمی را که در عین اعتراض به گرانی بنزین، از امنیت و حاکمیت جانب‌داری کردند و نگذاشتند مخلان امنیت و آسایش در شهرها جولان دهند و پروژه بزرگ شرارت، ناامنی و بی‌ثبات‌سازی آمریکا و ایسای منطقه‌ای داخلی‌اش را خنثی کردند، کسب کند. مردمی که صف خود را از اشرار جدا کردند، باید ابزار و امکانی برای رساندن آرزوهای حرف‌شان به گوش دولت داشته باشند و صدای به حق اعتراض قانونی آنها در غوغای عربده‌کشی‌های خیابانی اغتشاشگران گم نشود.

این شکل از اعتراض مردم و واکنش آنها به این طرح، دلایل متعددی دارد. از تلاش دشمنان برای برهم زدن آرامش مردم و تالاق جلوه دادن حکومت در اداره کشور تا عدم تلاش نخبگان جامعه برای همراه کردن مردم با دولت و هموار کردن راه دولت برای اتخاذ تصمیمات، از جمله دلایل است. اما نباید از سهم بی‌اعتمادی مردم به دولت در تحلیل این دلایل غفلت کرد؛ وقتی دولتی‌ها در شش سال گذشته یک‌جانبه و یک‌طرفه سخن گفتند و مردم را آن‌گونه که بودند؛ ندیدند و در شرایط خاص کنار آنها نبودند، شکاف بی‌اعتمادی و فاصله مردم با دولت دوازدهم، روز به روز بیشتر شده است و متأسفانه اقدامی هم برای طرف کردن این فاصله صورت نگرفته است لذا دولت باید از فرصت باقی مانده‌اش

مردم به صورت دفعی، شبانه و مخفیانه صورت پذیرفت. شاید در میان گروه‌های مذکور بحث بر سر زمان مناسب این تصمیم به وجود آمده باشد؛ اما بر سر اصل این تصمیم هیچ اختلافی وجود نداشت. سؤال بعدی هم که چرایی گرانی بنزین بود، به تصویری برمی‌گردد که در این مدت از دولت در ذهن مردم نقش بسته است. دولت در سال‌های اخیر در کنترل اوضاع کشور، به ویژه تورم توانمند دیده نشد و بالعکس مشکلات اقتصادی و معیشتی روز به روز افزایش یافت.

نکته مهم دیگر در این زمینه، به اطلاع‌رسانی دولت برمی‌گردد. با وجود اینکه مباحثی در زمینه طرح مدیریت سوخت مطرح شد؛ اما برای مردم اقناع‌کننده نبود و نتوانست از نگرانی مردم بکاهد.

محمد هادی میر هادی

روزنامه‌نگار

پس از تصمیم دولت برای بالا بردن قیمت بنزین پرسش‌های بسیاری در ذهن‌ها شکل گرفت و در عین حال مسئولان و نخبگان کشور، بعد جدیدی از واقعیت‌های جامعه را در برابر خود مشاهده کردند. اینکه چرا بنزین گران شد، یکی از مهم‌ترین این پرسش‌ها بود. دولت و رسانه‌ها و نخبگان مدت‌ها درباره لزوم بالا رفتن قیمت بنزین و برداشته شدن یارانه حامل‌های انرژی و همچنین جلوگیری از قاچاق سوخت با مردم سخن گفته بودند و این بحث‌ها را برای اقناع افکار عموم مردم، کافی می‌دانستند؛ از این رو گرگان شدن بنزین، بدون اطلاع

عکس و مکت

احترام نظامی به پیکر شهید امنیت/ مراسم تشییع پیکر شهید «مرتضی ابراهیمی» فرمانده گردان امام حسین (ع) ملارد، که در جریان ناآرامی‌های این شهر در دفاع از امنیت کشور و حفظ اموال عمومی به دست آشوبگران به شهادت رسید، در شهریار برگزار شد.

حمله آشوبگران به مصلاي شهر قدس و به آتش کشیدن این مکان/ در این اقدام موهن اغتشاشگران قرآن‌های مصلاي نماز جمعه شهر قدس را آتش زدند. معترض به افزایش قیمت بنزین قرآن را به آتش نمی‌کشد؛ این کار کافر معترض به اسلام و خدا و پیامبر است!

حضور سردار شاکرمی، فرمانده سپاه امیرالمؤمنین (ع) استان ایلام در میان معترضان این شهر که با گفت‌وگوی چهره به چهره سبب متفرق شدن جمعیت شد؛ در حالی که افراد سابقه‌دار و اشرار هم حضور داشتند. این کار سبب شد اعتراضات در ایلام به آشوب کشیده نشود.

کلنگ‌زنی پروژه واحدهای مسکونی مناطق زلزله‌زده تبریز/ مراحل اجرای ساخت واحدهای مسکونی در مناطق زلزله‌زده آذربایجان شرقی (روستای ورنکش شهرستان میانه و روستای هولیک شهرستان سراب) با حضور رئیس کمیته امداد امام خمینی (ره) و مسئولان سپاه و ارتش آغاز شد.

تحلیل

طرحی ملی
با بی اطلاعی ملی!

عزیز غضنفری

کارشناس سیاسی

اصلاح الگوی مصرف یکی از سیاست‌های اصولی و مبنایی جمهوری اسلامی ایران به شمار می‌رود و این هدف مهم و زیربنایی پیشرفت کشور در مجلس شورای اسلامی به شکل قانون نیز درآمده است؛ با این حال اقدام بدون اطلاع‌رسانی و آشناسازی دولت و افزایش ناگهانی قیمت بنزین، همه مردم، گروه‌های سیاسی و اجتماعی و حتی نمایندگان مردم در مجلس شورای اسلامی را با غافلگیری مواجه کرد و در بهت و حیرت فرو برد. این موضوع آن قدر از منظر سیاسی و امنیتی درخور اهمیت بود که تقریباً این اتفاق نظر در میان کارشناسان پدید آمد که یکی از عوامل اصلی شروع و به خشونت کشیده شدن ناآرامی‌ها و اغتشاشات بی‌سابقه اخیر، در نظر نگر فتن ملاحظاتی مربوط به آماده‌سازی افکار عمومی است.

همچنین باید توجه داشت که از مدت‌ها پیش زمره افزایش قیمت بنزین شنیده می‌شد و البته برخی مسئولان و حتی وزیر نفت این اطمینان را به مردم داده بودند که فعلاً دولت تصمیمی برای افزایش قیمت بنزین ندارد؛ اما با مصادف جمع ۲۴ آبان ماه قیمت بنزین یکباره افزایش یافت و علامت سؤال بزرگی را در مقابل صداقت برخی مسئولان دولتی قرار داد. پدیدهی است وقتی چنین طرحی اجرا می‌شود باید مردم در جریان گذاشته شوند؛ نباید آنها را غریبه پنداشت و محرمانگی آغاز طرح، توجیه مناسبی برای بی‌خبر گذاشتن مردم نیست. باید توجه داشت برای عملیاتی کردن طرح، گفت‌وگو با مردم، بخش‌ها و طبقات گوناگون جامعه و تلاش برای آشناسازی افکار عمومی و مشارکت در اجرای آن اجتناب‌ناپذیر است. در این زمینه، نقش رسانه‌ها از اهمیت بنیادین برخوردار است. از قضا شبکه‌های اجتماعی که دولت کنونی بیش از همه درباره کارکرد و اثربخشی آن سخن می‌گوید، بستر مناسبی است تا به تدریج افکار عمومی و ذهنیت‌های اجتماعی آماجگی مواجهه با شرایط جدید را پیدا کنند.

اکنون که آتش فتنه سخت و خشونت‌بار آبان ماه ۱۳۹۸ فروکش کرده است و مردم و کشور از یک گردنه دشوار و طراحی پیچیده عبور کرده‌اند، روشن است سخن اصلی این یادداشت که همانا «همراهی مردم با طرح‌های ملی و بزرگ» است، از حیث کمک به مرتفع شدن اغتشاشات پیش‌آمده به کار نمی‌آید؛ اما از باب نگاه به آینده و پدید آمدن مسائلی مرتبط با منافع ملی در شرایط آتی کشور، راه عبرت‌آموزی باز است. این دولت و دولت‌های آینده نظام جمهوری اسلامی توجه داشته باشند هر طرح ملی را که با منفعت عمومی پیوند خورده است، تا زمانی که زمینه‌های اجتماعی آن فراهم نشده و آشناسازی افکار عمومی حتی به طور نسبی شکل نگرفته است، به میدان عمل نیاورند. دولت دوازدهم با طرح مکرر «رفراندم» و «رجوع به آرای مردم» در موضوعات مهم و اساسی کشور، شعارهای فراوانی داده بود حال این اتفاق معیار مناسبی است تا بر اساس آن اعتقاد واقعی مسئولان دولت به نظرات و آرای مردم سنجیده شود.

اردبیل

اراک

شیراز

اهواز

تبریز

همدان

گرگان

سندج

بازنگاه صبح صادق به حوادث پس از اصلاح قیمت بنزین و تلاش دشمنان برای ناامن‌سازی ایران

شکست پروژه شرارت آمریکایی

افکار عمومی جامعه و تهییج و تشویق آنان به آشوب، بستری امن و گسترده برای آموزش، سازماندهی و هماهنگی نیروهای عملیاتی خود در کف میدان داشته باشد. کنترل این ابزار مهم و کلیدی، نقشی اساسی در شکست پروژه آشوب داشت. واکنش گسترده غربی هـ.به ویژه مقامات آمریکایی در این زمینه به روشنی گویای اهمیت ماجرا و نقش این ابزار در برنامه ضد امنیتی آنان است. «برایان هوک» رئیس گروه اقدام علیه ایران در این زمینه گفته است: «وقتی من در این سمت قرار گرفتم، فناوری‌هایی را در اختیار مردم ایران قرار دادم تا بتوانند در جریان اعتراضات با یکدیگر ارتباط برقرار کنند. ما راه‌های میان‌بر زدن به اینترنت را هم به مردم ایران نشان دادیم. این میان‌برهایی که ما در اختیار ایرانی‌ها قرار دادیم، به بعضی از ایرانی‌ها امکان داد بتوانند از این ابزار ارتباطی استفاده کنند و دیدیم که ده‌ها هزار ایرانی از این ابزار میان‌بر استفاده کردند؛ ابزاری که ما در طول یک سال و نیم گذشته کارگزاران کردیم و این اجازه داد که معترضان بتوانند حتی در زمان قطع اینترنت توسط حکومت با هم ارتباط برقرار کنند.»

حمایت از اشرا در بالاترین سطح

یکی از نکات مهم غائله ضد امنیتی آبان ماه ۹۸ حمایت گسترده دشمنان جمهوری اسلامی ایران از آشوبگران بود. این حمایت‌ها به سرعت در بالاترین سطح ممکن رخ داد. «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا، بارها درباره اوضاع ایران موضع‌گیری کرده و حامی آشوب‌ها بوده است؛ تا آنجا که وزیر خارجه آمریکا در پایان هفته و پس از چند موضع‌گیری، به فارسی توییت کرد و ضمن حمایت از اغتشاشات، درخواست ارسال فیلم و عکس به وسیله تلگرام را صراحتاً مطرح کرد. حتی مقامات ارشد رژیم صهیونیستی نیز با موضع‌گیری از آشوبگران داخل ایران حمایت کردند. بی‌شک با دستگیری لیدرهای اصلی آشوب‌ها، در آینده نزدیک ابعاد بیشتری از این غائله و هدایت و حمایت غربی‌ها از آشوبگران آشکار خواهد شد.

از تصمیم مسران سه قوه در موضوع بنزین و دعوت از مردم به جدا کردن صف خود از اشرا کف خیابان، به همراه توصیه‌هایی مهم به دولت برای برطرف کردن نگرانی مردم، اختلاف میان نیروهای داخل نظام درباره نحوه برخورد با اصل ماجرا را از بین برد و سبب وحدت و یکپارچگی شد. در شرایط ناامنی و آشوب، یکپارچگی و وحدت حاکمیت اصلی اساسی است که خدشه‌دار شدن آن موجب گستاخی آشوبگران و گسترش دامنه ناامنی‌ها می‌شود.

۲- بصیرت مردم در جدا کردن صف خود از آشوبگران در این ماجرا نقشی مهم و اساسی داشت. مردم با وجود دلخوری و گلایه‌های بیجا از دولت، به سرعت پی بردند آنچه در حال رخ دادن است، اعتراضی اقتصادی نیست، بلکه عملیاتی ضد امنیتی است که کلیت نظام و امنیت کشور را نشانه رفته است؛ در نتیجه در چنین فضایی نه تنها اعتراض به حق خود را کنار گذاشتند، بلکه در حمایت از نظام و محکوم کردن آشوب و اغتشاش به میدان آمدند و با برگزاری راهپیمایی‌های گسترده در شهرهای گوناگون امید دشمنان را ناامید کردند.

۳- آمادگی نیروهای انتظامی و امنیتی یکی دیگر از عوامل اصلی ختم غائله بود. همان‌طور که گفته شد اگرچه این نیروها در ابتدا با معترضان مدارا کردند؛ اما با روشن شدن ماهیت آشوبگران و جدا شدن مردم از آنان، با انجام کارهای اطلاعاتی و دقیق، لیدرهای آشوبگران را به سرعت شناسایی و برای دستگیری آنان اقدام کردند. شهادت چند تن از نیروهای انتظامی و بسیجیان حاضر در میدان نشان داد آشوبگران در سطحی هستند که از درگیری مرگبار نیز ابایی نداشته و نهایت خشونت نیز در دستور کار عملیاتی آنان بوده است.

۴- نکته پایانی و مهم کنترل اینترنت به منزله اصلی‌ترین ابزار عملیات روانی علیه جامعه و راه ارتباطی آشوبگران بود. متأسفانه غفلت‌ها و کم‌کاری‌ها در راه‌اندازی اینترنت ملی و بستری بومی ارتباطی، این زمینه را برای دشمن فراهم کرده است که از این طریق ضمن انجام عملیات روانی روی

آنچه در حال رخ دادن است، به هیچ عنوان خواسته آنان نبوده و حتی علیه مطالبات آنان است. آنان با بهت و حیرت شاهد صحنه‌های خرابکاری و آتش‌افروزی بودند و از خود می‌پرسیدند اعتراض به قیمت بنزین چه ارتباطی با آتش زدن بانک، ساختمان دولتی، کتابخانه، پمپ بنزین، حوزه علمیه و مسجد و قرآن دارد! آشوبگران حتی به مراکز پاسگاه‌های پلیس و مراکز بسیج حمله کردند. نکته مهم دیگر این است که تقریباً تمامی این افراد به سلاح سرد و در موارد متعددی حتی به سلاح گرم مسلح بودند. گزارش‌های موق‌نشان می‌دهد کشتن افراد عادی و معترض یکی از برنامه‌های عملیاتی آشوبگران بوده که اجرایی شده است؛ زیرا افزایش خشونت و کشته‌سازی با هدف تهییج مردم برای پیوستن به آشوبگران و مهم کردن نیروهای انتظامی و امنیتی به اعمال خشونت، یکی از اصول عملیاتی در چنین برنامه‌هایی است.

همین مسئله سبب شد مردم نیز به سرعت صف خود را از آشوبگران جدا کنند تا کسانی در صحنه عمل باقی بمانند که بهترین صفت برای آنان شاید «آشوبگران حرفه‌ای» باشد. از کار انداختن دوربین‌های چهارراه‌ها، بانک‌ها و فروشگاه‌ها و دزدیدن هاردهای مربوط، همچنین استفاده از ابزارهای بلند برای قطع کردن قفل‌ها، مواد آتش‌زای آماده برای قرار دادن در سطل‌های زباله و بانک‌ها، استقرار نداشتن در مکانی خاص، حرکت نقطه به نقطه... نشان‌دهنده سازماندهی و آموزش قبلی این عده برای روز موعود بود. در این میان، جدا شدن مردم از این آشوبگران حرفه‌ای کار را برای جمع کردن بساط آشوب و اغتشاش فراهم کرد.

شکست پروژه آشوب

اگرچه حجم تخریب و آشوب بالا بود؛ کمتر از سه روز بساط آنان برچیده شد و آرامش به کشور بازگشت. در ادامه عواملی بیان می‌شود که نقش محوری در برچیده شدن سریع بساط آشوبگران داشته است:

۱- موضع‌گیری قاطعانه، شجاعانه و به موقع رهبر معظم انقلاب اسلامی در صبح ۲۶ آبان ماه و حمایت

محمد مرفی

روزنامه‌نگار

اجرای طرح افزایش قیمت بنزین و سهمیه‌بندی آن اگرچه ناگهانی و برای جامعه همراه با شوک بود؛ اما برای گروهی که از مدت‌ها پیش آماده عملیاتی کردن آشوب بودند، پاس گلی مغتنم به شمار می‌آمد. این عده با سوءاستفاده از شرایط و اعتراضات مردمی، بلافاصله وارد عمل شدند و ماهیت اعتراضی حضور مردم در خیابان را منحرف کردند. گفتنی است اغتشاش، از ایجاد راهبندان‌های مصنوعی و اجباری آغاز شد و در فاز بعد، حمله به مراکز دولتی و عمومی در دستور کار این عوامل قرار گرفت.

حرکت‌های سازمان‌دهی شده

نحوه حمله به بانک‌ها، ساختمان‌های دولتی، پمپ‌بنزین‌ها و فروشگاه‌های زنجیره‌ای به گونه‌ای بود که از دیدگاه همه کارشناسان مهاجمان سازماندهی شده و آموزش دیده بودند. در ادامه روند آشوب و اغتشاش، حمله به مراکز مذهبی مانند چند حوزه علمیه و حتی مسجد و آتش زدن قرآن از سوی این گروه، ماهیت آنان را روشن‌تر کرده و نشان داد افزایش قیمت بنزین برای مهاجمان تنها بهانه بوده است. آشوبگران حتی به مردم عادی نیز رحم نکردند؛ به طوری که منازل برخی مردم نیز از آتش‌افروزی آنان در امان نمانده است.

رادیکال شدن سریع فضا و ایجاد آشوب و اغتشاش در حالی بود که نیروهای انتظامی به منزله اولین حلقه حفظ آرامش و امنیت، مدارا با معترضان را در دستور کار خود داشتند؛ از این رو کسی نمی‌تواند ادعا کند برخورد خشن آنان سبب تشنج فضا شده است. مدارای اولیه نیروهای انتظامی و امنیتی با شرایط به وجود آمده، این تصور غلط و البته فضایی نسبی را برای آشوبگران ایجاد کرد که دست به تخریب بزنند؛ اما همین روند سبب شد مردم معترض به سرعت دریا باند

شکست ناپذیری مردم ایران

اندیشکده آمریکایی بروکینگز اعلام کرد: «نظام ایران از هر زمان دیگری مستحکم‌تر شده است. ایران از «توانمندی‌های گسترده‌ای» برای مدیریت اغتشاشات برخوردار است. دوام‌پذیری جمهوری اسلامی مهم‌ترین میراث انقلاب ۱۹۷۹ است. هیچ‌یک از تحولات مهم در داخل یا اطراف ایران در طول ۴۰ سال اخیر -نه تحول قابل توجه جامعه ایران، نه تعامل دوباره این کشور با آمریکا و نه اصلاحات (مدنظر آمریکا) که به برخی‌ها در داخل نظام پیش برده بودند- توانسته تغییرات معناداری در ایران ایجاد کند. آمریکا با ایجاد فتنه‌های گوناگون به دنبال تغییر نظام جمهوری اسلامی بود؛ ولی امروز به جای ایران، خود آمریکا در سراسر افریقا فروتنانه قرار گرفته است.

تحریم فردو تحریم روسیه

بوریس دولگوف کارشناس ارشد آکادمی علوم روسیه در واکنش به تصمیم آمریکا به لغو معافیت‌های تحریمی همکاری‌های هسته‌ای با ایران گفت: «هدف آمریکا از تحریم تأسیسات هسته‌ای فردو، بی‌ثبات کردن اوضاع در ایران و تحت فشار قراردادن روسیه است. تحریم‌های واشنگتن علیه ایران، روسیه را نیز تحت تأثیر قرار می‌دهد، در اصل این تحریم‌ها علیه روسیه است. اقدامات زیادی برای دورزدن این تحریم‌ها وجود دارد و شرکت‌های روسی و ایرانی فعال در این تأسیسات هسته‌ای این اقدامات را به کار می‌گیرند. همه می‌دانند هدف اصلی آمریکا از افزایش فشار تحریم‌ها، تغییر نظام ایران است؛ اما این نیز برای کاهش پیامدهای این تحریم‌ها، اقداماتی را انجام خواهد داد.

سازمان سیا پشت اعتراضات

دنیل مک آدامز مدیرعامل اندیشکده آمریکایی «ران پال» گفت: «ناآرامی‌ها و آشوب‌های اخیر در ایران صرفاً اعتراضاتی ناشی از افزایش قیمت سوخت نیست؛ بلکه آشوب‌هایی است که از الگوهای آشنای سیا پیروی می‌کند. فکر می‌کنم این نوع از ناآرامی بیشتر حاصل عملکرد مرکز مأموریت ایران [در سازمان سیا] است که دولت آمریکا راه‌اندازی کرده است. آنها با افرادی که در ایران زندگی می‌کنند، همکاری می‌کنند. روند بی‌ثبات‌سازی در هنگ‌کنگ، اوکراین و ایران همه از یک الگوی مشابه پیروی می‌کند. اعتراف به دست داشتن سیا در ایجاد فتنه اخیر در داخل کشورمان در حالی صورت می‌گیرد که آنها پیش از این نیز به چنین اقداماتی دست زده‌اند.»

راهگشای مشکلات

نگاهی به اهمیت اصلاحات اقتصادی در عراق

ایوب منادی

کارشناس غرب آسیا

روزهای ناآرام عراق در حال سپری شدن است. فضا سازی گسترده رسانه‌های مرتجع عربی و تبدیل اعتراضات آرام مردمی به آشوب از سوی افراد نفوذی نه تنها نتوانست دولت عراق را در برابر فشارها و دخالت‌های خارجی به تسلیم وادار کند، بلکه فرصتی پیش روی سیاستمداران پدید آورده که علاوه بر بی اثر کردن توطئه‌های خارجی، می‌توانند بخش عمده‌ای از خواسته‌های مردم این کشور را محقق کنند.

پیروزی‌های مکرر محور مقاومت، طمع اتناق فکرها‌ی آمریکایی-صهیونیستی و گاو صندوق منطقه‌ای آنان را به طراحی نقشه‌های جدیدی علیه منطقه ترغیب کرد که عراق سهم عمده‌ای در سناریوی مورد نظر داشت. ناراضیاتی مردم عراق از اوضاع معیشتی و اقتصادی بستر مناسب این اعتراضات بود و در پروژه مذکور قرار بود این ناراضیاتی‌ها به انتفاضه‌ای فراگیر تبدیل شده، به سرنگونی دولت عراق بینجامد. قرار دادن حشد الشعبی در مقابل مردم معترض و ایجاد درگیری‌های خونین شیعی - شیعی و در نهایت اسقاط حکومت به دست شیعیان، علت اصلی تمرکز موج اعتراضات و خشونت‌ها در استان‌های جنوبی عراق بود که با روشنگری مرجعیت و درایت حشد الشعبی که نهادی برخاسته از مردم است و هویشاری مردم، همه طراحی‌های فوق خنثی شد.

تحولات هم میدان آزمایشی برای نهاد نظامی و امنیتی عراق بود که نهایت مدارا و خویش‌نترداری را در مواجهه با مردم معترض به نمایش گذاشت و هم فرصتی بود برای دولت این کشور تا با حمایت مردمی به اصلاحات مطلوب اقتصادی و سیاسی دست بزند. از روزهای اولیه شروع اعتراضات در عراق نخست‌وزیر این کشور فرصت به وجود آمده را

با فرصت ارزشمندی دانست که باید از آن برای اجرای اصلاحات اساسی در راه مبارزه با فساد، بهبود خدمات، اقتصاد، امنیت و همچنین تغییرات در ساختار کابینه و قانون اساسی این کشور استفاده کرد. در همین راستا، وی وعده‌هایی برای بهبود اوضاع کنونی مطرح کرد که برکناری ده‌ها مدیر متهم به فساد، استخدام نیروی کار جوان از میان فارغ‌التحصیلان عراقی، پروژه ساخت مسکن ویژه شهروندان فاقد خانه، تخصیص کمک هزینه معیشتی به خانوارهای کم‌درآمد، تقلیل حقوق‌های نجومی و مزایای مسئولان دولتی و برخی اصلاحات در قانون اساسی و ساختار کابینه را شامل می‌شود.

نکته مهم در تحولات اخیر عراق این است که اولاً، مردم این کشور باید بدانند مشکلات کنونی آنها در دخالت‌های بیگانگانی ریشه دارد که روزگاری با حمایت‌های گسترده و همه‌جانبه از دیکتاتورهای صدام هزینه‌های هنگفتی به عراق، ایران و دیگر کشورهای منطقه تحمیل کرده و سپس به بهانه‌های واهی اقدام به اشغال عراق کردند که آثار زیان‌باری چون مرگ هزاران انسان بی‌گناه، تقویت تروریسم تکفیری، غارت منابع انرژی و آثار باستانی، استثمار و عقب‌ماندگی عراق، ناامنی و... در پی داشت. ثانیاً، دولت‌مردان عراقی این نکته را درک کرده‌اند که با اقدامات موقت و کوتاه‌مدت نمی‌توان سال‌ها عقب‌ماندگی را جبران کرد، بلکه این امر مستلزم عزم جدی و استمرار راهی است که دولت عبدالمهدی در پیش گرفته و گروه‌های مختلف سیاسی، مرجعیت و مردم نیز از آن حمایت کرده‌اند.

تداوم اقدامات و تغییرات سازنده دولت عراق موفقیتی است که به نام دولت کنونی ثبت خواهد شد و افزون بر تقویت دولت عراق و جلوگیری از مداخله‌های بین‌المللی در امور این کشور، پیروزی دیگری برای محور مقاومت به شمار خواهد آمد.

تنفس مصنوعی

نگاهی به تقاضای نتانیاهو برای نجات

اکبر معصومی

کارشناس مسائل بین‌الملل

با توجه به اعلام دادستانی این رژیم در بیانیه‌ای رسمی مبنی بر اینکه نتانیاهو به تقلب، رشوه و سوءاستفاده از اعتماد عمومی متهم و با ارسال نامه به پارلمان این رژیم خواستار آغاز سلب مصونیت پارلمانی نتانیاهو شده است؛ نتانیاهو با علم به متزلزل بودن جایگاه خود، زودتر از بیانیه دست به حمله مذکور زد تا جامعه داخلی سرزمین‌های اشغالی را پشت سر خود داشته باشد. در واقع، دست و پا زدن وی در سوریه تنفسی مصنوعی برای او و رژیم صهیونیستی بود که البته با اقدام دادستانی این رژیم عملکرد نخست‌وزیر با شکست مواجه شد.

سوریه کشوری مستقل است؛ از این رو سکوت نهادهای بین‌المللی در محکومیت حملات متجاوزانه گذشته صهیونیست‌ها، تأیید از اقدامات بعدی آنها تلقی شده و به گستاخی این رژیم انجامیده است؛ بنابراین سکوت و حمایت غرب به منزله مدعیان حقوق بشر جای شگفتی دارد و برخورد آنها به گونه‌ای است که گویی این حملات کاملاً طبیعی است. حمایت آشکار فرانسه از تجاوزگری رژیم صهیونیستی در سوریه نمونه آشکاری از همراهی غرب با خوی تجاوزگرانه صهیونیست‌هاست.

با بررسی وضعیت منطقه غرب آسیا در مقایسه با یک دهه اخیر، تحولات به وجود آمده کاملاً به ضرر این رژیم است. رژیم صهیونیستی زمانی تأمین‌کننده منافع جامعه غربی بود که محور مقاومت این چنین قدرت پیدا نکرده بود. حزب‌الله لبنان و گروه‌های مقاومت در غزه و کرانه باختری هزاران موشک علیه متجاوزان صهیونیستی در اختیار دارند؛ بنابراین غرب با وجود برنامهریزی اولیه در تأمین منافع خود از طریق این رژیم، هزینه‌های هنگفتی برای بقای سنگ نگاهبان در منطقه می‌پردازد.

دولت بشار اسد با توجه به پیروزی‌هایی که در میدان نبرد در مقابل تروریست‌های مورد حمایت جبهه غربی-عربی-عربی به دست آورده است، به دنبال ساماندهی وضعیت داخلی از نظر امنیتی و اقتصادی است. این امر برای صهیونیست‌ها بسیار ناگوار است و آنها با اقدامات این چنینی در تلاش‌اند تا حرکت دولت سوریه به سمت آبادانی را کند کنند.

نام‌سازی عراق و لبنان از سوی محور مذکور و به تبع آن تلاش برای ایجاد آشوب در داخل جمهوری اسلامی ایران سبب شد این رژیم به تصور کم هزینه بودن اقدامات خود دست به این وحشی‌گری بزند، غافل از اینکه منطقه، دیگر خرابکاری صهیونیست‌ها را بر نخواهد تابید.

پهپاد آمریکایی ناک اوت شد

شکست در غرب آسیا

فانن افرز: دولت ترامپ دوست دارد خود را چشم و گوش باز با ذهنی پذیرا بخواند که همه حقایق تلخی را که دیگران از مواجهه با آنها خودداری می‌کنند، می‌پذیرد. اما در حقیقت، درک آن از خاورمیانه آقدر ابتدایی است که همه تلاش‌هایش در منطقه به شکستی بزرگ تبدیل شده‌اند. همانند بسیاری از مواقع در گذشته، محلی‌های فریبکار خارجی بی‌خبر از همه‌جاریا به دستاویزی برای پیشبرد دستور کارهای خود تبدیل کرده‌اند و در آخر کار، این آمریکایی‌ها هستند که هزینه این تحولات را خواهند پرداخت. البته همه این اتفاقات با کمپین کلی ترامپ درباره خلاصی از نظم بین‌المللی لیبرال و برقراری قانون جنگل هم‌خوانی داشته‌اند.

جنگ چریکی

رای الیوم: «جنگ نفت» و «تغییر در بافت جمعیتی» فصل دوم بحران سوریه است و رئیس‌جمهور این کشور ظرف کمتر از یک هفته از «جنگ چریکی» به منظور خارج کردن نیروهای آمریکایی و ترکیه‌ای از خاک شورش‌خیز خبر داده است. دولت آمریکا به دنبال اجرای طرحی برای جدا کردن مناطق شرق و منابع نفتی و کشاورزی آن از دولت سوریه است تا بر این مناطق کنترل یافته و به هر شیوه از آنها استفاده کرده و بودجه کردهای جدایی طلب منطقه، مانند اقلیم کردستان عراق را تأمین کند. در صورتی که دولت سوریه وارد مرحله جنگ چریکی شود، روزهای سختی در انتظار نیروهای ترکیه و آمریکا در سوریه خواهد بود.

شکست فشار حداکثری

لویلاگ: مشاهدات و اطلاعات موجود نشان می‌دهند، کمپین اعمال فشار حداکثری دولت ترامپ علیه ایران تا به امروز هیچ دستاورد استراتژیکی برای سیاست ایالات متحده نداشته است. ایران با وجود کمپین اعمال فشار حداکثری دولت ترامپ همچنان به پیشرفت در موشک‌های بالستیک و کروز ادامه می‌دهد و می‌تواند از آنها استفاده و حتی آنها را به متحدان و نزدیکان خود در منطقه منتقل کند. ایران همچنین به توسعه و آزمایش موشک‌های دوربرد ادامه داده است.

تلاش برای ناآرامی

اندیشکده آمریکایی ران‌پال: ناآرامی‌ها و آشوب‌های اخیر در ایران صرفاً اعتراضاتی ناشی از افزایش قیمت سوخت نیست، بلکه آشوب‌هایی است که از الگوهای آشنای آژانس مرکزی اطلاعات آمریکا (سیا) پیروی می‌کند. این نوع از ناآرامی بیشتر حاصل عملکرد مرکز مأموریت ایران در «سیا» است که دولت ترامپ راه‌اندازی کرده است. اگر به یاد داشته باشید، پارسال «مایکل دی‌آندریا» مسئول این کار شد. او یک افسر «سیا» است که به «آیت‌الله مایک» معروف است. دی‌آندریا شخصاً هم با ایران خصومت دارد و در گذشته هم برای ایجاد ناآرامی در ایران تلاش کرده است. او هرکاری برای بی‌ثباتی در ایران می‌کند. اینها الگوهایی از روند بی‌ثبات‌سازی است که از هنگ‌کنگ گرفته تا اوکراین و ایران شاهد هستیم. همه اینها از یک الگوی مشابه پیروی می‌کنند. این تلاش دیگری برای سرنگون کردن یک دولت است. گروهک‌های تجزیه‌طلب و مناقبین مأموران آمریکا هستند که می‌روند و [در ایران] همه چیز را منفجر می‌کنند و آدم‌ها را می‌کشند.

گلوبال هاوک از رده خارج شد!

فارین پالیسی: تنها چند ماه پس از آنکه ایران یک پهپاد شناسایی گران‌قیمت ایالات متحده را بر فراز تنگه هرمز ساقط کرد، وزارت دفاع در حال بررسی کنار گذاشتن دو سوم سی و چند پهپاد گلوبال هاوکی است که نیروی هوایی در اختیار دارد. حادثه هدف قرار گرفتن این یک فروند از این پهپاد به دست ایران، یک «هشدار قرمز» برای گلوبال هاوک بود و نشان داد، این پرنده در نبردهای آینده آسیب‌پذیر است.

جهان

شماره ۹۲۳ | دوشنبه ۴ آذر ۱۳۹۸

صداقت

یادداشت

کودتاهای رنگین در آمریکا لاتین

رضا صرامی‌راد

کارشناس مطالعات آمریکا

با بررسی سابقه دخالت واشنگتن در حوزه جغرافیایی «آمریکای لاتین» به الگویی یکسان از دخالت در تحولات این منطقه دست می‌یابیم. ایالات متحده با استفاده از نهادهای امنیتی خود، از جمله سازمان سیا و همچنین با بهره‌بردن از نخبگان سیاسی یا غیر سیاسی وابسته و حاضر در این کشورها، تلاش کرده است در این منطقه نفوذ کند. واشنگتن با توسل به ابزارهایی، همچون تحریم‌های اقتصادی دولت‌های مستقل و چپ‌گرای آمریکای لاتین را تحت فشار قرار داده و میزان ناراضیاتی داخلی در آنها را تشدید می‌کند. افزون بر این با استفاده از سازمان‌های بین‌المللی منطقه‌ای و بعضاً فرامنطقه‌ای برنامه‌های خود برای مشروعیت‌زدایی از دولت‌های قانونی معارض خود را توجیه می‌کند. این کشور با استفاده از ابزار فوق تلاش می‌کند با افتخار نیروهای امنیتی این کشورها آنها را به حمایت از نیروهای اپوزیسیون وابسته به آمریکا وادارد. فرایندی که آشکارا در بولیوی و ونزوئلا شاهد آن بودیم و زمینه تحقق آن در دیگر کشورهای آمریکای لاتین نیز به چشم می‌خورد. در این زمینه به اهداف آمریکا از سرنگونی دولت‌های چپ‌گرا می‌توان اشاره کرد:

۱- نظریه‌پردازان و سیاستمداران آمریکایی ضمن وقوف به پایه‌های متزلزل ایدئولوژی «لیبرال دموکراسی» و کانون تحقق آن، یعنی آمریکا همواره تلاش کرده‌اند در برابر ایدئولوژی‌های معارض از ابزارهای سخت و نیمه‌سخت و تزویرگونه، مانند کودتا و انقلاب‌های رنگین و فریب افکار عمومی بهره ببرند؛ چرا که در مصاف مستقیم لیبرالیسم با تفکرات معارض خود، این ایدئولوژی چندین دوام نخواهد آورد؛ از این رو شاهد هستیم سوسیالیسم و مهم‌تر از آن اسلام و کشورهای حامی این تفکرات همواره در معرض سیاست‌های مذکور آمریکا هستند

۲- آمریکا به دنبال جلوگیری از تشکیل بلوک‌های مستقل و منتقد در منطقه آمریکای لاتین است. مورالس، مادورو و... از جمله افرادی هستند که در این راستا تلاش فراوانی داشته‌اند؛ مورالس از سال ۲۰۰۶ و با در دست گرفتن زمام کشور بولیوی ضمن زیر سؤال بردن سیاست‌های آمریکا تلاش کرد با کشورهای، مانند کوبا، ونزوئلا و نیکاراگوئه بلوکی متحد در برابر واشنگتن ایجاد کند.

۳- شکی نیست که معماری امنیت مهم‌ترین عنصر در تدوین سیاست خارجی هر کشوری است. موضوعی که مورد اجماع واقع‌گرایان و ایده‌آلیست‌هاست؛ از این رو آمریکا همواره تلاش کرده است به ویژه با استفاده از ابزار کودتا و انقلاب‌های رنگین و جهت‌دهی به افکار عمومی و استفاده از ابزار رسانه از روی کار آمدن هر حکومتی که در چارچوب سیاست‌های منطقه‌ای و بین‌المللی آمریکا رفتار نمی‌کند، جلوگیری کند.

۴- پیوند گروه‌های چپ‌گرای حاضر در آمریکای لاتین با رقیب دیرینه آمریکا، یعنی روسیه از دیگر دلایل مهم تلاش آمریکا برای براندازی دولت‌های سوسیالیست آمریکای لاتین است؛ چرا که در عصر کنونی و با اضمحلال قدرت آمریکا روسیه به عنوان دیگر قطب قدرت در جهان، سیاست‌های آمریکا را با چالشی اساسی در منطقه آمریکای لاتین و دیگر مناطق جهان رویه‌ور کرده است.

منهای نفت

صنعت سلامت

اقتصاد سلامت به مواردی از قبیل توریسم درمانی، پزشکی، روانشناسی، سلامت اداری و سیاسی و... مرتبط است. در بندهای دوم، هفتم و هشتم ابلاغ سیاست‌های کلی اقتصاد مقاومتی، به ویژه ابلاغ سیاست‌های کلی سلامت از سوی رهبر معظم انقلاب توجه به اقتصاد سلامت بیش از پیش مدنظر قرار گرفته است. کشور ما می‌تواند در استان‌های فارس، خراسان رضوی، قم، تهران و... به عنوان قطب توریسم درمانی در منطقه غرب آسیا قرار گیرد و سالانه ۱ میلیون توریست را از کشورهای همسایه و فراتر از آن برای درمان مورد علاج قرار دهد و با درآمدی حدود ۷ میلیارد دلار مواجه گردد. گردش مالی اقتصاد سلامت در دنیا حدود ۴۰۰ میلیارد دلار و سهم کشورمان از این مقدار ۱ میلیارد و ۲۰۰ میلیون دلار است؛ با توجه به ظرفیت‌های مناسب در استان‌های کشورمان، انتظارات پیرامون درآمدزایی در این حوزه بیش از این مقدار است.

شاخص

ضعف WTO!

سازمان تجارت جهانی پس از شش سال حکم تنهایی خود را در مورد پرونده شکایت چین از محدودیت‌های تجاری سوی WTO به سود کشور چین است و به این کشور اجازه اقدام متقابل و وضع تعرفه واردات بر حدود ۳۶ میلیارد دلار کالای آمریکایی را می‌دهد. اما این حکم مورد انتقاد هر دو طرف قرار گرفته است. آمریکایی‌ها معتقدند این سازمان نباید به چین اجازه وضع تعرفه واردات بر کالاهای آمریکایی را بدهد. دولت چین نیز معتقد است WTO باید اجازه وضع تعرفه بر واردات بیش از ۷ میلیارد دلار از کالاهای آمریکایی را به آنها می‌دهد است موضوعی که نشان می‌دهد شکایت در WTO فایده‌ای برای کشورهای جهان ندارد و این نهاد عملاً توانایی حل اختلافات را ندارد.

افزوده

آریتراژ

«آریتراژ» به کسب سود از اختلاف قیمت در دو یا چند بازار گفته می‌شود. آریتراژ به صورت آکادمیک به مجموعه تراکنش‌های مالی اطلاق می‌شود که در هیچ حالتی باعث زیان نشده و حداقل در یک حالت باعث سود شود؛ به عبارت دیگر به طور ایده‌آل یک معامله بدون ریسک و سودده است. سود آریتراژی زمانی ایجاد می‌شود که کالایی مشابه در دو بازار مختلف یا در مواردی خاص در دو قالب متفاوت عرضه می‌شود؛ اما قیمت‌های یکسانی ندارد. وجود آریتراژ نتیجه ناکارآمد بودن بازار است و مکانیسمی ایجاد می‌کند که موجب می‌شود قیمت‌ها به طرز چشمگیری از ارزش منصفانه و واقعی‌شان در دراز مدت منحرف نشوند. فرض کنید قیمت خودرو در صفر کیلومتر در کارخانه ۲۰ میلیون تومان و در نمایشگاه ۲۱ میلیون تومان است. شما می‌توانید با خرید فوری خودرو از کارخانه و فروش آن به خریدار نهایی یک میلیون تومان سود کنید. به این سود، سود آریتراژی گفته می‌شود.

باز کردن غل و زنجیر نفت از بودجه

نگاهی به مسیر توسعه اقتصاد ایران

کشور را، مخارج کشور را، هزینه‌های جاری کشور را از نفت جدا کنیم. هیچ وقت به فکر این نمی‌افتیم وقتی جلوی فروش نفت گرفته می‌شود، وقتی این درآمد مفت از دولت گرفته می‌شود، آن وقت به فکر می‌افتیم که یک کار اساسی بکنیم.»

در فشار تحریمی آمریکا باید این نکته را هم مدنظر قرار داد که خریداران نفت ایران، شرکت‌های چینی و هندی هستند؛ یعنی خیلی از دولت‌ها نمی‌توانند در تصمیم نهایی آنها تأثیرگذار باشند. دقیقاً مثل ماجرای که برای توتال اتفاق افتاد. توتال یک شرکت فرانسوی است و با وجود اینکه دولت این کشور از توافق هسته‌ای حمایت می‌کرد؛ ولی آنان به دلیل اینکه مشمول جریمه‌های آمریکا نشوند تصمیم به خروج از ایران گرفتند. مسئله دیگر این است که اگر چه ما راه‌های دورزدن این تحریم‌ها را بلدیم؛ اما در این وضعیت مجبور می‌شویم نفت خود را خیلی ارزان‌تر از آنچه می‌ارزد بفروشیم تا کشورها حاضر باشند ریسک این مبادله را بپذیرند و نفت را خریداری کنند؛ بنابراین اگر حتی صادرات نفت ایران به صفر نرسد، درآمد ارزی ما بسیار کاهش پیدا خواهد کرد و امر آثار سونی در منابع ذخیره ارزی ما به دنبال دارد.

به هر حال ایران در حال ورود به دوران اقتصاد بدون نفت است و البته این یک فرصت استثنایی است؛ زیرا حتی در سال‌های ۱۳۹۰ و ۱۳۹۱ که شدیدترین تحریم‌ها بر ملت ایران تحمیل شد، اقتصاد کشور از یک انعطاف خوبی برخوردار بود و نگاهداشت این هجمه‌ها و تلاطم‌های خارجی، کشور را ناکارآمد و فلج کند.

در این میان، دولت باید سعی کند تا بیش از

با خروجی موفقیت‌آمیز سپری کرده است. باید به این نکته توجه کرد که با وجود گستردگی تحریم‌های اقتصادی سال‌های اخیر، شرایط به هیچ عنوان با دوران جنگ تحمیلی قابل مقایسه نیست. در دوران دفاع مقدس نه تنها فرایند فروش نفت با مشکل روبه‌رو شد، بلکه پالایشگاه‌ها و نفتکش‌های ایران زیر فشار توپخانه‌های دشمن بودند؛ در حالی که امروز تولید نفت در کشور با مشکل و محدودیتی روبه‌رو نیست.

در سال جاری، با توجه به احتمال بودن کسری بودجه، انتظار رفع ریشه مشکلات تنها از طریق خلع سلاح طرف مقابل میسر می‌شود که این مهم نیز به معنای به صفر رساندن درآمدهای نفتی است. از سوی دیگر، باید با برنامه لازم برای خنثی کردن سیاست‌های فشار طرف مقابل و رفع کسری بودجه حاصل از فروش نفت تنظیم شود.

رهبر معظم انقلاب بارها با فرمایش‌های مهمی در این زمینه مطرح فرموده‌اند که:

«تحریم که عمدتاً تحریم فروش نفت است و این فشار حداکثری هم بیشتر معطوف به مسئله نفت است. بلاشک یک مشکلی است برای کشور؛ منتها مشکل کوتاه‌مدت است. از این مشکل کوتاه‌مدت یک سود بلندمدت به دست می‌آید و آن انقطاع از نفت است. چند روز قبل مسئولان دولتی اعلام کردند و گفتند که ما از فلان تاریخ ظاهراً یک تاریخی را هم ذکر کردیم بودجه را از نفت منقطع می‌کنیم؛ این بسیار خبر خوبی است، این خیلی دستاورد بزرگی است. خوب ما اگر نفتمان را همین طور مدام بفروشیم و در مقابلش دلار بگیریم و بیاوریم هیچ وقت به فکر نمی‌افتیم که بودجه

روح‌الله منتعکار

هادی سیاسی

وجود ذخایر نفت و گاز برای ایران در سال‌های پیش از انقلاب زمینه سودجویی کشورهایی مانند آمریکا، انگلیس و رژیم صهیونیستی را با گماشته کردن پهلوی و حامیان سهل و ممتنع کرده و بسیار طبیعی بود که از نظام وابسته پهلوی نمی‌شد درخواست کرد کشور را بدون فروش نفت خام اداره کند؛ اما پس از پیروزی انقلاب اسلامی در ایران این توقع که نفت ایران با مدیریت عقلانی به فرآورده تبدیل شده و از خام فروشی ممانعت شود، سیاست‌های غلط دولت‌ها این امتیاز بزرگ را از ایران اسلامی گرفته بود که منافع تبدیل نفت خام به فرآورده را به اجانب ندهند.

کاهش وابستگی بودجه به نفت از سال‌های دهه ۷۰ به صورت ویژه در دستور کار ارکان گوناگون دولت قرار گرفت و سازمان برنامه و بودجه مطالعات ابتدایی در این حوزه را آغاز کرد؛ در حالی که پس از گذشت ربع قرن از آغاز مطالعات و برنامه‌ریزی‌ها در این حوزه اتفاق قابل توجهی در اقتصاد کشور رخ نداده و اقتصاد ایران همچنان به نفت وابسته است. نکته جالب توجه اینکه بودجه ایران-چه پیش از انقلاب و چه پس از آن-همواره به نفت وابسته بوده و هر زمان درآمدهای نفتی کاهش داشته است، بلافاصله با بحران‌های رکود، تورم و جهش نرخ ارز مواجه بوده‌ایم؛ در حالی که جمهوری اسلامی ایران در دوره‌ای طلایی، اداره اقتصاد بدون نفت را اتفاقاً

بررسیم.

آن روی سکه

راه‌حل گره‌گور اقتصاد

اهمیت افزایش ارزش پول ملی

رمضان‌زانی

کارشناس اقتصادی

در یکی دو سال گذشته زمزمه‌هایی مبنی بر سهمیه‌بندی بنزین و همچنین اصلاح قیمت آن به گوش می‌رسید تا اینکه این زمزمه‌ها در هفته گذشته رنگ و بوی واقعیت به خود گرفت و دولت در ساعت صفر جمعه ۲۴ آبان ماه از این تصمیم مهم رونمایی کرد. دولت بنا به برنامه‌ای که برای خود متصور بود (یعنی کمک به اقشار متوسط و کم درآمد جامعه) نیاز داشت تا منابع مالی این تصمیم را تهیه کند و برایش سه راه و مسیر را در نظر داشت؛ از جمله «کاهش یارانه‌ها»، «افزایش مالیات» و «افزایش درآمدهای نفتی». دولت بیان کرد برای ارائه بسته‌های حمایتی خود به این اقشار آسیب‌پذیر باید یکی از این سه مسیر را طی کرده تا منابع مالی آن به دست آمده و به هدف خود برسیم.

مسیر اول از طریق کاهش یارانه‌ها بود که این امر شدنی نیست؛ چرا که بیش از گذشته به اقشار آسیب‌پذیر جامعه فشار مضاعف وارد می‌آید و نتیجه دلخواه را در پی ندارد. با وجود هزینه‌های سنگین فعالیت‌های اقتصادی، تجاری و کسب‌وکار نیز افزایش مالیات مسیری غیر منطقی است و به اقتصاد کشور ضرر می‌رساند. در نهایت با توجه به تحریم‌های ظالمانه غرب مبنی بر ایجاد ممانعت برای فروش نفت ایران، درآمدهای نفتی نیز نمی‌توانند افزایش یابند. از این رو دولت به این نتیجه رسید که با اصلاح قیمت بنزین و سهمیه‌بندی آن، درآمدهای ناشی از آن را در مسیر کمک به اقشار ذکر شده مصرف کند.

اما آیا فقط این مسیر می‌توانست منتخب دولت باشد یا موارد دیگر نیز در امر تهیه بسته‌های حمایتی نقش داشتند؟

با توجه به فرارهای مالیاتی و قاچاق گسترده‌ای که در کشور وجود دارد و ارقام آن به ده‌ها میلیارد دلار می‌رسد، دولت می‌توانست با کمک نهاد‌های قضایی و امنیتی دیگر جلوی این حجم از این‌گونه

موارد را بگیرد و به حداقل ممکن برساند تا یکی از مسیرهای کمک به اقشار آسیب‌پذیر جامعه از محل حاصل از درآمدهای آن تأمین شود.

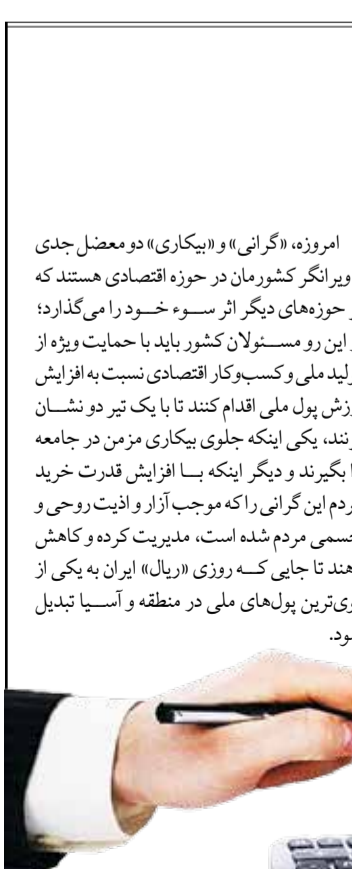
پس در موردی دیگر دولت می‌توانست با شناسایی ثروتمندان و صاحبان قدرت و ثروت بسیاری از یارانه بگیران جامعه را که به دریافت این مقدار از پول و سرمایه نیازی ندارند و ماهیانه حساب بانکی‌شان از مقدار یارانه‌ها و اریز می‌شود، از دریافت یارانه ۴۵۵۰۰ تومانی حذف کند و این بخش از درآمد را به طبقه متوسط و کم‌درآمد جامعه بدهد.

موارد متعدد دیگری وجود دارد که دولت و مجلس می‌توانند با کمک یکدیگر برنامه‌ریزی و آنها را اجرا کرده و بسته‌های حمایتی مناسبی را در میان اقشار گوناگون مردم جامعه توزیع کنند.

این، گرانی بر خانوار ایرانی تحمیل نشود و با این حال بتواند کسری بودجه خود را نیز جبران کند. مردم نیز می‌توانند با خرید اوراق قرضه یا اوراق پاکسازی اقتصاد از نفت برای عبور دولت از این مقطع حساس کنونی یاری‌رسان باشند و تأمین مالی دولت طی یک دوره شش ماه تا یک ساله صورت بگیرد.

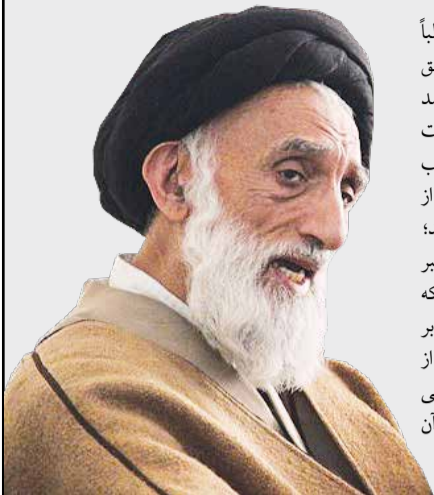
شایان ذکر است اقتصاد ایران به دلیل تحمیل شدیدترین تحریم‌های اقتصادی غرب کمترین مرادوات مالی را با اقتصاد جهانی دارد. بدون تردید در این وضعیت پیشرفت کشور به سختی رخ می‌دهد؛ اما در عین حال برخی عقیده دارند که حذف درآمدهای نفتی در بودجه نمی‌تواند فرایند اصلاحی را به حرکت بیندازد که پس از طی شدن و پایان یافتن تحریم‌ها اقتصاد کشور در مسیر توسعه و پیشرفت و آبادانی قرار بگیرد.

اکنون تاریخ اقتصادی ایران اسلامی به نقطه‌ای رسیده که پتانسیل یک بزنگاه حساس را در خود دارد، به طوری که این تحریم‌ها و فشارهای بی‌حد و اندازه‌گویی فرصتی هستند که با انجام اصلاحات اقتصادی در حامل‌های انرژی، اقتصاد کشور از غل و زنجیر وابستگی به نفت رها می‌شود و می‌تواند با انواع و اقسام توانمندی‌هایش در حوزه اقتصادی به بازارهای اقتصاد جهانی وارد شود و جایگاه خود را در این حوزه به دست بیاورد تا به جای اینکه بر پاشنه آشیل تک پایه نفت استوار باشد، بر پایه‌های متعددی چون صنعت، کشاورزی، گردشگری، پزشکی، علمی و... استوار و محکم بماند که اگر روزی یکی از این پایه‌ها سست شد، منجر به تلاطم و شکنندگی در اقتصاد نشود.

توحید، مرز اتحاد مسلمانان

گفتاری از آیت‌الله سیدمصطفی موسوی اصفهانی

مؤمنان خواسته است در منازعات و اختلافات خود به خداوند رجوع کنند. قرآن کریم، تفرقه را ناشی از روحیه خودمحوری و کینه‌ورزی نسبت به یکدیگر می‌داند و متذکر می‌شود گذشتگان نیز بر اثر داشتن چنین روحیه‌ای از رسیدن به اهداف متعالی باز ماندند؛ از این رو این کتاب الهی وحدت قلبی میان انسان‌ها را نعمتی از نعمت‌های الهی می‌داند که خداوند به واسطه آن انسان‌ها را به زندگی سعادت‌مندانه رهنمون می‌کند. حضرت علی (ع) نیز گرچه مسیر خلافت را ناحق می‌دیدند و آنان را در مقابل فرمان خداوند و رسول (ص) عصیانگر می‌یافتند؛ اما به دلیل مصلحتی مهم‌تر، ابراز مخالفت نمی‌کردند. سخنان امام در این زمینه بسیار درس آموز است؛

آیه شریفه «وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا» و همگی به ریسمان خدا (قرآن و اسلام و هرگونه وسیله ارتباط دیگر) چنگ زبید و پراکنده نشوید. « نشان می‌دهد مرز اتحاد «توحید» است و مشرکان و کافرانی که بر محور غیر توحید حرکت می‌کنند، در وحدت دینی پذیرفته نخواهند شد. در تبیین محور وحدت، آیات دیگری نیز وجود دارد که اعتقاد به رسول خدا، اعتقاد به اولی الامر و قبول حکم را اضافه می‌کند. به اعتقاد مفسران، بهترین مصداق برای ریسمان الهی، قبل از هر چیز خود قرآن است. چنانکه پیامبر گرامی (ص) در روایتی، قرآن را ریسمان الهی توصیف کرده که میان آسمان و زمین کشیده شده است. علاوه بر آن قرآن نیز از

قدرت در اختیار اسلام

محمد عینی زاده موحد

دکترای تفسیر تطبیقی قرآن

همچنانکه گفته شد، در گرایش تفسیر تمدنی امام خامنه‌ای، حاکم کردن یک نظام متعالی به منزله محیط و بستر مناسب برای تربیت همگان، بدون قدرت ممکن نیست. جامعه متعالی، جامعه‌ای است که دین به طور کامل در آن اجرا شده باشد، چرا که روابط صحیح و کمال‌بخش میان انسان و خدا، انسان و طبیعت و انسان و انسان‌های دیگر تنها در دین ارائه شده و واضح است که اجرای کامل دین در گرو داشتن قدرت و حاکمیت است. آغاز دعوت پیغمبران الهی با زبان نصیحت است؛ اما پس از آنکه توانستند طرفداران خود را گرد آورند و تجهیز کنند، آنگاه با دشمنان توحید و دشمنان بشریت، با زبان قدرت حرف می‌زدند.

در دیدگاه حضرت آیت‌الله العظمی خامنه‌ای، عدالت حضرت مهدی (عج) که مربوط به سطح جهان است، با موعظه و نصیحت به دست نمی‌آید و برای استقرار عدالت، در سطح جهان باید مردمان عادل و انسان‌های صالح و عدالت‌طلب، قدرت را در دست داشته باشند و با زبان قدرت با زورگویان حرف بزنند. اگر دین با قدرت همراه شود، بسیاری از قرآن کریم بر ضرورت تجهیز به قدرت و استفاده از زبان اقتدار در برابر ستمگران و مانعان رشد انسان‌ها تأکید دارند. آیات زیر نمونه‌هایی از آنهاست:

«وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ وَمِنْ رِبَاطِ الْخَيْلِ تُرْهِبُونَ بِهِ عَدُوَّ اللَّهِ وَعَدُوَّكُمْ وَآخَرِينَ مِنْ دُونِهِمْ لِتَعْلَمُوهُمْ إِنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ سُبُلَ الَّذِينَ يَدْعُونَ سَبِيلَ اللَّهِ يَوْمَ إِلَيْنَا أَنتُمْ لَأَظْلَمُونَ» هر نیرویی در قدرت دارید، برای مقابله با آنها [دشمنان]، آماده سازید! و (همچنین) اسب‌های ورزیده (برای میدان نبرد)، تا به وسیله آن، دشمن خدا و دشمن خویش را بترسانید! و (همچنین) گروه دیگری غیر از اینها را، که شما نمی‌شناسید و خدا آنها را می‌شناسد! و هر چه در راه خدا (و تقویت بنیه دفاعی اسلام) اتفاق کنید، به طور کامل به شما بازگردانده می‌شود، و به شما ستم نخواهد شد! (انفال/ ۶۰)

«يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا قَاتِلُوا الَّذِينَ يَلُونَكُمْ مِنَ الْكُفَّارِ وَلْيَجِدُوا فِيكُمْ غِلْظَةً وَاعْلَمُوا أَنَّ اللَّهَ مَعَ الْمُتَّقِينَ» کسانی که ایمان آورده‌اید! با کافرانی که به شما نزدیک‌ترند، پیکار کنید! (و دشمن دورتر، شما را از دشمنان نزدیک غافل نکند) آنها باید در شما شدت و خشونت (و قدرت) احساس کنند و بدانند خداوند با پرهیزگاران است! (توبه/ ۱۲۳)

«لَقَدْ أَرْسَلْنَا رُسُلَنَا بِالْبَيِّنَاتِ وَأَنْزَلْنَا مَعَهُمُ الْكِتَابَ وَالْمِيزَانَ لِيَقُومَ النَّاسُ بِالْقِسْطِ وَأَنْزَلْنَا الْحَدِيدَ فِيهِ بَأْسٌ شَدِيدٌ وَمَنْفَعٌ لِلنَّاسِ وَلِيَعْلَمَ اللَّهُ مَن يَنْصُرُهُ وَرُسُلَهُ بِالْغَيْبِ إِنَّ اللَّهَ قَوِيٌّ عَزِيزٌ» ما رسولان خود را با دلایل روشن فرستادیم، و با آنها کتاب (آسمانی) و میزان (شناسایی حق از باطل و قوانین عادلانه) نازل کردیم تا مردم قیام به عدالت کنند و آهن را نازل کردیم که در آن نیروی شدید و منفعتی برای مردم است، تا خداوند بداند چه کسی او و رسولانش را یاری می‌کند بی‌آنکه او را ببینند، خداوند قوی و شکست‌ناپذیر است! (حدید/ ۲۵)

مصحف کامل

تاریخ جمع‌آوری قرآن چه زمانی بوده است؟

نظرات مستشرقان

ایشان قرآن را به نظم و ترتیب اعلام شده از سوی پیامبر (ص) جمع‌آوری و صحیفه‌های گوناگون را یک‌نواخت و یکسان کردند. عثمان این نسخه را به شهرهای اسلامی فرستاد تا ملاک قرار گیرد و غیر آن را جمع‌آوری کرد.

فرا تر از متن

«عبداللّه بن مسعود»، «حذیفه» و «ابوموسی» بر بام خانه ابوموسی نشسته بودند. بین عبدالله و حذیفه در مورد تفاوت قران‌ها (تصریف آیات) جدالی در گرفت که تو و ابوموسی معلم کوفیون و بصریون بودید و مردم از شما قران را فرا گرفتند؛ یعنی شما سبب اختلاف شدید. عبدالله با تندگی گفت: در این صورت من آنها را گمراه نکردم. آیه‌ای در قرآن نیست، مگر آنکه می‌دانم کجا و در چه موردی نازل شده. (کتاب المصحف، ابن ابی داود، ص ۱۴) این سخن ابن مسعود که به اسباب نزول و شرایط نزول اشاره دارد، نشان می‌دهد با چیزی بیش از متن قرآن رویه رو بودیم که به طور مستقیم بر احکام قرآن اثر دارد. (نگاهی به قرآن، جان‌ترین، حسن رضایی، ص ۱۵)

قرآن کامل

در روایات آمده پس از آنکه حضرت علی (ع) قرآن را به طور کامل با حواشی و تفاسیر جمع‌آوری کرد، آن را به مسجد آورد و گفت: «پیامبر اسلام (ص) فرمودند: من چیزی را در بین شما باقی می‌گذارم که اگر به آن تمسک کنید، هرگز گمراه نخواهید شد؛ کتاب خدا و عترتم. این است کتاب خدا و من عترت. در این هنگام یکی از صحابه گفت: اگر قرآن پیش توست، همانند آن نیز پیش ماست، نیازی به تو و قرآن تو نداریم.» (المتهید، معرفت، ص ۳۳۶)

در برخی نقل‌ها و بیان برخی مستشرقان آمده پیامبر (ص) به واسطه اینکه همیشه منتظر فرشته وحی و نزول آیه جدید بود، به جمع‌آوری قرآن اقدام نکرده و در واقع فراموش می‌کرده است؛ در حالی که این خطر وجود داشت که آیات قرآن فراموش یا مفقود شود. (نولدکه، تودور، Geschichte des Qurans. این دسته از نقل‌ها نیز محلی از اعراب ندارد. ۱- خداوند خود حافظ قرآن است. ۲- پیامبر (ص) به شدت فراموش کردن آیات قرآن را نپسندید. عبدالله بن مسعود نقل می‌کند که پیامبر (ص) فرمودند: «چقدر بد است برای شخصی از شما که بگوید فلان آیه را فراموش کردم، قرآن را به خاطر بسپارید و مرتب در خاطر خود حاضر کنید.» (حقاتق هاه، جعفر مرتضی‌عاملی، ص ۳۷۶-۳۷۵، ۳- به محض نزول آیات رسول خدا جای آن را تعیین و دستور می‌داد مکتوب شود. رسول خدا (ص) پس از نزول هر قسمت از قرآن، آن را به کاتبان وحی املا می‌کردند و بر اقرار و تعلیم آن به مسلمانان اهتمام می‌ورزیدند. بر پایه نظام تعلیم و تعلم قرآن در سیره نبوی، باید هر مسلمانی پس از فراگیری شفاهی هر مقدار از قرآن و تثبیت آن در قلب، آن را کتابت کند و در مصحفی گرد آورد و از آن پس بر تلاوت و قرائت خویش با نگاه به متن مکتوب قرآن (مصحف) مداومت و تعاهد داشته باشد. (بیهقی، شعب الایمان، ج ۲، ص ۴۰۸)

نسخه قرآن فعلی

در زمان عثمان که مرزهای اسلام گسترش یافته بود، اختلاف اقراء بالا گرفت. عثمان پس از مشورت با کبار صحابه از جمله امیرالمؤمنین (ع)، کارگروه‌ای از معلمان و کاتبان وحی تشکیل داد.

سیدحسین خاتمی خوانساری

کارشناس علوم اسلامی

نقل‌های تاریخی از اختلاف مسلمانان صدر اسلام تا زمان عثمان بر سر نحوه قرائت برخی آیات قرآن حکایت می‌کند. شیعه، اهل سنت و مستشرقان، تاریخ‌ها و نقل‌های متفاوتی دارند. شیعیان تاریخ جمع‌آوری قرآن را طبق استدلال‌ها و شواهد مسلم و متن‌بسته زمان حیات رسول‌الله (ص) مربوط می‌دانند. یکی از این استدلال‌ها حدیث شریف ثقلین و حدیثی است که در آن امیرالمؤمنین (ع) می‌فرماید: آیه‌ای بر پیامبر خدا (ص) نازل نشد، مگر آنکه آن حضرت آیه را به من آموخت و آن را به خط خود نوشتم. (اسرار آل محمد، سلیم بن قیس، ۹۶؛ همچنین علی (ع) بعد از پیامبر (ص) سوگند یاد کرد تا قرآن را در مصحفی جمع‌آوری نکند و از خانه بیرون نیاید. (المصاحف، عبداللّه سجستانی، ص ۱۰ و الفهرست، ابن ندیم، ص ۴۷)؛ شیعیان می‌گویند از همان نخستین روزهای اسلام، آیات قرآن نگاشته شده و هیچ آیه‌ای از دست نرفته است؛ اما اهل سنت و مستشرقان با برخی نقل‌های تاریخی، خواسته یا ناخواسته نقص قرآن را ثابت می‌کنند؛ در حالی که خداوند می‌فرماید: «إِنَّا نَحْنُ نَزَّلْنَا الذِّكْرَ وَإِنَّا لَهُ لَحَافِظُونَ» (حجر/ ۹)؛ این اختلافات در چند مورد است؛ زمان جمع‌آوری و نگارش قرآن، زمان جمع‌آوری صحف که هر قومی قرآنی را با لهجه خود در دست داشت و اختلاف بر سر قرائت یا تصریف.

نظرات اهل سنت

نقل «زیدبن ثابت» در بیشتر احادیث اهل

آیا قبول دین اجباری است؟

بلکه با معیار حق‌مداری است و اسلام به این جهت جهاد را رکن شمرده که حق را زنده کرده... (ترجمه تفسیر المیزان، ج ۲، ص ۵۲۵)

«ویل دورانت» در جلد چهارم کتاب «تاریخ تمدن» خود می‌گوید: «اسلام دین شمشیر است.» اما علمای شیعه به استناد آیات و روایات و سنت اهل بیت (ع) ضمن مردود خواندن این گفتار، اسلام را دین تفکر، تعلق، زیبایی و محبت می‌دانند. هیچ‌کسی حق ندارد دیگران را مجبور به دین‌داری کرده و آنها را به زور به سمت خدا دعوت کند.

خداوند در قرآن به پیامبرانش می‌گوید: «ادْعُ إِلَى سَبِيلِ رَبِّكَ بِالْحُكْمَةِ وَالْمَوْعِظَةِ الْحَسَنَةِ»؛ با حکمت و اندرز نیکو به راه پروردگارت دعوت نما. (نحل/ ۱۲۵) از آن طرف خداوند دستور داده است از خاک خود و مردم دفاع کنید و با کسانی که می‌خواهند به دین خدا و کشور اسلامی تجاوز کنند، مقابله کنید.

دین اسلام خوبی و بدی، خیر و شر، هدایت و گمراهی را تبیین کرده است. حتی آثار سوء و آثار حسن هر فعلی را نیز معرفی کرده است.

در چنین جایی، نیازی به اکراه نخواهد بود؛ بلکه خود انسان یکی از دو طرف خیر و شر را انتخاب می‌کند و عاقبت آن را هم، چه خوب و چه بد می‌پذیرد؛ خداوند برای انسان‌ها حجت را تمام می‌کند و به آنها می‌فهماند که هدایت در پیروی از دین و گمراهی در ترک دین است.

بنابراین، دیگر نیازی نیست کسی را بر دین اجبار کنند. به گفته علامه طباطبایی، «آیه شریفه لا اکراه فی الدین، دلالت می‌کند بر اینکه مینا و اساس دین اسلام، شمشیر و خون نیست و اکراه و زور را تجویز نکرده... قتال و جهادی که اسلام، مسلمانان را به سوی آن خوانده، قتال و جهاد با معیار زورمداری نیست و اسلام نخواسته است با زور و اکراه، دین را گسترش داده و آن را در قلب تعداد بیشتری از مردم رسوخ دهد؛

حکمت وضو در اسلام

پیامبر اسلام (ص) می‌فرماید: در معراج هنگامی که به آسمان چهارم رسیدم، حق تعالی فرمود: ای محمد سسر خود را بالا کن. من سرم بالا کردم، طبقات آسمان را دیدم که از هم شکافته و پرده‌ها برداشته شده است. سپس فرمود: سرت را پایین کن و ببین چه می‌بینی؟ من سرم را پایین کرده نظرم به بیت و حرم خدا افتاد، مانند بیت‌المأموری که در آن بودم، بیت‌المأمور دقیقاً مقابل بیت و حرم قرار داشت؛ به گونه‌ای که اگر من چیزی را از دستم می‌انداختم، در حرم و بیت می‌افتاد. حق تعالی به من فرمود: ای محمد! این حرم است و تو حرام می‌باشی، یعنی احترام بیت به خاطر حرمت توست و برای هر مثلی، مثالی است؛ یعنی هر چیزی در زمین مثالی در آسمان دارد، پس از آن فرمود: ای محمد، دست را دراز کن، پس برخورد می‌کنی با آبی که از طرف راست عرش جاری است، پس آب فرو ریخت و

تقویم انقلاب

مرجع پشتیبان ولایت فقیه

سید مهدی حسینی

مورخ و پژوهشگر

در سیر تحولات تاریخ انقلاب اسلامی با شخصیت علمی، فرهنگی و دینی که به شیخ الفقه‌المعروف است مواجه می‌شویم: «آیت‌الله العظمی شیخ محمدعلی اراکی (ره)». که تا پایان عمر پشتیبان ولایت فقیه بود.

وی که نزد دو مرجع تقلید زمان خود، «حاج شیخ عبدالکریم حائری یزدی» و «سیدمحمدتقی خوانساری» بهره‌های فراوان علمی برده، فضیلت‌ها کسب کرده و از دانش و تقوای آن دو بزرگوار بهره‌مند شده بود، در حوزه‌های علوم دینی تأثیر بسیاری داشت و یکی از شخصیت‌های کم‌نظیر و تأثیرگذار در انقلاب اسلامی و نظام جمهوری اسلامی بود.

مرحوم اراکی از هنگامی که «شیخ عبدالکریم حائری یزدی» به قم مهاجرت و در آنجا اقامت کرد، با حضرت امام خمینی (ره) آشنا و مرتبط می‌شود و از همان ایام از فعالیت‌های سیاسی و مبارزاتی امام راحل دفاع می‌کند. او با اینکه ده سال از امام بزرگ‌تر بود، رفتار خاصانه و متواضعانه‌ای با امام داشت.

«مرحوم آیت‌الله العظمی اراکی» در طول عمر پربرکتش (۱۳۷۳-۱۲۷۳) زندگی بسیار ساده و آموزنده‌ای در عرصه اخلاق و سیاست برای جامعه اسلامی به یادگار گذاشت و سال‌ها در مدرسه فیضیه به اقامه نماز جماعت اهتمام کرد.

«آیت‌الله اراکی» گرچه از نظر علمی هم‌سنگ «آیت‌الله سیدمحمدتقی خوانساری» بود و در حقیقت همیشه هم‌مباحثه بودند و حتی حاشیه‌های کتاب «عروة» را مشترکاً نوشتند؛ اما «آیت‌الله اراکی» به دلیل وجود سیادت و معنویت بسیار قوی و اهل سیر و سلوک بودن و ویژگی‌های اخلاقی از قبیل صدق و صفا و اخلاص و... در «آیت‌الله خوانساری» مرید ایشان شده بود. «آیت‌الله اراکی» از جمله علمایی محسوب می‌شد که در روند مبارزات همواره یار و یاور امام راحل بود. هنگامی که امام خمینی در خرداد ماه ۱۳۶۸ رحلت کردند، وضعیت مرجعیت با شرایط نامساعدی مواجه شد و به عبارتی خلأ مرجعیت به شدت احساس می‌شد؛ از این رو آیت‌الله اراکی بر حسب ضرورت مرجعیت را پذیرفت و با اعلام فتوای تقلید از میت موضوع بسیار مهمی را حل و فصل کرد که در سرنوشت انقلاب و نظام جمهوری اسلامی نقش بسیار تعیین‌کننده‌ای داشت.

ایشان در حالی که چهل سال بزرگ‌تر از رهبر معظم انقلاب بودند، هنگام منصوب شدن ایشان به مقام ولایت و رهبری انقلاب پیام مهمی صادر کردند که در بخشی از آن آمده: «انتخاب شایسته جناب‌عالی به مقام معظم رهبری جمهوری اسلامی ایران مایه دلگرمی و امیدواری ملت قهرمان ایران است. شکی نیست که در موقعیت حساس کنونی حفظ نظام جمهوری اسلامی، که از اهم واجبات است متوقف بر این امر مهم می‌باشد.

ایشان تا هنگامی که در قید حیات بودند، با آن کهرلت سن همواره از مواضع رهبر معظم انقلاب حمایت ویژه می‌کردند، تا اینکه در ۱۳۷۳/۹/۸ رحلت کردند و موجب اندوه توده‌هایی از مردم شدند. پیکر ایشان پس از تشییع باشکوه در حرم حضرت معصومه (س) و در کنار استاد خود؛ مرحوم حاج شیخ عبدالکریم و دوست‌دیرینه‌اش، مرحوم آیت‌الله العظمی محمدتقی خوانساری به خاک سپردند.

حسین معینی

کارشناس تاریخ

یکی از مهم‌ترین مسائل و مناقشات در ابتدای پیروزی انقلاب اسلامی چگونگی مواجهه با ارتش شاهنشاهی بود که همواره به عنوان مهم‌ترین قدرت حامی رژیم پهلوی نقش آفرینی کرده و با پیروزی انقلاب اسلامی و سقوط پهلوی، سرنوشتی مبهم یافته بود.

در این میان، دودیدگاه اصلی میان فعالان سیاسی آن روزها مطرح بود. حضرت امام (ره) و یارانش خواهان حفظ ارتش بودند و رویکرد اصلاحی و تغییر سران وابسته به رژیم پهلوی را دنبال می‌کردند. از نگاه ایشان، بی‌شک انحلال ارتش می‌توانست به بحران بزرگی در جهت ناامن‌سازی کشور بدل شود و این درست زمانی بود که استخبار جهانی از شکل‌گیری نظام اسلامی در کشوری بزرگ در خاورمیانه که شعار نه شرقی و نه غربی سر داده بود، خشمگین بود؛ در مقابل، جریان‌های چپ که همسو با خط امام نبودند، از ضرورت انحلال ارتش سخن می‌گفتند و بحث تجدید سازمان و اصلاح ارتش را عملی ارتجاعی می‌دانستند. سازمان مجاهدین خلق (منافقین) و چریک‌های فدایی خلق از جمله گروه‌هایی بودند که بحث انحلال ارتش را به منظور تضعیف کانون‌های انقلابی برای نخستین بار مطرح کردند.

گروه نخست با این ادعا که ارتش باقیمانده از حکومت شاهنشاهی و متأثر از ارزش‌های طاغوتی است، معتقد بود انقلاب برای رسیدن به اهداف خود به ارتشی خلقی نیاز دارد و در واقع می‌خواست به این ترتیب نفوذ خود را در سیستم‌های امنیتی بیشتر کند و جایگاهی ویژه در نظام جدید به دست بیاورد. گروه دوم نیز به این بهانه که ارتش در دوران طاغوت در خدمت امپریالیسم بوده و امروز نیز قابل اعتماد نیست، شعار انحلال ارتش را سر می‌داد؛ اما علت اصلی تقابل‌ها با ارتش این بود که این افراد ارتش را بازوی قوی نظام نوپای انقلاب اسلامی می‌دیدند که در شرایط حساس می‌توانست در خدمت اهداف انقلابی قرار گیرد.

«مسعود رجوی» یک روز پیش از پیروزی انقلاب اسلامی مدعی شد: «مردم ما به یک ارتش مردمی نیازمندند؛ یعنی روابط ارتش و مردم و روابط درونی ارتش (بین افسار بالا و پایین) بایستی خصیصه مردمی پیدا کند و این مستلزم

مدعیان ارتش خلقی

بررسی مواضع گروهک‌های چپ خواهان انحلال ارتش پس از پیروزی انقلاب اسلامی

از آن اعلام نمایند. اکنون مخالفت با ارتش اسلامی که حافظ استقلال و نگاهبان مرزهای آن است جایز نیست.»

این نامگذاری و رسمیت بخشی بر خشم و کینه گروهک‌های ضد انقلابی نسبت به امام و خط امام افزود و آنان را به مقابله با ارتش جمهوری اسلامی کشاند. حمله چپی‌ها به ارتش انقلابی را پس از یک سال همچنان می‌توان مشاهده کرد. در بهمن ماه ۱۳۵۸ «اشرف دهقانی» از برجسته‌ترین اعضای چریک‌های فدایی خلق مدعی شد: «آنها ارتش ضد خلقی و مزدور شاهنشاهی را فوری سر و سامان دادند و برای یورش به خلق آماده‌اش کردند. اسمش را هم گذاشتند ارتش جمهوری اسلامی!» شعارها چنین‌انداز شد: «ارتش آمریکایی نابود باید گردد.»

اشرف دهقانی ادامه داد: «آمدند تیمسارهای شاه خائن را کردند فرمانده قوا، وزیر دفاع، فرمانده نیروی دریایی، استانداران فلان‌جا. اغلب کارمندان سطح بالا را می‌بینیم که هر یک به نحوی وابسته به نیروهای خارجی، یعنی امپریالیست‌ها هستند؛ مثلاً این آقای چمران (مرگش با ما مرگ بر چمران) مرگ بر چمران! چمران را اول کردند معاون نخست‌وزیر. بعد آمد کردستان را سرکوب کرد و به پاس این آدم‌کشی این بار او را کردند وزیر دفاع... راستی، او این سال‌ها که در ایران نبود، کجا بود؟ بسیاری می‌دانند در خدمت اربابان امپریالیستش بود.»

ما در قدم اول با انحلال و تجدید سازمان ارتش باید شروع شود؛ و آلا صحبت از انقلاب نکنید؛ به خصوص صحبت از انقلاب اسلامی نکنید. خود انقلاب به اندازه کافی مسئولیت دارد، چه برسد به انقلاب اسلامی.» و بار دیگر سازمان در اطلاعیه‌ای اعلام کرد: «اینک استبداد رخت بر بسته است؛ اما تا انحلال ارتش ضد خلقی و برپایی ارتشی مردمی این پیروزی از خطر شکست محفوظ نیست.» توجه داشته باشیم این اظهارات در حالی صورت می‌گرفت که هنوز سپاه پاسداران شکل نگرفته بود و عملاً با انحلال ارتش، انقلاب نوپای ملت ایران در برابر هجمه بیگانگان و ایادی داخلی آنان بی‌پناه می‌ماند. به واقع انحلال ارتش با هدف میدان داری این جریان‌ها دنبال می‌شد؛ در مقابل حضرت امام (ره) با صراحت اعلام کردند: «تضعیف ارتش، تضعیف اسلام است. آنها که تبلیغاتی می‌کنند که موجب تضعیف ارتش است آنها خائنند.»

(۱۳۵۷/۱۲/۱۲) در این شرایط، حضرت امام در پیامی ۲۹ فروردین ماه روزه «ارتش جمهوری اسلامی» نام نهادند و اعلام کردند: «ملت ایران موظفند از ارتش اسلامی استقبال کنند و احترام برادرانه از آنان نمایند. اکنون ارتش در خدمت ملت و اسلام است و ارتش اسلامی است، و ملت شریف لازم است آن را به این سمت رسماً بشناسند و پشتیبانی خود را

یک دگرگونی بنیادی در وضع موجود است تا دیگر سینه مردم بیکنه و بی‌پناه آماج گلوله‌ها قرار نگیرد.» هدف اصلی از طرح این شعار جلوگیری از انسجام، قدرت گرفتن ارتش و فراهم شدن زمینه‌های ضعف و تزلزل در نظام نوپای اسلامی و در نهایت فروپاشی و انهدام آن بود. مخالفان ارتش، همواره از غیر قابل اعتماد بودن ارتش، روحیه شاهنشاهی داشتن ارتشی‌ها، ناکارآمد بودن ارتش و... سخن می‌گفتند و اظهار می‌کردند چاره‌ای غیر از انحلال ارتش وجود ندارد.

تشکیل «ارتش خلقی» پیش از انقلاب از شعارهای چریک‌های فدایی خلق بود که در ۲۵ بهمن ماه ۱۳۵۷ دو عضو این سازمان در یک مصاحبه مطبوعاتی تکرار کردند و درخواستشان این بود که تمام فرماندهان سابق ارتش باید در دادگاه خلق محاکمه شوند و ارتشی متشکل از توده مردم و کارگران و زحمتکشان تشکیل شود. تنها ۱۳ روز پس از پیروزی انقلاب، «مسعود رجوی» در دانشگاه تهران خواستار انحلال ارتش شد و اعلام کرد اگر این کار انجام نشود، اساساً انقلابی رخ نداده است. وی گفت: «انقلاب ما ناقص و ناتمام و رو به افول خواهد بود؛ مگر اینکه نظام ارتش مزبور و پس مانده‌های شاه اساساً و بنیاداً منحل و به طور انقلابی تجدید سازمان شود... انقلاب یعنی زیر و رو شدن... این یعنی دگرگونی انقلابی که به اعتقاد

پرسمان

مواجهه استاد شهید مطهری با جریان‌های التقاطی

هرزبندی

مهدی دنگچی

کارشناس تاریخ

گروهک‌ها و جریان‌های انحرافی در طول نیم قرن اخیر، یکی از مهم‌ترین دشمنان نهضت اسلامی ملت ایران بوده‌اند که جنایات سیاه فراوانی از ایشان در تاریخ این سرزمین به ثبت رسیده است. در این میان، برخی چهره‌های تیزبین و بصیر، بیش از دیگران نسبت به خطر التقاط حساس بودند و پیش از دیگران برای مبارزه با این تفکرات به پا خاستند. «استاد شهید آیت‌الله مرتضی مطهری» از جمله پیشگامان این مسیر بود.

«آیت‌الله مهدوی‌کنی» در کتاب خاطرات خود که مرکز اسناد انقلاب اسلامی منتشر کرده، در این باره می‌گوید: «بعضی‌ها در بیانات‌شان حرف‌هایی می‌زدند که برای منافقین مطلوب بود، حتی آیات قرآن را طوری تفسیر می‌کردند که خلاف واقع بود. آقای مطهری از اینها خیلی ناراحت بود و می‌گفت

این سبک تفسیر، تفسیر کمونیستی است. تفسیر ماتریالیستی است، تفسیر تفنگی است، تفنگی نه فقط به معنای تشدی، بلکه اصلاً مطالب را طوری دیگر تفسیر می‌کردند؛ به عنوان مثال در قرآن آمده است: «والارض وضعتها للانام» قرآن می‌گوید زمین را برای مردم قرار دادیم.

محمد گنجی

پژوهشگر

جمهوری «جیبوتی» کشوری است با ۲۳ هزار کیلومتر مربع مساحت که در شاخ آفریقا قرار دارد. دسترسی آسان جیبوتی به آب‌های بین‌المللی از یک‌سو و ارتباط زمینی آن با کشورهای مرکزی قاره آفریقا از سوی دیگر، بر اهمیت راهبردی آن افزوده است.

در سال ۱۸۵۹، فرانسوی‌ها به منطقه جیبوتی کنونی وارد شدند. سبب اصلی حضور آنها در منطقه، رقابت با انگلیس بر سر تسلط بر ورودی دریای سرخ بود؛ زیرا انگلیس با تصرف بندر عدن در ۱۸۳۹، پایگاه مستحکمی در منطقه داشت. در چهارم مارس ۱۸۶۲، فرانسوی‌ها با رهبران دو سلطان نشین «عفر»، «تاجوره و اوبوک»، قراردادی بستند که طبق آن توانستند با پرداخت پول، بندرگاه «اوبوک» را به طور کامل در اختیار بگیرند. افتتاح آبراه سوزن در سال ۱۸۶۹، موجب توجه بیشتر قدرت‌های اروپایی به این منطقه شد.

در سال ۱۸۹۶، این قلمرو به طور رسمی ساحل «فرانسوی سومالی» نامیده شد. فرانسوی‌ها طی موافقت‌نامه‌ای با انگلیسی‌ها، مرزهای جنوبی را مشخص کردند. سپس طی موافقت‌نامه‌های دیگری با ایتالیایی‌ها که در اریتره مستقر شده بودند، مرزهای شمالی را ترسیم کردند و در نهایت نیز طی معاهداتی با امپراتور حبشه مرز با اتیوپی تثبیت شد. پس از عقد معاهده دوم مرزی با اتیوپی در اکتبر ۱۸۹۷،

حافظه

استعمارگران فرانسوی در جیبوتی

دسترسی به دریای سرخ

فرانسوی‌ها ساخت خط آهن بندر جیبوتی به آدیس‌آبابا را آغاز کردند. در سال ۱۹۱۷-۱۹۱۸ قیام عفرها به دست فرانسویان سرکوب شد و سلطه استعمارگران چندین دهه ادامه یافت. پس از پایان جنگ جهانی دوم، ساحل فرانسوی سومالی با تصویب مجلس ملی فرانسه به جایگاه قلمرو ماورای بحار دست یافت و در ادامه به جیبوتی به عنوان قلمرو ماورای بحار فرانسه، خودمختاری بیشتری اعطا شد.

در همه‌پرسی ۱۹۵۸، ۷۵ درصد مردم که بیشترشان عفر بودند، به ماندن قلمرو خود در حاکمیت فرانسه رأی دادند؛ اما مخالفان همچنان فعال بودند. همه‌پرسی دیگری در ۱۹ مارس ۱۹۶۷ انجام شد و حدود ۶۰ درصد به حفظ حاکمیت فرانسه رأی مثبت دادند. با افزایش مقاومت‌ها و حملات چریکی استقلال‌طلبان جیبوتی، در ژوئن ۱۹۷۶، فرانسوی‌ها اجلاس از احزاب گوناگون جیبوتی برگزار کردند و بنا شد همه‌پرسی عادلانه‌ای برای استقلال یا اتحاد با فرانسه برگزار شود. سرانجام، در مجلس نمایندگان در ۸ مه ۱۹۷۷، بیشتر نمایندگان مجلس به استقلال رأی دادند. به این ترتیب، جمهوری جیبوتی از ۲۷ ژوئن ۱۹۷۷ به استقلال رسید.

فرهنگ اعتراض یا اغتشاش سلطه‌طلبانه

امیرقلی‌زاده

پژوهشگر علوم دینی

به دنبال اعلام تصمیم دولت مبنی بر آغاز سهمیه‌بندی سوخت، اگر چه بسیاری از مردم نسبت به این تصمیم دولت و نحوه حمایت دولت از اقشار گوناگون نگران بودند؛ ولی تعداد محدودی از مردم با تجمع در برخی مکان‌ها، اعتراض خود را نسبت به این تصمیم دولت اعلام کردند.

این اعتراضات همراه با اقدامات ساختارشکنانه برخی اشرار و اپوزیسیونی که مترصد ضربه زدن به نظام بودند، در ساعات بعدی گسترش یافت و خسارت‌هایی را به همراه داشت. به نظر می‌رسد حجم خسارات مادی و معنوی و تلفات جانی به بار آمده در دو سه روز بیش از حجم خسارات به بار آمده در اغتشاشات دی ماه سال ۱۳۹۶ و بسیار بیشتر از خسارات و کشته‌های فرانسه در تظاهرات هفتگی جلیقه‌زرها در طول یک سال گذشته است؛ به گونه‌ای که طبق آماري که مرکز آمار وزارت دادگستری فرانسه در ورود جنبش جلیقه‌زرها به یک سالگی آن ارائه کرده، ۱۱ نفر از دو طرف معترضان و پلیس کشته شده، ده هزار نفر زارداشت شده که از آنها تعداد ۴۰۰ نفر حکم زندان گرفته‌اند و خسارات مادی آن به چند میلیون دلار می‌رسد. حال سؤال محوری این نوشته این است که چرا اعتراض‌ها و اغتشاشات در منطقه غرب آسیا، از جمله کشور ما این چنین خونین است و به خشونت منجر می‌شود؟

فرهنگ اعتراض

نگاهی مقایسه‌ای به فرهنگ رفتاری مردم ایران و مردم کشورهای به اصطلاح توسعه‌یافته غربی و برخی کشورهای موسوم به جهان اول از شرق کره خاکی در سوابق‌های اعتراضی و حتی اغتشاشی از قوت‌ها و ضعف‌های فرهنگی و نرم‌افزارانه هویتی متفاوت حکایت می‌کند. به راستی، چرا اعتراض در آن کشورها یا خسارت به بار نمی‌آورد یا بسیار اندک موجب تلفات جانی یا لطمه و خسارات مالی به اموال عمومی و خصوصی مردم می‌شود؟

جامعه‌شناسان و رفتارشناسان در پاسخ به این پرسش که «چرا انسان‌ها شورش می‌کنند؟»، اعتراض و در مرحله بالاتر آشوب‌طلبی و شورش را وسیله ارسال پیام و سیگنال «نارضایتی از وضع موجود» به حکومت‌ها و دولت‌هایی می‌دانند که

حاضر نیستند از کانال‌های امن و مسالمت‌آمیز پیام و صدای اعتراض مردم را بشنوند. از این رو، معمولاً در برخی از جوامع توسعه‌یافته ابزارها و کانال‌ها و حتی مکان‌هایی را برای شنیدن خواسته‌ها و مطالبات اجتماعی، اقتصادی و فرهنگی شهروندان خود تعبیه می‌کنند. البته برخی دانشمندان حوزه جامعه‌شناسی و مردم‌شناسی از نوع فرهنگ و شخصیت اجتماعی شهروندان نیز سخن به میان می‌آورند و به نوعی سطح فرهنگی و تربیتی و جامعه‌پذیری آنها را در چگونگی و نحوه اعتراض آنها مؤثر می‌دانند و به آن نمره قابل توجهی می‌دهند. البته این سخن نادرستی نیست؛ ولی اگر زمینه‌های عینی و نوع رفتار دولتمردان در میزان و نحوه و روش پاسخ‌دهی به مشکلات را در نظر بگیریم و تنها بخواهیم با توسل به سخن فرهنگ اعتراض مردم ایران را زیر سؤال ببریم، ناجوانمردانه است؛ چرا که مردم ما در نهایت فرهنگ مداری اعتراض می‌کنند و نخبه‌ها می‌خواهند صدای آنها شنیده شود و شاهد مثال آن، جداسازی صفوف خود از اغتشاشگران در فتنه‌های گذشته و حال است.

البته نباید منکر تأثیر بسته‌های تربیتی و جامعه‌پذیری جوامع توسعه‌یافته بود. آنها به شهروندان خود فرهنگ درست اعتراض را آموزش می‌دهند و حتی مکان‌ها و کانال‌هایی را برای اعتراض درست و اینکه صدای به حق مردم در

اعتراض به چالش‌ها و معضلات آنها در غوغای عریضه‌کشی‌های اشرار گم نشود، تعبیه و پیش‌بینی می‌کنند که ما نیز باید به این روش‌ها فکر کنیم و این موضوع بعيد از ذهن و تابویی باشد؛ اما نکته مهم‌تر تمایز و تفاوتی است که اعتراض در جوامع غرب آسیا و همانند ایران با جوامع مدعی غربی دارد.

اغتشاش سلطه‌محور

منطقه غرب آسیا به ویژه جمهوری اسلامی ایران به دلیل موقعیت خاص جغرافیایی و ایدئولوژیک از آن نقاط راهبردی در جهان است که همواره مورد توجه قدرتمندان بیرونی و مخالفان ایدئولوژیک و استراتژیک بوده و از این رو، تلاش شده است حجم عظیمی از فتنه، بحران، جنگ و کودتا و هر واژه‌ای که در قاموس تحولات از این دست می‌توان پیدا کرد، به این منطقه با هدف به دست آوردن منافع سرشار آن تحمیل شود.

مخرج مشترک‌گیری از فتنه‌های چهارگانه اتفاق افتاده در سال‌های ۱۳۷۸، ۱۳۸۸، ۱۳۹۶ و ۱۳۹۸ مطابق با اسناد و مدارک به دست آمده از این فتنه‌ها و همچنین اعترافات صریح مقامات و رسانه‌های خارجی به ویژه آمریکایی که در آنها نقش‌آفرین بوده‌اند، نشان می‌دهد یکی از سرفصل‌های مهم و مشترک این فتنه‌های چهارگانه، مداخله بیرونی با محوریت طراحی و پشتیبانی اطلاعاتی، رسانه‌ای

و مالی آمریکا بوده است. اعترافات و مدارک زیادی می‌توان ارائه کرد که از پخت و پز فتنه در مراکز مطالعاتی و طراحی جاسوسی رقیب و دشمنان انقلاب اسلامی به ویژه آمریکا حکایت دارد. گاهی این برنامه‌ریزی سنگین و مدت‌دار در فتنه ۸۸ یک دهه وقت برده و گاهی در فتنه اخیر حدود دو سال از آنها زمان گرفته است.

مخرج مشترک دوم این فتنه‌ها اجرای میدانی و پیاده‌سازی عملیاتی در کف خیابان از طریق عوامل مسنله‌دار داخلی است. البته طبیعی است که باید پایه و زمینه‌ای فراهم شود تا بهانه و محمل اعتراض و آشوب قرار گیرد که این مسئله با بی‌تدبیری‌های اجرایی برخی مسئولان، اثرگذاری تحریم‌ها در معیشت مردم و فساد اقتصادی پاره‌ای دیگر از مدیران بانک‌ها فراهم می‌شود و همین عامل تحمیلی و وجه بیرونی داشتن این فتنه‌ها نحوه مواجهه با آن را نیز متفاوت می‌کند. البته برخی نقدهای جهت‌دار هم در چگونگی مواجهه با معترضان و اغتشاشگران از حیث حقوق بشری و آزادی بیان و دسترسی به اینترنت و غیره هم مطرح می‌شود که باید به آنها پاسخ داد و از تمایز «فرهنگ اعتراض» حتی می‌توان در این زمینه از جمهوری اسلامی ایران به منزله الگوی مطالعاتی جدیدی نام برد که توانسته است این حجم از فتنه‌گری‌های پیچیده و طراحی شده را خنثی کند.

آفاق

ماهیت‌شناسی و نحوه استمرار انقلاب اسلامی-۶۹

تضمین کرامت و زیست انسانی

هر ویژگی‌ای آن را در خود حفظ کرده باشد. حفظ این کرامت تا جایی به انسان ارزش می‌دهد که در مسیر انسانیت و حقیقت انسانی خود حرکت کند. در غیر این صورت بشر می‌تواند از حیوانات هم پست‌تر باشد. (اعراف/ ۱۷۹) این امر از اساسی‌ترین وجوه تمایز میان نگاه انقلاب اسلامی به انسان با حقوق بشر است.

۲- امکان همزیستی مسالمت‌آمیز با دولت‌های غیر متحارب؛ مطابق با بخشی از مقررات اسلام و سیره پیامبر اسلام (ص) و امامان معصوم (ع)، اسلام هم امکان همزیستی با غیر مسلمانان را در داخل سرزمین‌های اسلامی فراهم آورده و هم اجازه داده است با دولت‌های دیگر قراردادهای بین‌المللی منعقد کند^۱ و با آنان روابط حسنه داشته باشد.^۲

البته در این قاعده کلی، کشورهایی که بنیاد شکل‌گیری آنها بر نفی اسلام و سیاست خارج‌جی آنها مبتنی بر نابودی انقلاب اسلامی شکل گرفته باشند،^۳ مستثنی شده‌اند. اصل ۱۵۲ قانون اساسی بر این مسئله دلالت دارد. پی‌نوشت‌ها: ۱- بیانات رهبر معظم انقلاب در دیدار مسئولان نظام و سفرای کشورهای اسلامی، ۱۳۹۳/۳/۶. ۲- امام خمینی (ره)، صحیفه امام، ج ۵، ص ۲۸۸. ۳- بیانات رهبر معظم انقلاب در اجتماع زائران و مجاوران حرم مطهر رضوی، ۱۳۸۷/۱/۱. ۴- عیاشی عظیمی شوشتری، حقوق قراردادهای بین‌المللی در اسلام، قم: دفتر تبلیغات حوزه علمیه، ۱۳۷۸. ۵- امام خمینی (ره)، همان، ج ۵، ص ۲۵۷. ۶- همان، ج ۵، ص ۳۸۰. ۷- همان، ج ۷، ص ۳۵۷.

عباسعلی عظیمی شوشتری عضو هیئت‌علمی پژوهشگاه امام‌صادق (ع)

در شماره گذشته یکی از مبانی روابط خارجی را در رویکرد انقلاب اسلامی بیان داشتیم. در این مطلب به دو اصل دیگر اشاره می‌کنیم: ۱- کرامت انسانی همه انسان‌ها؛ از منظر انقلاب اسلامی یکی از اساسی‌ترین علل بعثت انبیا، تحقق و حفظ کرامت انسانی هم در داخل و هم در روابط بین‌الملل است.^۱ که بند ۶ اصل دوم قانون اساسی نیز به آن اختصاص دارد. نظر به اهمیت این موضوع و برداشت‌های گوناگون، لازم است نکاتی درباره آثار کرامت ذاتی انسان و حدود آن بیان شود.

هنگامی که برای انسان کرامت قائل شدیم، به ناچار باید به آثار و لوازم آن نیز پایبند باشیم. برابری همه ملت‌ها صرف نظر از نژاد، رنگ پوست، زبان و مانند آن از لوازم رعایت کرامت انسانی است. بر اساس این، اصل نوزدهم قانون اساسی بهره‌مندی همه ملت‌ها از فرصت برابر برای کسب و بهره‌گیری از ثروت‌های جهان و امکانات زمین را تضمین کرده است.^۲

برخلاف اعلامیه جهانی حقوق بشر و همچنین مقررات موجود بین‌المللی، انقلاب اسلامی کرامت انسانی را امری ذاتی می‌داند؛ ولی این گونه نیست که هر بشری با

ریزش‌ها

فراز و فرود شیخ یوسف صانعی-۲

دگردیدی در نگاه به ولایت فقیه!

شهاب زمانی

روزنامه‌نگار

دادستان سابق جمهوری اسلامی نبود؛ اما اکبر گنجی بعد از آزادی و خروج از کشور سعی می‌کند قرآن را کلام بشر جلوه دهد و از معتقدان به اینکه قرآن کلام خداست، دلیل می‌طلبد. صانعی همچنین پس از محاکمه و محکومیت «عبدالله نوری» در حمایت از او بیانی‌های منتشر می‌کند. وی در فاصله زمانی ۱۳۶۸ تا ۱۳۸۷ از اظهارات خود مبنی بر ولایت فقیه و حکومت اسلامی دست برداشته، قائل به این می‌شود که در صورت تراحم مجلس با همه افراد جامعه حتی ولی فقیه، حرف مجلس مقدم است و اعلام می‌کند: «خداوند در امور سیاسی هیچ کس را قیم بر مردم قرار نداده است.»^۱

شیخ صانعی، امام خامنه‌ای (مدظله‌العالی) و دیگر علما را بر خلاف امام خمینی (ره) مصداق اولوالامر نمی‌داند و در تاریخ ۱۳۸۷/۳/۳۱ مدعی می‌شود، «قدرت ولایت فقیه مقید به تصمیمات مرکزی است که اعضای آن به وسیله انتخابات تعیین می‌شود. مثل امام خمینی نادر است؛ اما کسانی مثل آیت‌الله خامنه‌ای زیاندند!» البته وی تاکنون از معرفی حتی یک نفر، مانند آیت‌الله‌العظمی خامنه‌ای برای اداره حکومت پرهیز کرده است.

پی‌نوشت‌ها:

۱- یوسف صانعی، ولایت فقیه، ۱۳۶۶، ص ۲۴۶. ۲- در الفوائد فی اجوبه الفتا، سماحه علی‌العمادینی، کتابخانه مجلس شورای اسلامی. ۳- روزنامه آفتاب بزرگ، شماره ۲۱۹۲، ۱۳۸۶/۷/۲۴.

سیاست‌نامه

بررسی اندیشه سیاسی

آخوند خراسانی-۱۹

قرائت موسع از ولایت

فتح‌الله پریشان

پژوهشگر اندیشه سیاسی

دیدگاه آخوند خراسانی با دیدگاه استادش «شیخ مرتضی انصاری» تفاوت ظریفی دارد که سبب تفکیک آنها می‌شود. هر دو اصل مراجعه به فقیه را واجب می‌دانند؛ هر چند آخوند این وجوب را به اثرگذاری وضعی عمل مشروط می‌کند. ولایت فقیه از نظر شیخ انصاری، تنها در اموری است که شارع به ترک آنها راضی نیست و به نحو وجوب کفایی، انجام آنها را بر مردم واجب کرده است. در این امور، اگر فقیه وجود داشته باشد، نوبت به مؤمنان دیگر نمی‌رسد؛ از این رو می‌توان ولایت فقیه را تنها در امور حسبیه ثابت دانست؛ بدین ترتیب، نظر شیخ انصاری در مکاسب بر ولایت فقیه در امور حسبیه قرار می‌گیرد؛ اما باید توجه داشت که آخوند خراسانی در حاشیه‌ای که بر مکاسب استادش نوشته چه دیدگاهی در این باره دارد؟ آخوند خراسانی ضمن اشکال بر دلالت ادله‌ای که شیخ انصاری برای وجوب مراجعه به فقیه عرضه می‌کند، می‌نویسد: «اشکال بر دلالت ادله بر ولایت استقلالی و غیر استقلالی [فقیه] روشن شد؛ لکن این ادله فقیه را قائل متیقن در میان کسانی که مباشرت یا اذن و نظر آنها [در انجام امور حسبیه] معتبر است، دانسته؛ همان‌طور که در صورت نبود فقیه، مباشرت، اجازه و نظر عدول مؤمن معتبر است.»^۱

از بررسی اندیشه سیاسی شیخ انصاری و آخوند خراسانی، ولایت فقیه ثابت می‌شود؛ اما در امور حسبیه تنها تفاوتی که میان دیدگاه آنها وجود دارد این است که شیخ ولایت فقیه در امور حسبیه را از روایات به دست می‌آورد؛ در حالی که آخوند، دلالت روایات را تنها از باب قدر متیقن از رجحیت فقیه جامع‌الشرایط از مؤمنان در انجام حسبیه استدلال می‌کند؛ بنابراین اولاً هر دو، ولایت عام را نمی‌پذیرند؛ زیرا دلالت ادله نیابت عام را تمام نمی‌دانند. ثانیاً ولایت فقیه را در امور حسبیه می‌پذیرند که تفاوتش این است که آخوند از باب قدر متیقن می‌داند؛ به عبارت دیگر آخوند خراسانی اذن فقیه در امور حسبیه را لازم می‌داند.^۲

آنچه گفته شد بر اساس تعلیقات آخوند بر مکاسب بود؛ اما با توجه به تقریرات قضای آخوند، که فرزندش شیخ محمدبن محمدکاظم خراسانی نگاشته، رأی دیگری از دیدگاه آخوند خراسانی درباره ولایت فقیه را می‌توان استخراج و عرضه کرد. وی در توضیح عبارت «قد جعلته حاکماً» ادعا می‌کند که می‌توان معنای وسیع‌تری از «حاکم» استنباط کرد؛ به گونه‌ای که «قضایوت و ششون آن عرفاً از ششون حاکم و وظایف وی باشد؛ چرا که تمامی ولایت مربوط به امور سیاسی در مفهوم آن عرفاً داخل است.» آخوند خراسانی با نوعی تردید در چنین توسعه مفهومی، دست کم ولایات سه‌گانه فقیه در حکم به رؤیت هلال و ولایت بسر قُصُر و امور مربوط به اوقاف را اثبات ششندی دانسته است؛ اما در نهایت ادعای بالاتری را مطرح می‌کند، مبنی بر اینکه حتی اگر لفظ حاکم از نظر مفهومی موسع‌تر از مفهوم عرفی حاکم نباشد، به نکته دیگری موسع‌تر خواهد بود و آن اینکه وظایفی که قاضیان و حاکمان جور در زمان صدور این روایت برای خود قائل بودند، گسترده‌تر از صرف قضایوت در منازعات بود؛ از این رو، این روایت فقیه را در همان محدوده وسیع‌تر از امور حسبیه اثبات می‌کند؛ بنابر این از نظر وی، فقیه می‌تواند «حکم کند به اینکه [در] تمامی آنچه به امور سیاسی عمومی (سیاسات عامه) مربوط می‌شود (از قبیل) اجرای حدود و تنظیم (و اداره) سرزمین‌ها به فقیه رجوع می‌کند؛^۳ بنابراین به طور قطع نمی‌توان آخوند خراسانی را مخالف ولایت فقیه در امور حسبیه دانست.

همسران دریادل

محبوبه ابراهیمی

فعال اجتماعی

«همسران» نقش کلیدی و مهمی در شکل‌گیری نهاد مهم «خانواده» دارند؛ به گونه‌ای که حضور نداشتن یا کم‌رنگ شدن حضور هر یک از آنها آسیب‌های جبران‌ناپذیری را برای نظام خانواده به همراه خواهد داشت. نظامیان، از جمله افرادی هستند که به دلیل مأموریت‌ها و شرایط شغلی، از حضور همیشگی در محیط خانواده محروم هستند و گاه مدت طولانی به دور از همسر و فرزندان به سر می‌برند.

تحقیقات و پژوهش‌های متعدد بر روی خانواده‌های نظامیان در ایران و دیگر کشورها، بیانگر آسیب‌های روانی متعدد همسران و فرزندان نیروهای نظامی بوده که بر مبنای این مطالعات، اگر چه آسیب‌ها در زمان جنگ و درگیری با دشمنان بیشتر است؛ اما در زمان عادی نیز اثرات خود را به همراه دارد. تنهایی خانواده‌ها در غیاب پدر و خلاء تأمین نیازهای عاطفی همه اعضای خانواده؛ از جمله مهم‌ترین این آثار است که استرس‌ها و فشارهای روانی فراوانی را به همراه دارد.

آسیب مهم دیگر در غیاب مردان نظامی، مضاعف شدن نقش همسران آنها و خستگی‌های روانی ناشی از این سختی‌هاست. حقیقت این است که وظایف هر یک از همسران، در خانواده تعریف شده است و بنابراین به دوش کشیدن بار مسئولیت دوگانه برای یکی از همسران، آن‌هم جنس لطیف زن، سخت و طاقت‌فرساست.

بنابراین، همسران نظامیان سختی‌هایی فراتر از توان خود را متحمل می‌شوند که از انرژی و توان آنها می‌کاهد. نداشتن کمک و دست‌تپا بودن در حل معضلات و بحران‌های خانه در غیاب مرد خانواده از دیگر سختی‌هایی همسران نظامیان است. نیازهای روحی و نافرمانی و سرپیچی فرزندان پسر جوان و نوجوان، از خواسته‌های مادر در زمان این غیبت‌های طولانی، چالش مهم دیگری است که نمی‌توان آن را نادیده گرفت. ناگفته پیداست که خودنظامیان هم از آسیب‌های دوری از خانواده رنج می‌برند. ایمان و توکل، اصلی‌ترین سلاح‌هایی هستند که مردان نظامی و همسران‌شان را در پذیرش این سختی‌ها پایدار می‌کند و بدون تردید، اقتدار نظامی کشور، مدیون همین ایمان، فداکاری و ایثارهای بدون چشمداشت و بی‌توقع است.

به نظر می‌رسد، مشارکت و یاری خانواده‌های دو طرف بتواند بخشی از حجم مشکلات را کم کند و اندکی از سختی‌های‌شان بکاهد. همچنین ایجاد امکانات رفاهی و تفریحی در شهرک‌های نظامی، اردوها و برنامه‌های شاد و مفرح، مشاوره‌های تخصصی عاطفی و خانوادگی، آموزش مهارت‌های زندگی و تأمین حمایت‌های مالی، تدابیر مهم و لازمی است که باید پیش از پیش از سوی سازمان‌های مرتبط انجام شود تا امنیت روحی و روانی نظامیان و خانواده‌های‌شان تأمین شود.

خانواده‌های هم در هنگام حضور پدران در خانه باید طوری تدبیر و برنامه‌ریزی کنند تا کمبودهایی که به خاطر عدم حضور پدر به ویژه در فرزندان احساس شده، جبران شود. وقت گذاشتن برای فرزندان، دورهمی‌های صمیمانه، تفریح و گشت‌وگذار، برنامه‌های زیارتی و سیاحتی و... نقش بسزایی در تقویت روحیه و تأمین نیازهای عاطفی آنها داشته باشد.

نگاهی به نقش خودروهای شخصی در مصرف بی‌رویه انرژی

تک سرنشین نباشیم!

لیتر بنزین مصرف می‌شود. در واقع ایرانی‌ها در هر ساعت ۳ میلیون و ۷۹۰ هزار لیتر بنزین مصرف می‌کنند که این رقم تا حدودی ۶ برابر میانگین مصرف بنزین در جهان است.

استفاده نکردن از ناوگان حمل‌ونقل عمومی در شهرها که با هزینه‌های گزاف شهرداری‌ها تدارک دیده شده و رو آوردن به استفاده از خودروهای تک سرنشین سبب شده است که تنها مصرف بنزین مان چند برابر مصرف جهانی باشد؛ بلکه سوخت هر لیتر بنزین اضافی مساوی است با آلودگی بیشتر. ترافیک هم که خود به یکی از معرف‌های شهرهای بزرگی، چون تهران تبدیل شده است. اگر به صفوف ماشین‌های متوقف شده نگاهی بیندازیم، متوجه می‌شویم بسیاری از خودروها فقط یک سرنشین دارند و این یعنی بسیاری از همین خودروها اگر با چند سرنشین وارد خیابان شوند، حجم ماشین‌های ورودی به نصف یا حتی کمتر کاهش می‌یابد و علاوه بر کاهش ترافیک و آلودگی، مصرف بنزین نیز کاهش خواهد یافت.

البته متأسفانه رویه شهرداری تهران در این میان هم به حضور خودروهای تک سرنشین دامن می‌زند. فروش طرح ترافیک به خودروها به این معناست که هر کسی پول دارد می‌تواند تک‌سرنشین یا هر طوری که دلش می‌خواهد وارد محدوده کاهش آلودگی هوا و حتی طرح ترافیک شود و این یعنی شهرداری به بهای کسب درآمد، حاضر است ترافیک و آلودگی را به شهروندان تحمیل کرده و خود سبب کاهش استفاده مردم از ناوگان حمل‌ونقل عمومی می‌شود و هیچ نظارتی بر تک‌سرنشین بودن یا نبودن خودروها وجود ندارد.

هر چند این موضوع مختص ایرانی‌ها نیست و

حتی کشورهای اروپایی نیز با آن دست و پنجه نرم می‌کنند؛ برای نمونه سال گذشته اعضای یک گروه طرفدار حفظ محیط زیست در برلین به منظور فرهنگ‌سازی استفاده از خودروی شخصی و کاهش حجم ترافیک دست به اقدام جالبی زدند. آنها با حمل چارچوب‌هایی به اندازه یک خودرو در خیابان نشان دادند خودروهای تک‌سرنشین چه مساحتی از خیابان را برای جابه‌جایی یک نفر اشغال می‌کنند. شاید خود کسانی که به صورت تک‌سرنشین وارد خیابان‌ها می‌شوند متوجه نباشند؛ اما استفاده از وسایل نقلیه عمومی به صورت مستقیم و غیر مستقیم باعث صرفه‌جویی در مصرف سوخت، صرفه‌جویی در زمان و حتی خستگی کمتر می‌شود. البته این در صورتی است که همه خودروهای تک‌سرنشین از خیابان‌ها حذف شوند. در این صورت با وجود خیابان‌های خلوت‌تر، عبور ناوگان حمل‌ونقل عمومی روان‌تر خواهد بود و این، یعنی ترافیک که یکی از مشکلات اصلی شهرهای بزرگ است با یک تغییر در سبک زندگی عموم مردم حل خواهد شد.

باید توجه داشت با همین یک کار ساده که خروج از منزل با وسیله نقلیه شخصی است و اشغال کردن فضای شهری به اندازه یک خودرو، هم حقوق شهروندان دیگر را ضایع می‌کنیم و بزرگترین سرمایه آنها را که سرمایه زمان است، به راحتی از بین می‌بریم، هم سرمایه‌های ملی از جمله بنزین یا گاز و هر چیزی را که سوخت آن خودروست، از بین می‌بریم و هم با افزایش حجم گازهای سمی حاصل از سوخت خودرو، به محیط زیست آسیب می‌زنیم. از سوی دیگر در حالی که قیمت بنزین در طرح اصلاح قیمت که به تازگی صورت پذیرفته

است و سه برابر قیمت سابق شده، قطعاً به صرفه نیست چند لیتر بنزین را تنها برای کار شخصی خود مصرف کنیم، بهتر است با یک برنامه‌ریزی صحیح در مصرف بنزینی که در سبد خانوار بهایش هم کم نیست، یک بازنگری اساسی داشته باشیم. اولین پیشنهاد همان راه استفاده از ناوگان حمل‌ونقل عمومی است که پیشتر هم به آن اشاره شد. یک راه حل دیگر وجود دارد. برای نمونه در برخی کشورها، شماری از هم‌محله‌ای‌ها، همسایه‌ها، هم‌مسیرها یا همکارها گروه‌هایی کوچک تشکیل می‌دهند و با یکدیگر قرار می‌گذارند تا هر روز از هفته فقط یک نفرشان خودروی شخصی‌اش را به خیابان ببرد و مسئولیت رساندن دیگران را به محل کار یا منزل عهده‌دار شود. این هم راه حل خوب دیگری است که از آن استفاده می‌شود.

اما یک نمونه دیگر در کشورهای پر جمعیتی چون «چین» اجرایی می‌شود و آن نزدیک کردن هر چه بیشتر محل کار به محل سکونت افراد است. تا حدی که دولت چین حمایتی که از مشاغل خانگی می‌کند، به مراتب بیشتر از مشاغل دیگر است؛ یعنی دولت آن یارانه‌ای را که قرار است برای انرژی و حتی گسترش ناوگان حمل‌ونقل عمومی خرج کند، خرج حمایت از کسب‌وکارهایی می‌کند که در نزدیک‌ترین منطقه نسبت به محل سکونت‌شان باشند و در نهایت این نه تنها به صورت مستقیم به نفع کشور خواهد بود؛ بلکه اقتصاد کشور هم از این موضوع منتفع می‌شود.

پس باید مردم و دولت دست به دست هم دهند تا حد ممکن مصرف بی‌رویه سوخت را کاهش داده و هزینه‌هایی را که از این محل صرفه‌جویی می‌شود، خرج ساماندهی و معیشت و اقتصاد مردم کنند.

راه‌رفته

پایگاهی امن

و دریافت استقلال، آشنا کردن او با فضاهای معنوی و فعال جامعه است. از این رو با توجه به فضای کوچک و بسته خانه‌ها و نیاز به فضای بزرگ‌تر و دست‌یافتن به تجربه‌های جدید، بهتر است به سفارش‌های اهل بیت(ع) و بزرگان دقت داشت و «مسجد» را که یک پایگاه محکم و امن برای همه اقشار از جمله کودک و نوجوان است، از قلم نینداخت. بنابراین با حضور در مسجد هم بعدروان‌شناختی، معنوی و تربیتی فرزند رشد پیدا کرده و شگوفای می‌شود و هم دوستانی به مراتب بهتر از دوستان کوچک و خیابان و مدرسه پیدا خواهد کرد.

فرزندان در فضای مسجد، رشد و بالندگی یافته و از طریق این مکان مقدس و معنوی، به حلقه‌های تربیتی، مهارتی، معرفتی و بصیرتی راه می‌یابند و بر پایه فطرت پاک و خدادادی محیط خود را می‌شناسند.

بهترین آموزش برای آشنایی نوجوانان با مسجد، الگوی رفتاری والدین است. اگر پدر و مادر مسجدی باشند و نمازهای خود را در مسجد اقامه کنند، در مراسم‌های مذهبی حضور داشته باشند، فرزندان هم با خانه خدا و برنامه‌های معنوی آن آشنایی می‌یابند. البته متولیان مساجد هم باید با درک اهمیت این مجموعه معنوی و فرهنگی، متناسب با شرایط و اقتضات روز بسترهای جذب نوجوانان و جوانان را فراهم آورند.

پیامبر گرامی اسلام(ص) در این باره می‌فرمایند: هر فرزندی برپایه فطرت پاک و خداجوی زاده می‌شود، اما پدر و مادر او را یهودی یا نصرانی می‌گردانند.

لیلا وطن‌خواه

مشاور خانواده

پرسش: چگونه می‌توان برنامه‌ریزی کرد تا دغدغه تربیت فرزند را در دوران نوجوانی و جوانی نداشته باشیم؟

پاسخ: پرسشگر عزیز! با توجه به سؤال پر مخاطب و پر کاربرد شما همانطور که قبلاً هم به آن اشاره شده بود، در این مورد باید توجه داشته باشید که شاکله و ساختار تربیتی فرزندان در شش سال نخست زندگی‌شان شکل می‌گیرد. بر اساس این اگر در زمان کودکی توانسته باشیم مبانی تربیتی، ارزش‌های فرهنگی و اجتماعی را در وجود ایشان پرورش دهیم، مطمئناً در دوران نوجوانی با نگرانی و دغدغه زیادی مواجه نخواهیم شد.

در دوران نوجوانی خصوصیات مهمی چون استقلال‌طلبی، هویت‌یابی، سرگردانی و تحیر بروز می‌کند که جزئی از شرایط رشد در نوجوانی است و از آن گریزی نیست. در این دوران نوجوان به شدت به همسالان خود تمایل دارد و به دنبال تقلید و الگوپذیری از آنان است. برای گریز از این همه تأثیرپذیری و پیشگیری از الگوپذیری غلط، بهتر است ارتباط دوستانه فرزند را با توجه به اشترکات فرهنگی، اعتقادی و رفتاری بین‌شان، به اتصالات خانوادگی تبدیل کرد و فرزندان در محیط امن دو خانواده با توجه به علاقه بسیار برای ارتباط با همسالان و دوستان، دنیای جدید را کشف کنند.

از دیگر راهکارهای مناسب برای تربیت صحیح کودک و توجه به نیاز او در تخلیه انرژی

بسیج

آرامش

بلند شد و رفت تا اشکان را پیدا کند.

کمی در شهر که حالا به ویرانه تبدیل شده بود، چرخید. از پیدا کردن اشکان که ناامید شد، به خانه‌شان سری زد. شنیده بود چند دزدی هم شده، وارد کوچه که شد، تعجب کرد. تردید کرد که این همان کوچه خودشان است یا اشتباه آمده. با اینکه کوچه‌شان کوچک بود، اما چیزی شبیه معجزه رخ داده بود. همه آوارها گوشه‌ای جمع شده بود؛ دو پسر جوان هم با اسلحه داخل کوچه کشیک می‌دادند.

سرورصدای چند نفر از خانه آقای صفری که درست سر کوچه بود، می‌آمد. کمی صبر کرد. داشتند اسباب و اثاثیه را از زیر آوار بیرون می‌کشیدند. چند جوان را دید که خاکی و کثیف شده بودند؛ صدای آشنایی به گوشش خورد.

– این خونه آخره، کوچه کلاً نمومه... صدای اشکان بود. چهارش آنقدر خاکی و کثیف بود که نتوانست خوب تشخیص بدهد.

– بابا شمایی؟ سلام... بچه‌های بسیج مسجدن... خونه‌های کوچه‌مون کلاً مرتب شد. اسباب و اثاثیه‌ها رو هم از دیشب کشیدن بیرون. هر کدام از همسایه‌ها رو دیدین اطلاع بدین بیان وسیله‌ای می‌خوان برن. البته بگو نگران هم نباشند؛ هر کوچه نگهبان داره تا مشکلی پیش نیاد...

دیگر صدای اشکان را نمی‌شنید. اشک در چشمانش جوشید... آرامش سرتاسر کوچه را پر کرده بود.

نقیسه محمدی

داستان‌نویس

اصلاً دلش نمی‌خواست. اجباری که نبود. دوست نداشت پسرش وارد گروهی شد که به هر بهانه شهیدی را پیدا می‌کنند و هی مراسم پشت مراسم، جنگ تمام شده بود و همه به آرامش و شادی نیاز داشتند. با خودش فکر کرد بسیج برای دوران جنگ بود و الآن اصلاً معنایی ندارد که اشکان بخواهد عضو این گروه باشد.

هواسرد بود و نمی‌توانست منتظر بماند تا گروه‌های امدادی از راه برسند و وسایل‌شان را بیرون بکشند. زلزله همه چیز را به هم ریخته بود. آجرهای تکه‌تکه شده را از روی کمد لباس‌ها برداشت؛ گوشه کمد شکسته بود و درش باز نمی‌شد.

چاره‌ای نبود، باید منتظر می‌ماند. عصبانی و ناراحت به سالن ورزشی که محل اسکان‌شان بود، برگشت. وارد چادر اسکان که شد، همسر و دخترش وحشت‌زده نگاهش کردند. هنوز ترس از غرش‌های زلزله در وجودشان موج می‌زد.

پرسید: «این اشکان کجاست از صبح؟» شیما، دختر کوچکش جواب داد: «رفته کمک!» عصبانی شد. با خودش فکر کرد الآن که خودشان به کمک نیاز دارند، اشکان با شست‌وشوی فکری همان چند جوان بسیجی کدام گوری رفته است؟ صبحانه ساده‌ای که کمک مردمی بود، خورد و سریع

صحنه

سوء نظارت بر تئاتر
تا کی؟

مهری طالبی دارستانی

فعال فرهنگی

وزارت ارشاد از نظر قانونی متولی اصلی فرهنگ و هنر در کشور است؛ حتی نهادهایی که تقریباً مجزا از وزارت ارشاد در حال فعالیت هستند، مجوزهای خود را از این وزارتخانه دریافت می‌کنند و این وزارتخانه باید پاسخگوی همه اتفاقات عرصه فرهنگ و هنر باشد. بر هیچ کس پوشیده نیست، تهاجم گسترده فرهنگی و تبلیغاتی امروز در دستور کار دشمنان قرار دارد و این امر متأسفانه به واسطه برنامهریزی دقیق دشمن در این عرصه و اقدامات غیر مؤثر و نابه هنگام از سوی دستگاه‌های متولی امر فرهنگ در ابعاد ایجابی و سلبی و نظارتی در کشور به وضوح قابل رؤیت است.

وزارت فرهنگ و ارشاد به عنوان متولی اصلی این حوزه باید پاسخگو باشد که چرا در دهه‌های اخیر، با وجود نقدهای فراوان در مورد محتوا و اجرای نمایش‌های هنری و فیلم‌های سینمایی تنها اقدامش توقیف آن نمایش یا فیلم ساخته شده آن هم پس از اکران و به ابتداء کشیدن بخشی از جامعه بوده است. متأسفانه همین اقدام توقیف پس از اکران، بسا تبلیغات منفی قدرت رسانه‌های دشمن، دستاویزی در جهت تأثیر بر مخاطبان عام به منظور معرفی جمهوری اسلامی ایران به منزله نظامی دیکتاتور متآب و معاند با فرهنگ و هنر می‌شود!

متأسفانه در حیطه نمایش‌های اجرا شده با مجوز وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی می‌توان گفت جریان القای فرهنگ سکولار غربی با اکران نمایش‌هایی با محتوای جنسی به سرعت برای تغییر ارزش‌های فرهنگی نظام مقدس جمهوری اسلامی رو به پیشروی است. برای استناد به این موضوع کافی است تئاترهایی چون «امشب اینجا» یا «بخشید شما» و تئاتر کاملاً مستهجن «تجربه‌های اخیر» را مدنظر قرار داد. نمایش «تجربه‌های اخیر» که با ژانر اجتماعی روی صحنه است، با روایت زن و مرد غربی از ارتباطات شخصی‌شان شروع می‌شود. محورهای اصلی و موضوعات القایی این نمایش در حال اکران مجموعه‌ای از انحرافات اخلاقی و فرهنگی اجتماعی را در برمی‌گیرد که عادی‌سازی روابط نامشروع، نمایش گفتار و رفتارهای جنسی، ترویج برقراری رابطه نامشروع و... بخشی از آن است؛ بنابراین باید با برخورد جدی با مسئولان امر و متصدیان تولید این گونه تئاترها، راه نفوذ و ترویج فرهنگ منحط غربی از این طریق بسته شود و تمهیداتی صورت گیرد تا نصب و عزل مسئولان وزارت ارشاد با نظارت دقیق و گزینش افراد و نهادهای دارای صلاحیت تخصصی فرهنگی-اجتماعی از جمله شورای عالی انقلاب فرهنگی صورت پذیرد تا افراد علاقه‌مند نسبت به نظام ارزش‌های متعالی دینی و فرهنگی ایران اسلامی متصدی این امر خطیر شوند؛ چرا که در سال‌های اخیر با وجود نقدهای گوناگون به وزارت ارشاد در مورد نظارت تخصصی و دقیق بر مجوزدهی به این گونه تئاترها گامی در جهت اصلاح رویه برداشته نشده است و گسترش این روند که در نشریات و سینما هم ردیابی جدی دارد، قطعاً به استحاله فرهنگی منجر خواهد شد

منبع: مشرق

اندر حکایت حکایت‌های کمال

تمرین سبک زندگی در ماجراهای یک نوجوان

نسیم اسدپور
دبیر سرویس فرهنگ

اگر این شب‌ها شبکه دوم سیما را نمی‌بینید، تجدید نظر کنید و شاهد سریالی متفاوت‌تر از سریال‌های دیگر باشید که در عین سادگی، توانسته است بیش از بسیاری از تولیدات مدعی، به سبک زندگی سالم ایرانی-اسلامی بپردازد. «حکایت‌های کمال» عنوان این سریال خودمانی است که شب‌نشینی را دوباره زنده کرده است و این تنها یک بُعد از ویژگی‌های این سریال محسوب می‌شود.

داستان این سریال با بازی خوب جمعی از هنرمندان توانمند تلویزیون و سینما مانند محمود پاک‌نیت، شهره لرستانی و حمید ابراهیمی به زندگی یک نوجوان در دهه ۴۰ می‌پردازد که به دلیل یک اشتباه سهوی، تابلوی سپاه دانش را پایین می‌اندازد. همین سبب می‌شود خانواده‌اش از روستایشان رانده شده و به شهر تهران بیایند و خانه‌ای را اجاره کنند. در این میان قصه‌هایی از روزهایی که بر این نوجوان می‌گذرد در سریال به تصویر کشیده شده است. این سریال با زبانی طنز و شیرین آنچه بر خانواده نسبتاً بی‌بضاعت کمال می‌گذرد روایت می‌کند که این را می‌توان از برجسته‌ترین ویژگی‌های این سریال دانست؛ زیرا خانواده‌ای بسیار شاد و خوش با وجود مشکلات فراوان مالی در کنار هم زندگی می‌کنند و توکل به خدا را از دست نداده و این را به فرزندان خود نیز می‌آموزند. در واقع این سریال به سبکی بسیار دلنشین این فرهنگ را تبیین می‌کند که ثروت و ثروتمند بودن ارزش نیست، بلکه صداقت و درستی است که می‌تواند به انسان ارزش و شخصیت بدهد. داستان‌های این نوجوان با نام حکایت‌های کمال، روزگاری را که برق و رادیو تازه در میان خانه‌های ایرانی جا بساز کرده، حکایت می‌کند؛ با وجود این حتی برای نوجوانان دهه شصتی نیز نوستالژیک

است؛ زیرا نوجوانان آن دهه نیز برخلاف نوجوانان امروز با محدودیت‌های زیادی روبه‌رو بودند. «حکایت‌های کمال» اقتباسی از زمانی به همین نام است که «محمد میرکیانی» آن را نوشته و قهرمان داستانش نیز نوجوانی به نام کمال است. «سیدحسین امیرجهانی» نویسنده این سریال، ایده گرفتن از دغدغه‌های تربیتی رهبر معظم انقلاب را در نگارش این فیلمنامه و ساخت سریال مؤثر دانسته و گفته است: «دغدغه‌های که رهبر معظم انقلاب در این باره داشتند این بود که چرا کودک امروز ما فکر کردن بلد نیست؟ چنین موضوعی و آموختن فکر کردن به بچه‌ها از سنین ابتدایی یکی از اهداف ما در این سریال بود.» ویژگی خوب دیگر این سریال، نشان دادن روابط خوب خانوادگی است. خانواده برای هم وقت می‌گذارند، برای هم اهمیت قائل هستند

و هرگز همدیگر را حتی در کمک به پدر برای نان‌آوری خانواده تنها نمی‌گذارند؛ برای نمونه در یکی از قسمت‌های سریال همه اعضای خانواده با همدیگر به خانه یکی از آشنایان می‌روند تا در تهیه تشک و لحاف عروسی به پدر کمک کنند. موضوع دیگری که «حکایت‌های کمال» از آن غافل نشده است، پارافرات از خانواده به محله گذاشتن است؛ یعنی از سبک زندگی ایرانی در رابطه با همسایه نیز غافل نشده است؛ همسایگانی که روزگاری از فامیل بهتر و از برادر نزدیک‌تر بودند؛ اما متأسفانه این روزها از چنین روابطی خبری نیست و کمتر همسایه‌ای حال همسایه خود را می‌پرسد. قطعاً این سریال نمره خوبی در کارنامه رسانه ملی دارد؛ سریالی ساده و پر از آموزه‌های شیرین که ای کاش زمان بهتری برای آن در نظر گرفته می‌شد؛ زیرا هر چند ویژه مخاطب نوجوان

برداشت

«مستوری»

اشاره‌ای به افرادی که از اختلاس مست شده‌اند!

اما در اواسط داستان، سیامک با گره‌های تازه از زندگی‌اش روبه‌رو شده و طی یک اتفاق به این مهم که دکتر خسروی پدر واقعی‌اش است یا خیر، شک می‌کند. همین دغدغه او را به اهواز و قم می‌کشاند تا به دنبال پدر واقعی‌اش برگردد و همین موضوع او را به کتابفروشی پدر شهید زین‌الدین و بعد از آن نیز آشنایی بیشتر با این شهید می‌رساند؛ آشنایی‌ای که سبب شکل‌گیری پرسش‌های جدی در ذهن سیامک می‌شود که حتی

این اثر شود. «مستوری» با قصه نامزدی سیامک، فرزند دکتر خسروی، صاحب هلدینگ قاف و سپیده که پدری معلم دارد، شروع می‌شود. سپس نویسنده با استغفای سیامک از شرکت تولید مواد غذایی طیور، که یکی از شرکت‌های زیرمجموعه هلدینگ قاف است، به اصل داستان یعنی همان بحث اختلاس پدر سیامک وارد می‌شود و در این میان از سابقه رزمندگی دکتر خسروی و دوستانش نیز پرده برداشته می‌شود؛

زهرار مضانی

خبرنگار

اولین بار در نمایشگاه کتاب ۱۳۹۸ از آن رونمایی شد؛ کتابی که به دلیل سه‌روزه‌اش در مدت کمی سروصدای زیادی کرد و بار دیگر نام «صادق کریمیار» را بر سر زبان‌ها انداخت؛ نویسنده‌ای که «نامیرا» بیش در دوران فتنه ۸۸ مورد عنایت رهبری قرار گرفت و ایشان خواندن آن را به همه توصیه کردند. اکنون این نویسنده به سراغ سوژه‌ای رفته که دغدغه این روزهای جامعه به شمار می‌آید و به همان اندازه پرداختن به آن نیز حساسیت‌زاست و همین مهم سبب شده تا استقبال چشمگیری از

تئاتر

چاه جادو نمایش کودکانه روی صحنه

نمایش شاد کودکانه «چاه جادو» به نویسندگی و کارگردانی لیلیا زمانی از ۲۱ آبان تا ۲۱ آذر ماه سال جاری، سه‌شنبه تا جمعه هر هفته ساعت ۱۸:۳۰ در سالن فرهنگسرای ابن سینا به روی صحنه می‌رود. در این نمایش، دیو قصه علاقه زیادی به لباس دارد و هر سال یک خیاط را اسیر می‌کند و با

جادو او را به قصر می‌برد تا برایش لباس بدوزد. خاله قورباغه داستان ما از چاه بیرون می‌آید و به مادر بزرگ کمک می‌کند تا به جنگ دیو برود و گلدونه را که خیاط ربوده شده به وسیله دیو است، نجات دهد و همگی شیشه عمر دیو را بشکنند.

مستند

نشانی راه حق روایت وصیت‌نامه ۲۵ شهید

«اصغر بختیاری» کارگردان مستند «نشانی» در هشتمین دوره جشنواره مردمی فیلم «عمار» در بخش مستند ملت قهرمان موفق به دریافت فانوس جشنواره شد.

وی درباره این مستند گفت: «روزی از مجموعه سیمافیلم با من تماس گرفتند و گفتند، ۲۵ وصیت‌نامه از زمان دفاع مقدس پیدا شده و به ما رسیده است و تمایل داریم مستندی در این زمینه ساخته شود، موضوع کار برای من بسیار جذاب بود و لذا آن را پذیرفتم.»

سریال

روایت آلمانی تلوکس سریال برجام را می‌سازد

گروه «مونیک تلوکس» اعلام کرد، پروژه ساخت سریالی با موضوع «برجام» را آغاز خواهد کرد.

بنا بر اعلام پایگاه تلوکس، ماجرای توافق هسته‌ای که بین قدرت‌های دارای حق وتوی سازمان ملل، آلمان و ایران شکل گرفت، به صورت سریال ساخته می‌شود.

همان‌طور که گروه «تلوکس مونیک» اعلام کرده است، «فیلیپ لینمان» خالق «پایان حقیقت» کارگردانی و نویسندگی این سریال را برعهده خواهد داشت.

خبر گرام

تحریمی دیگر

وزارت خزانهداری آمریکا اعلام کرد: «محمدجواد آذری جهرمی» وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات ایران را به فهرست تحریم‌ها اضافه کرد. در روزهای گذشته دولت آمریکا خواستار توقف قطع اینترنت در ایران شده و «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا توییتی در همین باره منتشر کرده است. این درخواست‌ها در حالی مطرح می‌شوند که واشنگتن راه مبادلات کالاها ضروری و حتی تجارت کالاها بشودستانه با ایران را سد کرده است. حساب کاربری وزارت خارجه آمریکا روز چهارشنبه با بیان اینکه ۹۰ ساعت از قطع اینترنت در ایران می‌گذرد، خواستار «احترام به مردم ایران» شده بود. همزمان، عده‌ای از فعالان ضد انقلاب که قبلاً برای تشدید تحریم‌ها علیه ملت ایران با رئیس‌جمهور آمریکا نامه‌نگاری می‌کردند، از کشورهای غربی خواسته‌اند راهکاری برای برقرار شدن اینترنت در ایران پیدا کنند.

مقامات ایران در روزهای گذشته توضیح داده‌اند که قطع اینترنت به دلایل تهدیدهای امنیتی پس از اعلام سهمیه‌بندی بنزین صورت گرفته و به محض رفع مشکلات امنیتی بار دیگر برقرار خواهد شد، اما اینکه «حفظ احترام» ناگهان برای عده‌ای که تنها چند هفته قبل‌تر برای سخت‌کردن تجارت دارو و غذا با ایران قاعده و قانون وضع می‌کردند، نکته‌ای بس قابل توجه است. دولت آمریکا از سال‌های دور با وجود اعمال شدیدترین سخت‌گیری‌ها برای جلوگیری از صادرات اقلام مختلف و ضروری برای مردم، در حوزه اقلام مرتبط با ارتباطات در فضای اینترنت نه تنها تحریمی اعمال نکرده؛ بلکه دستورالعمل‌هایی برای تسهیل مبادلات این اقلام صادر کرده است.

رهبر معظم انقلاب در تعبیری در همین باره، رسانه‌ها و دستگاه‌های تبلیغاتی وابسته به استکبار را «میدان‌دارترین عناصر دشمن استقلال ملت‌ها برای به آشوب کشیدن ملت‌ها» خوانده‌اند. بر همین اساس، می‌توان گفت آنچه در واقع دولت آمریکا را نگران کرده نه «احترام مردم»، بلکه از دست رفتن همین ابزار برای ایجاد آشوب در ایران است.

نرم افزار

رزرو وقت ویزیت!

امروزه با پیشرفت فناوری‌های ارتباطی و فراگیری دسترسی به اینترنت و فضای مجازی، تقریباً بیشتر نیازهای روزمره ما به صورت آنلاین و به کمک تلفن همراه هوشمند قابل مرتفع شدن هستند اما اگر خدای نکرده مریض شدیم چه باید بکنیم؟ خوشبختانه اپلیکیشن «دکتر دکتر» پاسخی به این نیاز ماست. در واقع «دکتر دکتر»، پروسه انتخاب دکتر مناسب و نوبت‌گیری را تسریع و در وقت ماسرّفه‌جویی می‌کند. ویژگی خوب آن نیز امکان مقایسه پزشک‌های مختلف یا یکدیگر است؛ یعنی شما محدود به پزشک خاصی نیستید و می‌توانید با بررسی پزشکان گوناگون، مناسب‌ترین گزینه را به عنوان پزشک خود برگزینید.

در حاشیه سیاست رسانه‌های بنزین ۳۰۰۰ تومانی

بازی به نفع شایعات

نوید کمالی

کارشناس رسانه

شده بود و هر کس به نقل از مقامات مسئول گمنام یا حتی تحلیل‌های شخصی خود نرخی را برای بنزین اعلام می‌کرد.

هم‌زمان نیز تحلیل روند جست‌وجوی‌های کاربران ایرانی در شبکه‌های اجتماعی نشان می‌داد بخش عمده‌ای از کاربران فضای مجازی در حال جست‌وجوی عباراتی از جمله «آیا بنزین گران می‌شود؟» بودند؛ اما به دلیل سکوت مراجع رسمی تنها به پایگاه‌های غیر رسمی هدایت می‌شدند تا خواننده و شنونده تحلیل‌های غیر رسمی و حتی ناامیدکننده در مورد نرخ جدید بنزین باشند.

این منابع غیر رسمی تأکید داشتند سهمیه‌بندی و افزایش قیمت بنزین از ساعت ۱۲ نیمه شب ۲۴ آبان آغاز می‌شود و قیمت بنزین حداقل ۲۰۰ درصد افزایش خواهد یافت؛ بنابراین بخشی از مخاطبان این رسانه در پی سکوت مراجع رسمی به پمپ‌بنزین‌ها مراجعه کرده و صف‌های طولی در مقابل آنها تشکیل دادند.

هم‌زمان کانال‌ها و گروه‌های معاند و ضد انقلاب نیز از فرصت استفاده کردند و با تهییج افکار عمومی و ترسیم آینده‌ای مبهم برای معیشت عمومی از جمله طرح موضوع احتمال سهمیه‌بندی آب و نان در آینده سعی در افزایش نگرانی افکار عمومی و کشاندن آنها به عرصه‌های ضد امنیتی داشتند.

پژواک

اینترنت ملی

به نام اینترنت ملی نداریم.»

باید گفت اینترنت ملی عبارتی فنی است که با تعریف عام از اینترنت تفاوت دارد. موضوع شبکه ملی اینترنت در کشور از اواخر سال ۱۳۸۴ مطرح شد و مهم‌ترین دلیل اجرای این شبکه در آن سال کاهش وابستگی به شبکه جهانی اینترنت اعلام شد و در سال ۱۳۸۹ با نام جدید «شبکه ملی اطلاعات» به صورت جدی‌تر مطرح شد. چیزی که امروزه با آن سر و کار داریم، شبکه ملی اطلاعات است که رویکردی برای قطع ارتباط اینترنت بین‌المللی و داخلی شدن ارتباطات ندارد؛ برای نمونه ارتباطات و داده‌های مالی یک بانک نباید به بستر اینترنت بین‌المللی راه پیدا کنند و به یک شبکه ارتباطی داخلی برای مکاتبات نیاز دارند که نقش شبکه ملی اطلاعات در اینجا مشخص خواهد شد. علاوه بر این، ترافیک داده‌های داخلی بسیار کم‌هزینه‌تر از داده‌های بین‌المللی و سرعت شبکه ملی اطلاعات بسیار بیشتر از اینترنت بین‌المللی است و این امکان ارائه سرویس‌هایی مانند ویدیوهای درخواستی و... را مهیا می‌کند.

محمد صالح نادری

کارشناس فناوری اطلاعات

در هفته‌ای که گذشت ارتباطات اینترنتی کشور با نقص‌هایی روبه‌رو شد و کاربران برای دسترسی به بسیاری از سرویس‌ها با مشکلاتی مواجه شدند. در این میان، تنها سایت‌هایی که میزبان آنها در داخل کشور قرار داشت امکان ارائه خدمات به کاربران خود را داشتند. در این حالت، ارتباطات کاربران به صورت محلی امکان‌پذیر بود و حتی موتور جست‌وجوگر «گوگل» هم خارج از دسترس بود. در این شرایط افراد بسیاری از فرصت سوءاستفاده کرده و سعی داشتند این حالت را پیش‌درآمدی بر اینترنت ملی و تمرینی برای ملی کردن اینترنت بدانند؛ تا جایی که «محمد جواد آذری جهری» وزیر ارتباطات و فناوری اطلاعات با تکذیب این شایعات گفت: «اینترنت داخلی معنا ندارد، بلکه یک عبارت کاریکاتور شده و بسیار غلط است. ما موضوعی

می‌انجامد و بدون شک در شرایط بحران، یک تریبون غیر رسمی و غیر متعهد و البته پر مخاطب، از هر سلاخی علیه نظام و امنیت آن مخرب‌تر و تهدیدآفرین‌تر است.

باید به این نکته مهم توجه داشت که اعتبار و اعتماد اصلی‌ترین اجزای سرمایه اجتماعی یک نظام سیاسی هستند و برقراری فضای اعتماد میان دولت و ملت موجب تعامل بیشتر و بهتر آنها و افزایش مشارکت سیاسی مردم و کارایی نهادهای سیاسی می‌شود؛ پس شایسته بود که مسئولان و رسانه‌های رسمی پیش از اعلام سیاست جدید بنزینی دولت فضا را برای شایعه‌سازی شبکه‌های اجتماعی و رسانه‌های غیر رسمی باز نمی‌گذاشتند و با اعتباربخشی به رسانه‌های رسمی و گفت‌وگو با افکار عمومی در رسانه‌های رسمی، موجب حفظ اعتبار رسانه‌های رسمی در رقابت با رسانه‌های غیر رسمی می‌شدند.

با این حال تا پیش از ساعت ۲۴ پنج‌شنبه، همچنان سکوت مراجع رسمی ادامه داشت؛ آن هم در شرایطی که افکار عمومی در پی یک خبر رسمی و قابل اعتماد در مورد آینده بنزین بودند تا اینکه بالاخره بلافاصله با نمایش ساعت ۰۰:۰۰ بیانیه رسمی سهمیه‌بندی بنزین و افزایش نرخ سوخت از سوی مراجع رسمی منتشر شد!

اگرچه این رویکرد مراجع رسانه‌های رسمی کشور دلایل و مصالح خود را داشت؛ اما باید به این بعد ماجرا هم دقت کرد که این رفتار علاوه بر اعتبار و اعتمادزدایی از مراجع و رسانه‌های رسمی، پیش از پیش افکار عمومی را به تأثیرپذیری از شبکه‌های اجتماعی و شایعات منتشر شده در آن می‌کشاند. این مسئله در درازمدت می‌تواند پیامدهای امنیتی و اجتماعی سنگینی برای کشور داشته باشد؛ زیرا بی‌اعتبار شدن تریبون‌های رسمی و متعهد در عمل به تقویت تریبون‌های غیر رسمی و غیر متعهد

ترندستان

حذف تاریخچه فعالیت‌ها

البته گوگل این اطلاعات را از تجزیه و تحلیل الگوی جست‌وجوها و الگوریتم‌های کاربران احصا می‌کند و به همین دلیل اغلب می‌بینید گوگل نتایج مطلوب شما را بیش از همه نمایش می‌دهد.

متأسفانه، گوگل رسماً جاسوسی خود از کاربران را با دلایل اقتصادی توجیه می‌کند؛ اما همه می‌دانیم سازمان‌های اطلاعاتی آمریکا از جمله مهم‌ترین حامیان این شرکت هستند، اما به دلیل فشار دادگاه‌های بین‌المللی گوگل مدتی است حداقل در ظاهر مجبور به پذیرش سیاست حذف اطلاعات کاربران شده است و هر کاربر می‌تواند با ورود به بخش تنظیمات حساب کاربری خود بخش تاریخچه و بگردی یا Web History را که وظیفه ثبت و ضبط ریز فعالیت‌های شما در محصولات گوگل را دارد، غیر فعال کنید.

برای انجام این کار کافی است، به صفحه myactivity.google.com مراجعه کرده و از بخش Delete Activity Control و Activity Control اطلاعات خود را حذف کنید.

مصطفی فرهی

خبرنگار

امروزه اطلاعات کاربران به یکی از گرانبهاترین سرمایه‌های شرکت‌های فناوری بدل شده و هر شرکتی که به حجم بیشتری از اطلاعات کاربران دسترسی داشته باشد، از ارزش و قیمت بالاتری در بازار جهانی برخوردار است.

برای نمونه، در سال ۲۰۰۵ ارزش هر سهام گوگل حداکثر ۸۵ دلار بود؛ اما با فراگیرتر شدن محصولات این شرکت و افزایش تعداد مراجعات کاربران آن، ارزش هر سهام به شکل قابل توجهی بالا رفت، زیرا با هر کلیک و جست‌وجوی کاربر در گوگل یا محصولات جانبی آن از جمله مرورگر کروم حجم قابل توجهی از اطلاعات فردی هر کاربر مانند موقعیت جغرافیایی، سلاقی پنهان روانی و حتی مطلوبیات اقتصادی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی آن به گوگل منتقل می‌شود.

استارت‌آپ

نام مناسب برای استارت‌آپ؟

اما خیلی‌ها نیز با عجله اسمی انتخاب می‌کنند؛ اما نمی‌دانند که همین انتخاب اسم می‌تواند به شکست کارشان منجر شود. اگر شما هم به دنبال انتخاب اسم مناسب هستید حتماً به موارد زیر دقت کنید:

۱- نام تجاری را جدی بگیرید؛ زیرا اسم شما نشان‌دهنده ایمان، هویت و موقعیت شما در بازار هدف کسب‌وکارتان است.

۲- رقبای خود را بررسی کنید تا بتوانید اسمی متفاوت و متمایز از آنها انتخاب کنید.

۳- به مخاطبان بازار خود فکر کنید؛ زیرا در نهایت همین مخاطبان باید مشتری شما شوند و به رونق کسب‌وکار شما کمک کنند.

۴- بدون مشورت اسمی را انتخاب نکنید؛ زیرا ممکن است یک اسم از نظر شما عالی و زیبا باشد؛ اما ایرادهایی داشته باشد که از چشم شما پنهان مانده است.

زینب قاسمی

خبرنگار

اگر بهترین کسب‌وکار را هم راه انداخته باشیم؛ اما نام و برند آن گیر و جذاب نباشد، نخواهیم توانست در دنیا برای رقابت امروز به موفقیت مطلوبی دست پیدا کنیم؛ از این رو پیش از شروع هر کاری باید برای کسب و کار خود نام مناسبی انتخاب کنیم. برخی معتقدند اسامی انتزاعی بهترین انتخاب هستند. برخی دیگر همین اعتقاد را درباره اسامی خیری دارند و معتقدند این اسامی به مشتریان می‌گویند که کسب‌وکار شما دقیقاً چیست. حال آنکه برخی دیگر بر این باورند که اسامی ابدایی بیشتر در اذهان می‌مانند؛ در حالی که برخی معتقدند این اسامی سریع‌تر به فراموشی سپرده می‌شوند. برخی افراد پیش از ثبت استارت‌آپ خود، انرژی و زمان زیادی برای رسیدن به اسم شرکتی مناسب، صرف می‌کنند؛

مجازستان

بیانیه مشترک دانشمندان

سعید مقانی

خبرنگار

ترامپ فرایند رسمی خروج آمریکا از توافق اقلیمی پاریس را در دستور کار خود قرار داد؛ پیمانی که دولتمردان ۱۸۸ کشور جهان آن را امضا کرده بودند تا با تغییرات اقلیمی مقابله شود.

بحران تغییرات اقلیمی رابطه نزدیکی با مصرف بی‌رویه در سبک زندگی اقشار مرفه و ثروتمند دارد و کشورهای، از جمله ایالات متحده آمریکا بیشترین سهم را در افزایش تصاعدات کربنی دارند و سرانه تصاعدات آنها بیشتر از دیگر کشورهاست؛ اما با این حال «دونالد ترامپ» رئیس‌جمهور آمریکا اعلام کرد، کشورش پاییز سال آینده میلادی به صورت رسمی از پیمان اقلیمی «پاریس» که هدفش مقابله با تغییرات اقلیمی است، خارج می‌شود؛ این در حالی است که این کشور دومین کشور تولیدکننده گازهای گلخانه‌ای است که از سال ۲۰۱۴ تاکنون از فجایع اقلیمی، از جمله طوفان‌های سهمگین و آتش‌سوزی جنگل‌ها دست‌کم ۴۰۰ میلیارد دلار خسارت دیده است!

مجاهد همیشه در خط انقلاب

علیرضا جلالیان

خبرنگار

در مراسم تشییع پیکر «سردار ابراهیم حاجی محمدزاده» که با حضور فرمانده کل سپاه و جمعی از فرماندهان و مسئولان و لشکری و کشوری برگزار شد، توفیقی شد تا با هم‌زمان و دوستان آن بزرگوار هم‌کلام شده و از این بزرگ‌مرد بشنومیم. در ادامه گزارشی از زندگی‌نامه و روایت‌هایی که دوستان و هم‌زمان او بیان کرده‌اند، می‌آید.

♦ مبارزان دوران انقلاب

«حمید حاجی عبدالوهاب» اولین مسئول آموزش سپاه در وصف او می‌گوید: «از مبارزین قبل از انقلاب بود. در زندان رژیم شاهنشاهی با هم بودیم. در زندان هم خودش را از جریان‌های نفاق و سایر جریان‌های انحرافی جدا کرده بود. در همانجا هم برای تبیین مسائل اسلامی تلاش زیادی می‌کرد.» محمدحسین صفارهرندی، عضو مجمع تشخیص مصلحت نظام و مسئول اسبق دفتر سیاسی سپاه هم درباره سردار حاجی محمدزاده می‌گوید: «زندگیش کارنامه انقلاب است. غیرت‌ورزی روی دین خدا داشت و دفاع از حق را به هر قیمتی انجام می‌داد، سوابق درخشان در دوران مبارزه و در زندان داشت، یعنی در جایی که محل آمد و شد انواع تفکرات و نگاه‌های مبارز بود.»

♦ نقش ویژه در تأسیس سپاه

سردار یوسف فروتن اولین معاون روابط عمومی سپاه و عضو شوروی فرماندهی و از مؤسسان سپاه درباره نقش اولین معاون سیاسی سپاه در تشکیل این نهاد انقلابی می‌گوید: «ایشان در مورد اسامنامه سپاه اصرار داشتند در خصوص یک کلمه، یعنی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی باید کامل باشد. مجلسی‌ها و آقای هاشمی اصرار داشتند که ایران هم به آن اضافه شود، خیلی اصرار کردند، ما شاید کنار می‌آمدم، ولی او تلاش کرد حتماً اسلام باشد. چون اسلام فقط برای ایران نبود و سپاه هم متعلق به همه اسلام بود و بالاخره با تلاش او این تصویب شد. من مسئول روابط عمومی سپاه بودم؛ برای آرم سپاه هم روی این عنوان تأکید داشت. نهایتاً مجلس عنوان سپاه پاسداران انقلاب اسلامی را تصویب کرد.»

♦ بصیر و روشن ضمیر

دکتر جواد منصوری اولین فرمانده سپاه هم درباره شخصیت سردار حاجی محمدزاده تصریح می‌کند: «قبل از انقلاب در زندان با او آشنا شدم. بلافاصله بعد از پیروزی انقلاب اسلامی با هم در پادگان جمشیدیه هسته اولیه سپاه را به اتفاق دوستان تأسیس کردیم. احساس مسئولیت شدید، جدیت و پیگیری و دلسوزی شدید، اخلاص و ارادت فوق‌العاده خاص او به حضرت ولی عصر (عج) برایم خیلی جالب بود، هر لحظه حس می‌کرد در حضور ایشان است.» وی درباره نقش آقای حاجی محمدزاده در تأسیس سپاه اضافه می‌کند: «یکی از افراد موفق در انقلاب بود، در سال اول بعد از انقلاب تقریباً سپاه را در سراسر کشور با تیمی که داشتند در شهرها و استان‌ها شکل دادند و بعد دفتر سیاسی را تشکیل داد که خدمات فوق‌العاده‌ای داشت خیلی‌ها نمی‌دانند که این چه خدماتی بوده است.» سردار علی محمد نائینی، رئیس مرکز اسناد و تحقیقات دفاع مقدس هم درباره این شخصیت مهم انقلاب می‌گوید: «او خوش سابقه و مستحکم در راه انقلاب اسلامی بود و سوابق بسیار روشن و درخشان در طول مبارزه و بعد از پیروزی در جهت استقرار انقلاب و تثبیت سپاه داشت و در دفاع مقدس هم نقش ویژه داشت. مسلط به قرآن و نهج البلاغه بود و متأثر از این آموزه‌ها حرف می‌زد و عمل می‌کرد.»

♦ گردآورنده گنجینه تاریخ دفاع مقدس

دکتر محسن رضایی، دبیر مجمع تشخیص مصلحت نظام و فرمانده سپاه در دوران دفاع مقدس درباره تلاش مرحوم حاجی محمدزاده در ضبط و ثبت تاریخ پرافتخار دفاع هشت ساله ملت ایران می‌گوید: «تأسیس دفتر سیاسی در سپاه برای نیروهای انقلابی ضرورت بود. ایشان به این کار

عکس: سید محمد موسوی منش

دست زد. در همان اوایل که فرمانده سپاه بودم، به تاریخ مستند جنگ نیاز داشتیم برای اینکه در آینده جنگ را تحریف نکنند. لذا به ایشان گفتم دفتر ثبت رویدادهای جنگ را تأسیس کنند و با سایر اعضای دفتر آمدند و رایوان جنگ را در کنار فرماندهان هماهنگ کردند و هر فرمانده یک نفر راوی داشت و رویدادهای روزانه و صحبت‌ها و گفت‌وگوها را ضبط می‌کرد. همه اسناد دقیق دفاع مقدس سپاه در این دفتر جمع‌آوری شد.»

او در دهه ۶۰ دفتر سیاسی سپاه را به معتبرترین تشکیلات تحلیل سیاسی کشور تبدیل کرد و با انتشار منظم بولتن «رویدادها و تحلیل‌ها» زمینه بصیرت‌افزایی فرماندهان، کارکنان سپاه و بسیجیان را فراهم کرد. دفتر سیاسی سپاه در سال ۱۳۵۸ متکی بر اعتبار و نفوذ آقای محمدزاده شکل گرفت.

با گسترش و تداوم حیات دفتر سیاسی و به موازات آن، تولید گفتمان سیاسی بر پایه آموزه‌های فرهنگی-دینی، با تأثیر از انقلاب اسلامی، نقش بنیانگذاران دفتر سیاسی در مجموعه سپاه و کشور، روبه توسعه و تعمیق نهاد. در آن زمان، محمدزاده چهره و نماد دفتر سیاسی در نزد دیگران بود و در تأسیس شالوده‌های فکری دفتر و تعمیق آن، نقش اساسی داشت. با جذب نیرو و انتشار بولتن «رویدادها و تحلیل‌ها» روند جدید دفتر سیاسی آغاز شد و نقش و جایگاه این دفتر را بیشتر روشن و مشخص کرد.

سردار شیرازی، رئیس دفتر نظامی فرمانده کل قوا در این باره اضافه می‌کند: «من مسئول دفتر سیاسی نیروی زمینی سپاه در زمان شهید میثمی بودم. ایشان یکی از عناصر اصلی و مؤثر در تشکیل سپاه بود، هدفگذاری‌ها و خط مشی او در صحنه تأثیر بسیاری داشت. او یکی از بازوان مهم سپاه بود. دفتر سیاسی یکی از تشکیلات مؤثر در سپاه بود و یکی از بازوان اصلی سپاه و حامیان اصلی نظام به شمار می‌آید. دفتر سیاسی اشرف بسیار بالا بر امور انقلاب داشت و حتی مسئولان دولتی هم بنا به این اعتبار به دفتر سیاسی می‌آمدند و گزارش می‌دادند و در شورای

تحلیل قوی این دفتر شرکت می‌کردند. بسیاری از مسئولان سیاسی کشور را به خاطر دارم که در این شورا آمدند و گزارش دادند. سردار حسین علائی، از فرماندهان سابق سپاه هم می‌گوید: «مرحوم حاجی محمدزاده از اولین‌ها و السابقون سپاه است و از روزهای اول در سپاه و عضو شوروی عالی سپاه بود. چند کار مهم را در اوایل تأسیس سپاه انجام داد. دفتر سیاسی سپاه یکی از اینها بود. این دفتر در دوران جنگ کارهای مهمی انجام داد. سپاه امروز یکی از غنی‌ترین، دقیق‌ترین و درست‌ترین اسناد جنگ را در اختیار دارد و رایوانی که به تمامی میدان‌های جنگ اعزام شدند خودشان تبدیل شدند به یک سرمایه عظیم برای روایت درست آن دوران و به همین خاطر مجموعه رایوان امروز جزء سرمایه‌های مهم سپاه هستند.»

♦ دشمن منافقین

سردار فروتن درباره سردار حاجی محمدزاده که از معضوبان بنی‌صدر بود می‌گوید: «از اولین روزهای سپاه زحمات بسیاری کشید. می‌توانم بگویم یکی از پایه‌های اولیه سپاه بود؛ مدافع واقعی ولایت. با بنی‌صدر خیلی اختلاف داشت. بنی‌صدر هم تأکید کرده بود که من، آقا محسن و ایشان را از سپاه اخراج کنند. از نگاه بنی‌صدر کاملاً آگاه بود و خیلی زحمت می‌کشید و حقایق را همیشه بدون رودربایستی می‌گفت.»

اما محمدزاده فقط سیاسی نبود، یک مشاور نظامی مورد اطمینان هم بود. دکتر محسن رضایی هم در این باره اضافه می‌کند: «آقای محمدزاده از پیشکسوتان سپاه و از افراد نقش‌دار در تأسیس سپاه بود. یک انقلابی مجاهد در راه امام و انقلاب بود و از همان دوران ستم‌شاهی و در دوران استبداد وارد انقلاب شد و مبارزات انقلابی داشت. در دوران دفاع مقدس محرم من بودند. بسیاری از مسائل محرمانه و سری را با ایشان به عنوان مشاور امین مشورت می‌گرفتم.»

پیام تسلیت نماینده ولی فقیه در سپاه

ان‌الله اشتری من المؤمنین انفسهم و اموالهم بان لهم الجنة بیت محترم و معزز مرحوم ابراهیم حاجی محمدزاده(ره) سلام علیکم بما صبرتم فنعیم عقبی اللدار؛ بی‌گمان وداع با عالم ملک و تشریف به عالم ملکوت بر هر انسانی در مسیر الی الله مرتبه عروج و تقرب به حق تعالی است و فراق او به لحاظ انس با دنیا برای نزدیکان سخت و گران می‌باشد، ولی در مقایسه با مصیبت‌های اهل بیت (علیهم السلام) قابل تحمل است و انسان را به مقام رجوع راضیه مرضیه هدایت می‌نماید. ضایعه درگذشت سردار سرفراز اسلام مرحوم مغفور «سردار ابراهیم حاجی محمدزاده(ره)» اولین مسئول دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی موجب تأثر و تألم فراوان گردید. آن مرحوم فرهیخته حیات کوتاه، اما پربرکت خویش را وقف انقلاب و نظام مقدس جمهوری اسلامی نمود و بعد از پیروزی انقلاب اسلامی در شکل‌گیری دفتر سیاسی سپاه پاسداران انقلاب اسلامی و در ترویج فرهنگ غنی اسلام ناب محمدی (صلی الله علیه و آله) و اندیشه‌های حضرت امام خمینی (ره) نقش بسزایی را ایفا نمود. آن بزرگوار انسانی وارسته، خوش خلق و پاسدار راستین حریم ولایت بود و با دلی آکنده از عشق به اهل بیت عصمت و طهارت (علیهم السلام) و جلب مغفرت خداوند، جان به جان آفرین تسلیم و در جوار رحمت حق آرامید. اینجانب ضمن اظهار همدردی فقدان این عنصر خدوم و بنده مخلص خداوند را به خانواده محترم، بستگان و آحاد هم‌زمان تسلیت عرض نموده، از درگاه ذات‌اقدس ربوبی برای آن مرحوم غفران و رضوان الهی و محشور شدن با شهیدان و صالحین و برای مصیبت‌دیدگان و بازماندگان صبر جمیل و اجر جزیل توأم با عزت و سعادت مسئلت می‌نمایم.

عبدالله حاجی صادقی
نماینده ولی فقیه در سپاه پاسداران انقلاب اسلامی

یادداشت

خدا حافظ ابراهیم

سردار علی فدوی، جانشین فرمانده کل سپاه: «در این دو سه ماه در بستر

بیماری که ملاقات‌شان کردم، باید بگویم مردی که در روزگاری که با صلایت و خیلی محکم در کوران انقلاب و جنگ دیدم اصلاً دیگر آن مرد نبود. از نظر جسمی نحیف، اما از نظر آزاده، اعتقاد و باور اصلاً تغییری نداشت. مدام تأکید و تشویق به حرکت در مسیر انقلاب می‌کرد.»

سردار احمد

و حیدری، رئیس

دانشگاه عالی دفاع

مللی: «یکی از

نمادهایش احساس مسئولیت شدید بود در خط مستقیم سپاه و روحیه انقلابیگری نقش بسیاری داشت و باره انداختن دفتر سیاسی سپاه سعی کرد تحلیل‌های انقلابی را در راستای خط امام در سپاه تقویت کند. یک شخصیت وابسته به انقلاب و عاشق انقلاب بود.»

سیدالله زارعی

رئیس مؤسسه

اندیشه‌سازان نور:

«مرور زندگی

سردار محمدزاده بیان‌کننده این است که او همیشه فردی دغدغه‌مند نسبت به تفکر در حوزه انقلاب اسلامی بوده است. قبل از انقلاب مشغله اصلی‌اش گفت‌وگو با گروهک‌ها و افراد دارای انحراف بود. بعد از انقلاب باز هم خط هدایت را در ارتباط زندانیان گروهکی انجام داد و در زندان ساعت‌ها با زندانیان گفت‌وگو می‌کرد و در سپاه هم مسئول هدایت سیاسی سپاه شده و در قالب دفتر سیاسی قدیم و تا آخرین روزهای حیاتش مهم‌ترین کاری که انجام می‌داد، توجیه سیاسی نیروهای انقلاب بر مبنای خط امام بود. این خط را تا آخر با جدیت دنبال کرد.»

حجت الاسلام

روح‌الله حسینیان،

رئیس مرکز اسناد

انقلاب اسلامی و

همنامه مرحوم:

«او از ابرار و نیکان انقلاب بود. از سالیان متمادی در دفتر سیاسی با او ارتباط داشتیم و بعد هم همسایه شدیم. بسیار متواضع بود. بر مبنای امام مسلط بود و هر بحثی و هر جدلی اتفاق می‌افتاد از امام کند می‌آورد، زمانی که هنوز از پیروزی انقلاب خیلی نگذشته بود، می‌گفت هر موقع روحانیت در انقلاب از ذی طلبگی دور شوند و به سمت اشرافیت بروند، انقلاب خود به خود راهش منحرف می‌شود. این نشان از بصیرت و آینده‌بینی او داشت.»

سردار علیرضا

افشار رئیس هیئت

عالی اندیشه‌ورزی

سپاه: «از روزی که

از جهاد وارد سپاه شدم، آقای محمدزاده را یاد دارم. در امور سیاسی همت عالی داشت. در ثبت اسناد دفاع مقدس هم خیلی خوب عمل کرد و مقالاتش در کیهان را دنبال می‌کردم. خیلی ضد استکبار، ضد تجمل و ثروت‌اندوزی بود. ارادت خاصی به امام(ره) و آقا داشت. خستگی ناپذیر بود.»

صفار هرندی در این باره می‌گوید: «برخی‌ها زندگی‌شان برای غیر خودشان یک کارنامه است. او در کنار عضویت در شورای اولیه سپاه و تشکیل دفتر سیاسی خط‌دهنده به نسل انقلابی‌پس از پیروزی انقلاب بود. پرتوافشانی بصیرتی هم نه تنها برای سپاه، بلکه برای همه نیروهای انقلابی و نسلی بود که می‌گفتند خط امامی داشت. نسلی را تربیت کرد که نسل خط امام بود.»

دکتر محسن رضایی اضافه می‌کند: «در تبیین نظرات امام خیلی انسان دلسوز و وفاداری بود و تا آخرین لحظه توان و وقت زیادی برای دفاع از ولایت فقیه و ارزش‌ها گذاشت.»

♦ تا آخرین روز؛ در صف اول انقلاب

سردار یدالله جوانی، معاون سیاسی سپاه می‌گوید: «مرحوم محمدزاده بسیار ساده‌زیست، متقی و صاحب فضیلت بود. اولین متولی دفتر سیاسی سپاه در میان پیشکسوتان سیاسی فردی متحصربه‌فرد، به ویژه در عرصه صحیفه خوانی و تبلیغ و ترویج اندیشه حضرت امام بود. در هر مراسمی از او درخواست می‌کردیم صحبت کند و او با استناد به صحیفه امام سخن می‌گفت.»

سردار محمدرضا نقدی هم درباره وی می‌گوید: «این برادر مجاهد از عناصر بصیر و ولایتمداری بود که از روز اول در عرصه انقلاب مسیر را درست تشخیص داد. هم خودش بصیر بود و هم بصیرت بخش و روشنگر خیلی‌ها. در دوره امام‌راحل امتحان خوبی با امام پس دادند و اطاعت از امام خامنه‌ای در دوره بعد از امام‌راحل هم این امتحان را پس دادند. بعضی‌ها مرود شدند یا ضعیف بودند. در همه دوره‌ها ذره‌ای در ولایت‌مداری او سستی ندیدیم و استادگی داشت و پایکار ولایت و منافق‌شناس بود انحراف را زود تشخیص می‌داد که از خصوصیات مردان پاک دل است.» سردار فروتن تأکید می‌کند: «یک فتنه‌جبل از اربعین تلفنی صحبت کردیم، اصلاً نمی‌توانست صحبت کند؛ اما تمام توانش را گذاشت که به من بگوید «انقلاب را ول نکنید، نکنید انقلاب را ول کنید، نکنند آقا را ول کنید...»

♦ مصداق شناخت راه حق

سرلشکر ایزدی در وصف سردار سرفراز انقلاب اسلامی می‌گوید: «نهاد مقدس سپاه که امروز یک شجره طیبه باروری است، این عزیز نقش ارزشمندی در شکل‌گیری داشت. در اول سپاه در آن شرایط خاص ایشان با بصیرت و روشن‌بینی کمک کرد این مجموعه شکلی قوی پیدا کند. در دفاع مقدس نیز ابتکار ضبط خاطرات را داشت که یادگاری بسیار ارزشمندی است از ایشان. ان‌شاءالله سال‌های آینده همه بهره خواهند برد. قبل از انقلاب یار انقلاب بود و بعد از انقلاب در سپاه و صحنه‌های مختلف تلاش کرد.»

♦ و اما در آخر

محمدجواد منصوری می‌گوید: «زندگی ساده‌ای داشت. خیلی خوب. سعادتمند بود، دنیا زده نشد. اصلاً اهل زد و بند و پول درآوردن و شهرت نبود. حتی حاضر نشد خاطر‌اتش را مطرح کند؛ در حالی که خاطرات بسیار زیاد و نابي داشت. من معتقدم محمدزاده یکی از شهدای بزرگ انقلاب اسلامی است؛ چرا که عمرش را در مجاهدت گذاشت.»

صداق

هفته نامه

سیاسی، فرهنگی و اجتماعی

صاحب امتیاز

معاونت سیاسی نمایندگی ولی فقیه در سپاه

مدیرمسئول: بدالله جرائی اسریدیر: علی حیدری/جانشین
سرمدیر: فتح الله پریشان/ شورای سیاست گذاری:
علی قاسمی، سیامک باقری، سعیدالله زارعی،
حسین عبداللہی، فرهاد مهدوی، مهدی سعیدی،
مهدیار اسماعیلی/ دبیر تحریریه: سیدفرخالدین موسوی
مدیرفنی: محمد صالح نادری/ صفحه‌آرا: علی اکبر هدایتی
مدیر نگارش و ویرایش: محبوبه حاجی آقایی
عکاس: حامد کردوزی/ ناظر چاپ: سعید قاسمی
چاپ: مرکز چاپ سپاه

تلفن: ۰۲۱) ۷۷۴۶۰۱۰۰

ssweekly.ir

@ssweekly

info@ssweekly.ir

نمابر: ۷۷۴۸۸۴۲۶

سامانه: ۳۰۰۰۹۹۰۰۳۳

شماره ۱۹۳۳ | دوشنبه ۴ آذر ۱۳۹۸

کتیبه سبز

چهار رباعی از دیوان اشعار امام خمینی(ره)

فخر است برای من، فقیر تو شدن
از هستی خویشتن رها باید شد
از دیو خودی خود جدا باید شد
آن کس که به شیطان درون سرگرم است
کی راهی راه انبیا خواهد شد

در محفل دوستان، به جز یاد تو نیست
آزاده نباشد آنکه آزاد تو نیست
شیرین لب و شیرین خط و شیرین گفتار
آن کیست که با این همه، فرهاد تو نیست؟

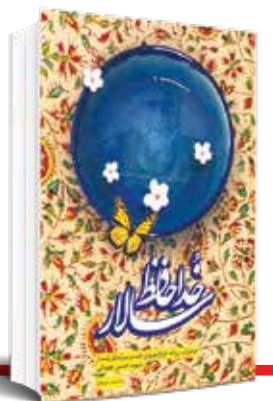
از هستی خویشتن، گذر باید کرد
زین دیو لعین، صرف نظر باید کرد
گر طالب دیدار رخ محبوبی
از منزل بیگانه سفر باید کرد

فخر است برای من، فقیر تو شدن
از خویش گسستن و اسیر تو شدن
طوفان زده بلای قهرت بودن
یکتا هدف کمان و تیر تو شدن

پیشنهاد هفته

خدا حافظ سالار

کتاب «خدا حافظ سالار» شامل خاطرات «پروانه چراغ نوروزی» همسر شهید حسین همدانی است که به قلم «حمید حسام» نوشته شده است. این کتاب که اثری کاملاً مستند و برگرفته از واقعیت است، حاصل ۴۴ ساعت مصاحبه نویسنده کتاب با همسر «شهید همدانی» است این کتاب با شرح و توصیف بحران سوریه و دمشق از سال ۱۳۹۰ آغاز می‌شود و ضمن ترسیم فضای جنگ با گروهک‌های تکفیری، به خاطرات دوران کودکی همسر شهید که در دهه ۴۰ به وقوع پیوسته، پیوند می‌خورد. این کتاب همچنین به خاطرات و نقش شهید همدانی در تأسیس سه لشکر سپاه در سال‌های دفاع مقدس و مأموریت‌های متعدد وی در آفریقا و در نهایت دفاع از حرم اهل بیت(ع) در سوریه می‌پردازد. در این کتاب، افزون بر صحنه‌های رزم و اتفاقاتی که در جنگ روی داده، مواردی در زمینه سبک زندگی به خانواده‌ها گوشزد می‌شود.

صبحانه

سازنده باش

صبح‌ها... مسیری روشن آغاز می‌شود به سوی مقصد و هدفی؛ پس با همه توانت قدم بردار و یادت باشد همه آنچه زیباست در همین مسیر و در بین راه نهفته است. روز «خوب» را خودت می‌سازی و روز «بد» را دیگران پس سعی کن یک سازنده عالی باشی تا یک مصرف کننده ناتوان...

تلخند

کارتونیست: مختار خراطی

صادقانه

سرعت در انجام عمل صالح

امام جعفر صادق(ع) می‌فرمایند: وقتی اراده کار خیری نمودی تأخیرش مینداز؛ زیرا خدای متعال گاهی وقتی بر بنده مشرف می‌شود که او مشغول طاعتی است، پس می‌فرماید: به عزت و جلالم سوگند که تورا پس از این هرگز عذاب نکنم؛ چون اراده گناهی کردی انجام مده، زیرا گاهی خدا هنگامی بر بنده مشرف می‌شود که او معصیتی انجام می‌دهد، پس می‌فرماید: به عزت و جلالم که تورا بعد از این دیگر نخواهم آمرزید. (اصول کافی، ج ۳، ص ۲۱۳)

قبیله عشق

شهادت در سالگرد ازدواج

یکی از مخلص‌ترین و شجاع‌ترین بسیجیان، پاسداران عزیز و فرماندهان گردان‌های امام حسین لشکر عملیاتی ۲۳ خاتم الانبیاء(ع) را از دست دادیم. او توانسته بود با فرماندهی گردان تعداد زیادی بسیجی را آموزش داده سازماندهی کند و در چنین مأموریت‌هایی به کار گیرد. حرف رهبری اصل و مبنای مهمی برایش بود و خود را همواره در خط مقدم مبارزات می‌دید و همیشه تلاش داشت در صحنه حضور مؤثری داشته باشد.

به نقل از سردار قربان محمد ولی زاده در مراسم تشییع وی خانم جوانی که همان همسر شهید بود، کاسه نقل بر دست گرفته و به سختی به سمت تابوت شهید می‌پاشید؛ در حالی که فریاد می‌زد: «مرتضی جان سالگرد ازدواجت مبارک...» «شهادت مبارک...»

به نقل از یکی از تشییع کنندگان شهید شهید مدافع امنیت پاسدار «مرتضی ابراهیمی» متولد ۱۳۶۳ و فرمانده گردان امام حسین(ع) ملارد بود که در ناآرامی‌های منطقه ملارد در آخرین روزهای آبان سال ۱۳۹۸ با هدف برقراری امنیت در محل اغتشاش حضور داشت که اثر ضربه چاقوی اشرار به شهادت رسید. او یکی از مدافعان حرم اهل بیت(ع) در سوریه بود که بارها برای درگیری با تروریست‌ها راهی سوریه شده بود. شهید ابراهیمی فرمانده شهید مدافع حرم، عباس آبیاری و هم‌رزم شهید مصطفی صدرزاده و شهید محمد آژند در سوریه بود. از او دو پسر به یادگار مانده؛ یکی هفت ساله و دیگری در روز تشییع ۴۰ روزه. این شهید ۳۵ ساله ساکن شهریار بود و پیکر پاکش با تشییع باشکوهی در آستان مقدس امامزاده اسماعیل(ع) این شهر آرام گرفت.

حسن ختام

فریاد پرشکوه حق

ای بسیج، نامت را می‌خوانم که قلب آتشینم را تسکین دهم و آتشفشان درونم را آرام کنم. از تو می‌گویم؛ از هنگامی که شدت درد و رنج طاقت‌فرسا می‌شد و آتشی سوزان از درونم زبانه می‌کشید و دیگر نمی‌توانستم آتشفشان وجودم را کنترل کنم، آنگاه از تو برای خودم می‌خواندم تا شاره‌های شکنجه و درد را، ذره ذره از وجودم برکنم و آرام آرام به سکون و آرامش برسم؛ زیرا تو فریاد پرشکوه حق، از حلقوم از جان گذشته‌ای علیه ستمگران روزگار.

آقا جان

بسیج را آنهایی معنا کردند که هشت سال در پشت درهای بهشت نشستند و در مقابل خطرهای لحظه‌ای درنگ نکردند، با آغوش باز به استقبال شهادت شتافتند و حماسه‌ها خلق کردند و معجزه‌ها آفریدند.

آقای مهربانم

قسم به سربندهای یا مهدی(عج) و به قلب‌های لبریز از انتظار و به سربندهای آغشته به خون شهیدان، تا هستم پای صلح‌های امام حسینی(ع) و قیام‌های امام حسینی(ع) رهبرم می‌ایستم و سر فرود می‌آورم؛ چرا که می‌دانم مسیر مهربانی انتظار از رهنمون‌های رهبرم می‌گذرد.

نکته نظر

حکمت حمایت رهبری

نکته: در سال ۱۳۷۸ حوزه علمیه قم به سیاست‌های ضد دینی «مهاجرانی» وزیر ارشاد وقت اعتراض کرد. علما و بزرگان حوزه سه روز در مسجد اعظم قم تحصن کردند. بازارهای قم، تهران، اصفهان و بابل در تبعیت از حرکت علما تعطیل شدند. خاتمی در حالی که نگران مشروعیت دولت خود شده بود، آیت‌الله مشکینی پس از دیدار با امام خامنه‌ای به متحصنان گفت: «ای مالک اشترها برگردید.» متحصنان در حالی با چشمان گریان و با ولایت‌پذیری به خانه‌های خود بازمی‌گشتند که حکمت چنین حکمی را نمی‌دانستند؛ اما بعدها که به عمق حوادث و طراحی‌های دشمن پی بردند، آینده‌نگری رهبری را استودند. نظر: در اغتشاشات بنزینی روزهای گذشته، یکی از راحت‌ترین تصمیم‌ها این بود که رهبر معظم انقلاب بیابند و اعلام کنند من این تصمیم را قبول ندارم. یا اینکه بگویند هر چه مجلس تصمیم بگیرد که در هر دو صورت، همه‌ها علیه دولت افزایش می‌یافت و به تصمیم مبتنی بر کارشناسی سران قوا بی‌توجهی می‌شد؛ اما موضع امروز رهبری در حمایت از تصمیم بنزینی دولت را می‌توان این‌گونه تحلیل کرد که بالاخره حکمی که در بیش از ۳۰ سال رهبری‌شان به حکیمانانه بودن تصمیماتش اعتراف داریم، حتماً برای چنین حمایتی حکمت‌هایی دارند که بعدها روشن خواهد شد. حمایت همیشگی رهبری از دولت هم احترام به رأی مردم است و هم شناخت موقعیت‌های دولت، شاید اگر رهبری دو گزینه اول را انتخاب می‌کردند، دولت خاصیت خود را از دست می‌داد. حکمت حمایت رهبری در این بود که خضرگونه دیوار شکسته دولت را بازسازی کرد؛ حال اگر ما انتقاد کنیم که چرا به کسی خدمت می‌شود که حرمت نگه نداشته، حاکی از بی‌نبردن به این حکمت است! تدبیر این است که گنج انقلاب اسلامی به دست ناهلان نیفتد.

فراخوان جذب هیئت علمی پژوهشگاه امام صادق(ع)

دانشکده شهید محلاتی و گروه‌های معارف اسلامی دانشگاه‌های سپاه

نماینده‌ی ولی فقیه در سپاه به منظور تأمین اعضای هیئت علمی مورد نیاز پژوهشگاه علوم اسلامی امام صادق(ع)، دانشکده شهید محلاتی(ره) قم و گروه‌های معارف اسلامی دانشگاه‌های سپاه پاسداران، از میان کارکنان واجد شرایط به شرح ذیل عضو می‌پذیرد.

رشته‌های مورد نیاز:
علوم قرآن و حدیث، علوم و معارف نهج البلاغه، فقه و اصول، فقه و مبانی حقوق اسلامی، فلسفه علم، کلام اسلامی، فلسفه تعلیم و تربیت، فلسفه علم، تاریخ اسلام، تاریخ تشیع، تاریخ و تمدن ملل اسلامی، مدرسی معارف اسلامی(گرایش‌های قرآن و متون اسلامی، اخلاق اسلامی، انقلاب اسلامی)، علوم سیاسی(گرایش‌های اندیشه سیاسی، مسائل ایران و جامعه‌شناسی سیاسی)، مطالعات سیاسی انقلاب اسلامی، مطالعات منطقه‌ای، مطالعات آمریکا، فرهنگ و ارتباطات، علوم ارتباطات، جامعه‌شناسی(گرایش‌های جامعه‌شناسی مسائل اجتماعی ایران، جامعه‌شناسی فرهنگی، گروه‌های اجتماعی).

مدیریت حوزه علمیه؛
۲- احراز صلاحیت علمی؛
۳- تسلط به یک زبان خارجی در حد استفاده از متون تخصصی رشته مربوط.

نحوه ارسال مدارک:
مقتضیان عضویت هیئت علمی می‌توانند مدارک خود را از طریق سامانه خودکارسازی مکاتبات اداری حوزه نمایندگی به دفتر هیئت علمی دانشکده شهید محلاتی(ره) یا از طریق پست سفارشی به آدرس زیر ارسال کنند:
قم، میدان ارتش، بلوار غدیر، بعد از دانشگاه ۳۷۱۶۱۴۶۷۳۲

افراد واجد شرایط با مطالعه شرایط مندرج در فراخوان و کسب آگاهی از جزئیات بیشتر به پایگاه اطلاع‌رسانی بصیرت، دفتر نمایندگی ولی فقیه در رده‌ها مراجعه و برای تکمیل برگ ثبت‌نام و ارسال مدارک در تاریخ مقرر اقدام کنند. همچنین شماره ۰۲۵۳۱۱۲۴۴۱۹ آماده پاسخگویی در این زمینه است.

مهلت ارسال مدارک: ۱۳۹۸/۹/۲۵

علوم اجتماعی اسلامی، تخصصی تبلیغ، برنامه‌ریزی درسی، روانشناسی(گرایش اسلامی)، مدیریت آموزشی، مدیریت رسانه‌ای، مطالعات فرهنگی و رسانه، فقه سیاسی، ادبیات پایداری، مدیریت دولتی(گرایش‌های رفتار سازمانی، تصمیم‌گیری و خط‌مشی‌گذاری عمومی، مدیریت منابع انسانی)، مدیریت راهبردی، علوم اقتصادی(اقتصاد اسلامی، اقتصاد ایران)، و هابیت‌شناسی و آینده‌پژوهی.

شرایط عمومی:
۱- داشتن عضویت رسمی قطعی و پیمانی؛
۲- داشتن حداقل ۴ و حداکثر ۲۴ سال سنوات خدمتی؛
۳- کمتر از ۴۵ سال سن؛
۴- داشتن صلاحیت‌های عمومی(امنیتی، مکتبی و...) و روحیه خدمت‌جهادی و انقلابی؛
۵- برخورداری از سلامت جسمی و روحی لازم

شرایط اختصاصی:
۱- داشتن مدرک دکتری تخصصی مورد تأیید وزارت علوم، تحقیقات و فناوری یا سطح ۴

حرف تو حرف

بازگشت بازرس به آژانس

به گزارش خبرگزاری «هاوار نیوز» چند روز پیش ایران به دلیل وجود مواد مشکوک و خطرناک از ورود یک بازرس زن آژانس به تأسیسات نظنز جلوگیری کرد و او نیز به مقر آژانس بین‌المللی انرژی اتمی بازگشت. این بازرس در حالی که از خطرناک بودن موادی که حمل می‌کرد، ناآگاه بود، دائم تکرار می‌کرد: «من خودم بازرسم، اینم کارتم»؛ اما جواب مأموران فرودگاه مبنی بر اینکه «با بابا جدی می‌گی؟» از خروجش از فرودگاه جلوگیری شد.

واکنش‌های آمریکا نشان می‌دهد این کشور از لورفتن این بازرس و اقدام ایران خوشحال نیست؛ اما از اینکه تبعاتی برای ایران داشته باشد خوشحال می‌شود. مقامات آمریکایی برای اقدامات بشر دوستانه خود اعلام کرده‌اند: «کیف خالی این زن خودش گواه ماجراست و در مرام ما نیست کسی را دست‌خالی راهی کشور غریب کنیم؛ پس کار خودشونه.» طبق گزارش‌های جدید یک منبع کاملاً شفاف، ایران ضمن رفع آلودگی و وسایل این بازرس او را باز پس فرستاده و یک بازرس حرفه‌ای‌تر درخواست کرده است.

سمیه قربانی

